

ბუღალტრული უღრიცხვა

ISSN 1512-0805

სამეცნიერო-პრაქტიკული ჟურნალი

№ 5 (292)
მაისი
2021

ACCA

**Don't let the fear of losing be greater
than the excitement of winning**

საქართველოს პროფესიონალ ბუღალტერთა
და აუდიტორთა ფედერაცია

ბუღალტრული აღრიცხვა

ყოველთვიური სამეცნიერო-პრაქტიკული ჟურნალი
რეფერირდება „ქართულ რეფერირებულ ჟურნალში“

სტუ, ტექნიფორმი ISSN 1512-0775

№5(292)

მაისი

2021

მთავარი რედაქტორი ლავრენტი ჭუმბურიძე

გამოცემის რედაქტორი მანანა გველესიანი

სარედაქციო კოლეგია: ბაბი ალავერდაშვილი; კონსტანტინე დათიაშვილი;
ცისკარა ზარანდია; ნადეჟდა კვატაშიძე; ზურაბ ლიპარტია; გიორგი ნანუაშვილი;
დალი სოლოლაშვილი; რუსუდან ქუთათელაძე; რევაზ ძაძამია; იზოლდა ჭილაძე;
დავით ჯალალონია; ელენე ხარაბაძე.

რედაქცია შეიძლება არ იზიარებდეს ავტორის აზრს. შემოსული მასალები ავტორებს არ
უბრუნდებათ. ავტორები თავად აგებენ პასუხს ფაქტების, ციფრებისა და ციტატების სიზუსტეზე.

შინაარსი

პროფესიული სერტიფიცირების პრეზენტაციის დასახელებლად

რეგულირებად უძღვება **გაბი ალავერდაშვილი**

კოეფიციენტების გამოთვლა და ანალიზი

მოდული „მმართველობითი აღრიცხვა“ 3

მოქცევითი ფინანსები

მოდული „ფინანსური მართვა“ 11

მოდული „ბუღალტერი ბიზნესში“ 15

პროფესიული სერტიფიცირების პრეზენტაციის საბამოცდო მხარდაჭერა

გამოცდის ჩაბარების ტექნიკა უმაღლესი დონის აუდიტისა და

მარწმუნებელი მომსახურების მოდულისთვის 23

საბა ქაქამია

IASB ხელმძღვანელობის კომენტარების სტანდარტის

შეცვლას გეგმავს 29

ბუღალტრებმა უნდა გამოიჩინონ მდგრადობა თაღლითობის წინააღმდეგ,

რადგან წნეხი კლიენტებს კრიმინალური ქმედებებისკენ უბიძგებს 30

ოფიციალური მასალები 32

კითხვა-პასუხი 68

ინფორმაცია პირუბიდან 72

რედაქციის მისამართი: 380054, ქ. თბილისი
წერეთლის გამზირი №61. ტელ./ფაქსი: 235-01-57; 235-67-56; 235-43-97
რეკვიზიტები: „თი-ბი-სი ბანკი“. კოდი 220101830 ა/ა 7 467 286

ჟურნალი ააწყო და დააკაბადონა ნ. ყაველაშვილმა

გადაეცა წარმოებას 4.06.2021. ხელმოწერილია დასაბეჭდად 5.06.2021.
ფორმატი 70x108 1/16. პირობითი ნაბეჭდი თაბახი 4,75. ტირაჟი 1500

ფასი 6 ლარი

© ბაფი 2021 წელი ჟურნალი რეგისტრირებულია ქ. თბილისის მთაწმინდის რაიონის სასამართლოში
18.09.1997 წ. რეგისტრაციის № 4/4-1236

კოეფიციენტების გამოთვლა და ანალიზი

მოდული „მმართველობითი აღრიცხვა“

ორგანიზაციის საქმიანობის ეფექტიანობის შეფასების მიზნით, ფინანსური ანგარიშგების გაანალიზების უნარი, კოეფიციენტებისა და პროცენტული მაჩვენებლების გამოყენებით, ისეთი უნარია, რომელსაც გამომცდელი ხშირად ამოწმებს ACCA-ის ბევრ გამოცდაზე. გარდა ამისა, ამ საკითხების ცოდნა ძალიან სასარგებლოა კანდიდატებისთვის, რადგან მომავალში აუცილებლად გამოადგებათ პრაქტიკულ საქმიანობაში, უფრო მეტიც, პროფესიული კარიერის მანძილზე ხშირად მოუწევთ ამგვარი ანალიზის ჩატარება.

„მმართველობითი აღრიცხვის“ სასწავლო პროგრამა სტუდენტებს აცნობს ორგანიზაციის საქმიანობის შედეგების (ეფექტიანობის) შეფასების მეთოდებს და მოითხოვს, რომ კანდიდატებს შეეძლოთ შედეგიანობის (ეფექტიანობის) ფინანსური (მოგებიანობა, ლიკვიდურობა, საქმიანი აქტივობა და ლევერიჯი) და არაფინანსური მაჩვენებლების შესახებ მსჯელობა და მათი გამოთვლა. ამ სტატიაში განვიხილავთ შედეგიანობის ფინანსურ მაჩვენებლებს, ასევე იმ უნარებსა და ცოდნას, რომლის დემონსტრირებაც მოეთხოვებათ კანდიდატებს „მმართველობითი აღრიცხვის“ მოდულის გამოცდაზე.

კანდიდატებს უნდა შეეძლოთ ძირითადი სააღრიცხვო კოეფიციენტების გამოთვლა, უნდა იცოდნენ, კონკრეტულად რისი შეფასება ხდება თითოეული კოეფიციენტის მეშვეობით და ასევე უნდა შეეძლოთ იმის ახსნა, რას ნიშნავს კოეფიციენტების კონკრეტული სიდიდეები/რიცხვითი მნიშვნელობები. „მმართველობითი აღრიცხვის“ მოდულის საგამოცდო პროგრამაში ფინანსური მაჩვენებლები დაყოფილია ოთხ კატეგორიად: მოგებიანობა, ლიკვიდურობა, საქმიანი აქტივობა, ლევერიჯი.

მოგებიანობა

მოგებიანობის კოეფიციენტებით, როგორც სახელწოდებიდან ჩანს, იზომება ორგანიზაციის მოგების მიღების უნარი. ნებისმიერი კომერციული ორგანიზაციისთვის მოგება აუცილებელია, რათა ინვესტორებს მისცეს ის უკუგება/შემოსავალი, რასაც ისინი ითხოვენ, ასევე უზრუნველყონ გარკვეული სახსრების დაბანდება ბიზნესის განვითარებაში. როგორც წესი, მოგებიანობის დონის შესაფასებლად, ძირითადად, სამი მაჩვენებელი გამოიყენება:

1. **გამოყენებული კაპიტალის უკუგების კოეფიციენტი (ROCE)** = საოპერაციო მოგება ÷ (გრძელვადიანი ვალდებულებები + მთლიანი კაპიტალი), %;
2. **რეალიზაციის უკუგების კოეფიციენტი** = საოპერაციო მოგება ÷ შემოსავალი, %;
გახსოვდეთ: საოპერაციოა მოგება საპროცენტო განაკვეთისა და გადასახადებით დაბეგვრამდე და არასანარმოო ზედნადები ხარჯების დარიცხვის შემდეგ.
3. **საერთო მოგების მარჟა** = საერთო მოგება ÷ შემოსავალი, %.

გამოყენებული კაპიტალის უკუგების კოეფიციენტი

გამოყენებული კაპიტალის უკუგების კოეფიციენტის (რომელსაც სხვანაირად ინვესტიციის უკუგების კოეფიციენტსაც (ROI) უწოდებენ) მეშვეობით, შესაძლებელია იმ შემოსავლის შეფასება, რომელიც კომპანიამ მიიღო ბიზნესში დაბანდებული კაპიტალიდან. ზოგჯერ კანდიდატებს უჭირთ იმის გარკვევა, ამ კოეფიციენტის გამოსათვლელად მოგებისა და კაპიტალის რომელი მაჩვენებლები უნდა გამოიყენონ. ზოგადად, კოეფიციენტების გამოთვლის მთავარი, ოქროს წესია ის, რომ ანალოგი ანალოგს შევუდაროთ. საოპერაციოა მოგება (მოგება პროცენტების გამოქვითვამდე), რომელიც ხელმისაწვდომია ნასესხები სახსრების ინვესტირებისთვის (დამფინანსებლებისთვის) პროცენტების გადასახდელად და აქციონერებზე დივიდენდების გასაცემად. ამგვარად, ამ მოგებას უდარებენ გრძელვადიან ნასესხებ სახსრებს და კომპანიის მთლიან ბიზნესში (მთელ კომპანიაში) დაბანდებულ კაპიტალს (გრძელვადიანი ვალდებულებები + მთლიანი კაპიტალი). ამავე ლოგიკით თუ ვიმსჯელებთ, თუ მოვისურვებდით ჩვეულებრივი აქციის მფლობელი აქციონერების სახსრების უკუგების გამოთვლას, მაშინ გამოვიყენებდით მოგებას, რომელიც რჩება პროცენტებისა და გადასახადების გადახდის შემდეგ და გავყოფდით მთლიანი კაპიტალის ოდენობაზე.

კაპიტალიდან მოგების მიღება აუცილებელია იმისათვის, რომ ინვესტორები „დავაჯილდოვოთ“ იმ რისკებისთვის, რომლებსაც ისინი საკუთარ თავზე იღებენ იმით, რომ თავიანთ ფულს აბანდებენ კომპანიაში. საზოგადოდ, რაც უფრო დიდია გამოყენებული კაპიტალის უკუგების კოეფიციენტი (ROCE), მით უკეთესია ეს ინვესტირებისთვის. ეს ციფრი უნდა შევუდაროთ იმ უკუგებას, რომელიც ინვესტირებისთვის ხელმისაწვდომი გახდებოდა ანალოგიური რისკის მქონე ალტერნატიული ინვესტიციებიდან.

რეალიზაციის უკუგება (საოპერაციო მარჟა) (ROS)

რეალიზაციის უკუგების კოეფიციენტი (სხვანაირად მას საოპერაციო მარჟასაც უწოდებენ) არის საოპერაციო მოგება, რომელიც გამოსახულია კომპანიის შემოსავლების მიმართ პროცენტულ მაჩვენებელში. ანალოგიურად, უბრალო ენით თუ ვიტყვით, რაც უფრო მაღალია ეს კოეფიციენტი, მით უკეთესია. მაღალი კოეფიციენტი გვიჩვენებს, რომ სარეალიზაციო ფასი ან მოცულობა იყო მაღალი, ან იმას, რომ დანახარჯებზე კონტროლი ეფექტურად ხორციელდებოდა. ცუდი/არადამაკმაყოფილებელი შედეგი ხშირად იმით აიხსნება, რომ ძალიან დაბალია სარეალიზაციო ფასები ან ძალიან მაღალია დანახარჯები.

გამოყენებული კაპიტალის უკუგებისა (ROCE) და რეალიზაციის უკუგების (ROS) კოეფიციენტებს ხშირად განიხილავენ აქტივების ბრუნვის კოეფიციენტთან ერთად (ამ კოეფიციენტსაც მოგვიანებით განვიხილავთ), ვინაიდან მათ შორის გარკვეული კავშირი არსებობს. ეს კავშირი თვალსაჩინოა ამ კოეფიციენტების გამოსათვლელი ფორმულებიდან:

გამოყენებული კაპიტალის უკუგება = რეალიზაციის უკუგება × აქტივების ბრუნვა ×

$$\frac{\text{საოპერაციო მოგება}}{\text{გამოყენებული კაპიტალი}} = \frac{\text{საოპერაციო მოგება}}{\text{შემოსავალი}} \times \frac{\text{შემოსავალი}}{\text{გამოყენებული კაპიტალი}}$$

ამ ურთიერთკავშირის ცოდნა კანდიდატებს გამოადგებათ საგამოცდო კითხვებში გამოთვლების ჩატარებისას. მაგალითად, თუ კითხვაში მოცემულია, რომ საწარმოს რეალიზაციის უკუგება 5%-ია, ხოლო აქტივების ბრუნვის კოეფიციენტი – 2, მაშინ გამოყენებული კაპიტალის უკუგების კოეფიციენტი იქნება 10% (5% × 2). ამასთან, გახსოვდეთ, რომ ამ მაჩვენებლებს შორის ურთიერთკავშირი გაცილებით უფრო მეტს ნიშნავს, ვიდრე უბრალოდ მათემატიკურ დამოკიდებულებას. კერძოდ, ეს ნიშნავს, რომ გამოყენებული კაპიტალის უკუგების კოეფიციენტის ნებისმიერი ცვლილება შეიძლება აიხსნას ან რეალიზაციის უკუგების ცვლილებით, ან აქტივების ბრუნვის ცვლილებით, ანდა ორივე მათგანის ცვლილებით.

საერთო მოგების მარჟა

როგორც ვნახეთ, რეალიზაციის უკუგების კოეფიციენტის გამოსათვლელად გამოიყენება საოპერაციო მოგება, ანუ მისი მეშვეობით ფასდება მოგება, რომელიც რჩება არასანარმოო ზედნადები ხარჯების დარიცხვის შემდეგ. საერთო მოგების მარჟა კი გამოიყენება კომპანიის სავაჭრო საქმიანობის ეფექტიანობის შესაფასებლად, რადგან გვიჩვენებს საერთო მოგების ხვედრით წილს კომპანიის შემოსავლებში (საერთო მოგება = შემოსავლები – რეალიზებული პროდუქციის დანახარჯები).

ანალოგიურად, უბრალო ენით თუ ვიტყვით, რაც უფრო მაღალია ეს კოეფიციენტი, მით უკეთესია. მაღალი საერთო მოგების მარჟა გვიჩვენებს, რომ სარეალიზაციო ფასები ან/და რეალიზაციის მოცულობები იყო მაღალი, ან იმას, რომ სანარმოო დანახარჯები მუდმივად, ეფექტიანად კონტროლდებოდა. დაბალი ეფექტიანობა – დაბალი საერთო მოგების მარჟა ხშირად იმით აიხსნება, რომ ძალიან დაბალია სარეალიზაციო ფასები ან ძალიან მაღალია დანახარჯები.

ლიკვიდურობა

ლიკვიდურობის მაჩვენებლებით იზომება კომპანიის უნარი, რამდენად შეუძლია თავისი მოკლევადიანი ფინანსური ვალდებულებების შესრულება.

ანალიზში ხშირად იყენებენ ლიკვიდურობის ორ კოეფიციენტს:

4. **მიმდინარე ლიკვიდურობის კოეფიციენტი** = მიმდინარე აქტივები ÷ მიმდინარე ვალდებულებები; და

5. **სწრაფი ლიკვიდურობის კოეფიციენტი** = (მიმდინარე აქტივები – მარაგები) ÷ მიმდინარე ვალდებულებები.

მიმდინარე ლიკვიდურობის კოეფიციენტი

მიმდინარე ლიკვიდურობის კოეფიციენტის მეშვეობით ერთმანეთს უდარდება წლის განმავლობაში დასაფარი ვალდებულებები და ფულადი სახსრების ნაშთები და ის აქტივები, რომლებიც წლის მანძილზე უნდა გარდაიქმნას ფულად სახსრებად. ამ კოეფიციენტით კომპანია აფასებს მოკლევადიანი ვალდებულებების დაფარვის თავის შესაძლებლობას. ტრადიციულად, სახელმძღვანელოებში აღნიშნულია, რომ ეს თანაფარდობა უნდა აღემატებოდეს 2:1-ს, რათა კომპანიამ მშვიდად შეძლოს თავისი ვალდებულებების შესრულება. თუმცაღა, მისაღები მიმდინარე კოეფიციენტები სხვადასხვანაირია სხვადასხვა დარგში და ბევრი კომპანია სავსებით კომფორტულად გრძნობს თავს იმ შემთხვევაშიც, როდესაც მისი მიმდინარე ლიკვიდურობის კოეფიციენტი, ანუ ზემოაღნიშნული თანაფარდობა ნაკლებია 2:1-ზე.

მეორე მხრივ, აღსანიშნავია ისიც, რომ მიმდინარე ლიკვიდურობის ძალიან მაღალი კოეფიციენტი ყოველთვის კარგი არ არის. ეს შეიძლება იმაზე მიუთითებდეს, რომ კომპანია ძალიან ლიკვიდურია, ანუ კომპანიაში არსებობს ჭარბი ფულადი სახსრები. რას ნიშნავს ეს? კომპანიის ანგარიშებზე არსებულ ფულად სახსრებს ხშირად უწოდებენ „მოცდენილ, გაყინულ აქტივს“, ვინაიდან მათ არ მოაქვთ შემოსავალი და, მამასადამე, ფულადი სახსრების ძალიან მაღალი ნაშთის შენარჩუნება მიიჩნევა უყარათობად. მიმდინარე ლიკვიდურობის მაღალი კოეფიციენტი შეიძლება ასევე იმაზეც მიუთითებდეს, რომ კომპანია საკმარისად არ იყენებს იაფ მოკლევადიან დაფინანსებას.

სწრაფი ლიკვიდურობის კოეფიციენტი

სწრაფი ლიკვიდურობის კოეფიციენტში გაითვალისწინება ის ფაქტი, რომ მარაგების ფულად სახსრებად გარდაქმნას დიდი დრო სჭირდება. ამიტომ ამ კოეფიციენტის გამოთვლისას მარაგები არ გაითვალისწინება. ტრადიციულად სახელმძღვანელოებში აღნიშნულია რომ ეს კოეფიციენტი უნდა აღემატებოდეს 1:1 თანაფარდობას, მაგრამ, როგორც ზემოთ

აღვნიშნეთ, ამ კოეფიციენტის სასურველი დონეც სხვადასხვა დარგისა და კომპანიისთვის შეიძლება სხვადასხვანაირი იყოს და ძალიან ბევრი წარმატებული კომპანია მუშაობს ისე, რომ მათი კოეფიციენტი 1:1-ზე უფრო დაბალ დონეზე დგას.

პრაქტიკაში მიმდინარე და სწრაფი ლიკვიდურობის კოეფიციენტებს კომპანია უნდა იხილავდეს კომპანიის საოპერაციო ფულად ნაკადებთან ერთად – სტაბილური ფულადი ნაკადებით ხშირად კომპენსირდება ლიკვიდურობის სუსტი მაჩვენებლები.

აქტივობის მაჩვენებლები

6. **აქტივების ბრუნვა** = შემოსავალი ÷ (გრძელვადიანი ვალდებულებები + გამოყენებული კაპიტალი);

7. **მოთხოვნების (დებიტორული დავალიანების) ბრუნვის პერიოდი** = მოთხოვნები ÷ კრედიტით რეალიზაცია × 365 დღე.

8. **მარაგების ბრუნვის პერიოდი (დღეებში)** = მარაგები ÷ რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება × 365 დღე;

9. **ვალდებულებების (კრედიტორული დავალიანების) ბრუნვის პერიოდი** = კრედიტორული დავალიანება ÷ შესყიდვები (ან რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება) × 365 დღე.

საქმიანი აქტივობის კოეფიციენტების მეშვეობით შესაძლებელია შეფასდეს, რამდენად შესწევს კომპანიას იმის უნარი, რომ კომპანიის ბალანსის მუხლები გარდაქმნას ფულად სახსრებად ან რეალიზაციად. მაშასადამე, ამგვარი კოეფიციენტები გვიჩვენებს, რამდენად ეფექტიანად მართავს კომპანია თავის აქტივებს.

აქტივების ბრუნვა

აქტივების ბრუნვის კოეფიციენტი გვიჩვენებს კომპანიის უნარს, მიიღოს შემოსავლები გამოყენებული (დაბანდებული) კაპიტალის მეშვეობით. ამ მაჩვენებლის ერთ-ერთი ნაირსახეობაა:

გრძელვადიანი აქტივების ბრუნვის კოეფიციენტი = შემოსავალი ÷ გრძელვადიანი აქტივები.

საზოგადოდ, რაც უფრო მაღალია ეს მაჩვენებელი, მით უკეთესია, მაგრამ ACCA-ში სწავლის მომდევნო ეტაპებზე თქვენ განიხილავთ გადაჭარბებული ვაჭრობით გამოწვეულ პრობლემებს (ანუ ისეთ შემთხვევებს, როდესაც კომპანიის საქმიანობა ისეთ დონეზე წარიმართება, რომელიც გამყარებული არ არის კომპანიის მიერ გამოყენებული კაპიტალით). როგორც წესი, აქტივების მაღალ ბრუნვადობას თან ახლავს რეალიზაციის უკუგების დაბალი დონე და პირიქით. საცალო ვაჭრობის სექტორის კომპანიებში, ჩვეულებრივ, აქტივების მაღალ ბრუნვას თან ახლავს დაბალი მარჟები; „ჯეკ კოჭენი, რომელმაც დაარსა გაერთიანებული სამეფოს სუპერმარკეტების ქსელი „ტესკო“, მუშაობისას ეყრდნობოდა ასეთ დევიზს – „შესთავაზე ბევრი, გაყიდე იაფად“!

დებიტორული დავალიანების ბრუნვის პერიოდი

თუ კომპანიისთვის საშუალო წლიური დებიტორული დავალიანება \$20,000-ია, ხოლო კრედიტით რეალიზაციის წლიური მოცულობა \$40,000, ეს იმას ნიშნავს, რომ საშუალოდ კრედიტით რეალიზაციიდან მისაღები შემოსავლის 50%-ს ვერ იღებს კომპანია. თუ კრედიტით გაყიდვები თანაბრად განაწილდება მთელ წელზე, 50% დებიტორული დავალიანება ეკვივალენტური იქნება 183 დღის, რაც წარმოადგენს მომხმარებლების მიერ დავალიანების გადახდის საშუალო ვადას ($\$20,000/\$40,000 \div 365$ დღე = 183 დღე).

ლიკვიდურობის პოზიციიდან, რაც უფრო სწრაფად იფარება დავალიანება, მით უკეთესია. გარდა ამისა, როგორც წესი, რაც უფრო დიდია მომხმარებლებისგან დებიტორული დავალიანების ამოღების პერიოდი, მით უფრო მაღალია უიმედო ვალების დონე. თუმცა,

მეორე მხრივ, თუ კომპანია მომხმარებლებზე ძალიან ძლიერ ზეწოლას განახორციელებს რაიმე მეთოდით იმ მიზნით, რომ კომპანიამ რაც შეიძლება სწრაფად მიიღოს მათგან დავალიანების დაფარვა, ამან შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის შემოსავლების მიღების შესაძლებლობაზე.

მარაგების ბრუნვის პერიოდი

მარაგების ბრუნვის პერიოდის გამოთვლა ჰგავს დებიტორული დავალიანების ბრუნვის პერიოდის გამოთვლას. ამ კოეფიციენტის მეშვეობით შესაძლებელია იმის შეფასება, რამდენად დიდხანს ინახება მარაგები კომპანიაში (ასე ვთქვათ, საწყოებში) მათ გაყიდვამდე. ანალოგიურად, ლიკვიდურობის პოზიციიდან, რაც უფრო ხანმოკლეა ეს პერიოდი, მით უკეთესია, ვინაიდან ამ შემთხვევაში ნაკლები ფულადი სახსრები აღმოჩნდება მარაგებში გაყინული. გარდა ამისა, მარაგების შენახვის ხანგრძლივმა პერიოდებმა შეიძლება მათი დაძველება გამოიწვიოს. მეორე მხრივ, მარაგების ძალიან დაბალმა დონემ შეიძლება წარმოების გაჩერება გამოიწვიოს და კომპანიამ ვერ შეძლოს თავისი მომხმარებლების დაკმაყოფილება. ამიტომ მარაგების მართვის პროცესში მნიშვნელოვანია „ოქროს“ შუალედის პოვნა.

კრედიტორული დავალიანების (ვალდებულებების) ბრუნვის პერიოდი

ვალდებულებების ბრუნვის პერიოდიც მოთხოვნების ბრუნვის პერიოდის კოეფიციენტის მსგავსად გამოითვლება. ვინაიდან ანალიტიკოსებისთვის, რომლებიც დაკავშირებული არ არიან კომპანიასთან, ხშირად ხელმისაწვდომი არ არის მონაცემები, კომპანიის შესყიდვების შესახებ, შესყიდვების მოცულობის მიახლოებითი შეფასებისთვის ხშირად გამოიყენება რეალიზებული პროდუქციის ციფრი. ვალდებულებების ბრუნვის (დაფარვის) პერიოდი გვიჩვენებს მომწოდებლების მიმართ არსებული კომპანიის დავალიანების დაფარვის საშუალო დროს. ვალდებულებების ბრუნვის ხანგრძლივი პერიოდები კარგია ლიკვიდურობის პოზიციიდან, თუმცა ამან შეიძლება ზიანი მიაყენოს მომწოდებლებთან ურთიერთობას.

ლევერიჯი

ლევერიჯი გვიჩვენებს, რამდენად შესწევს კომპანიას იმის უნარი, დაფაროს თავისი გრძელვადიანი სავალ ვალდებულებები. პრაქტიკაში ხშირად იყენებენ ორ კოეფიციენტს:

10. კაპიტალის ლევერიჯი (კოეფიციენტის ორი ნაირსახეობა):

- გრძელვადიანი ვალდებულებები ÷ ჩვეულებრივი აქციების მფლობელთა სახსრები, % (ამ მაჩვენებელს ხშირად უწოდებენ ნასესხები და საკუთარი სახსრების ფარდობის კოეფიციენტსაც, ან მეორე ვარიანტი;
- გრძელვადიანი ვალდებულებები ÷ (გრძელვადიანი ვალდებულებები + ჩვეულებრივი აქციების მფლობელთა სახსრები), %.

11. პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტი – საოპერაციო მოგება ÷ ფინანსური დანახარჯები.

კაპიტალის ლევერიჯი

სხვანაირად უბრალოდ ლევერიჯსაც უწოდებენ. ლევერიჯი გვიჩვენებს კომპანიის საქმიანობის დასაფინანსებლად გამოყენებული კომპანიის საკუთარი (ანუ მესაკუთრეთა) და ნასესხები კაპიტალის თანაფარდობას. არსებობს ამ მაჩვენებლის რამდენიმე ნაირსახეობა და ყველაზე ხშირად იყენებენ ზემოთ მითითებულ ორ კოეფიციენტს. აუცილებლობის შემთხვევაში, საგამოცდო კითხვაში მითითებული იქნება, რომელი მათგანი უნდა გამოიყენოთ.

ნასესხები კაპიტალის დიდი დონე ზრდის კომპანიისთვის რისკს, ვინაიდან ნასესხები სახსრების პროცენტებისა და ძირი თანხის გადახდა იურიდიული ვალდებულებაა, რომელიც აუცილებლად უნდა შესრულდეს, თუ კომპანიას სურს თავიდან აიცილოს ფინანსური

პრობლემები, უარეს შემთხვევაში, გაკოტრება. მეორე მხრივ, წლიური დივიდენდების გაცემა აქციონერებზე არის იურიდიული ვალდებულება. მიუხედავად რისკებისა, ნასესხები კაპიტალი დაფინანსების მიმზიდველი მეთოდია კომპანიისთვის, ვინაიდან კრედიტორები უკუგების უფრო დაბალ განაკვეთს ითხოვენ, ვიდრე აქციონერები, გამსესხებლის პოზიცია უკეთ არის დაცული (ვთქვათ, იპოთეკით). გარდა ამისა, პროცენტების გადახდა, კომპანიის კაპიტალიდან დივიდენდების გადახდისგან განსხვავებით, არ იბეგრება მოგების გადასახადით. ამიტომ, გარდა იმისა, რომ თანამედროვე ეპოქაში სულ უფრო იზრდება წარმატებული კომპანიების საქმიანობის მასშტაბი, ზემოაღნიშნული არის სწორედ ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორი, რომლის გამოც დღეს კომპანიების საქმიანობა წარმოუდგენელია, ნასესხები სახსრებით დაფინანსების გარეშე – მთავარია, კომპანიამ იპოვოს ნასესხებ და საკუთარ სახსრებს შორის თანაფარდობის ოპტიმალური დონე, რომელიც მას წარმატებას მოუტანს გრძელვადიან თუ მოკლევადიან პერსპექტივაში და არ შეუქმნის ლიკვიდურობის პრობლემებს, ანუ საბოლოო ჯამში, ხელს არ შეუშლის კომპანიის სიცოცხლისუნარიანობას.

კაპიტალის ლევერიჯის მისაღები (ურისკო ან ნაკლებად რისკიანი) დონე სავსებით განსხვავებულია სხვადასხვა დარგში. კომპანიას, რომელსაც მსხვილი ინვესტიციები ესაჭიროება მატერიალურ აქტივებში, ხშირად ლევერიჯის მაღალი მაჩვენებელი აქვს. ამიტომ, ერთი სიტყვით, კონკრეტიზაციის გარეშე, ძნელია იმის თქმა, ლევერიჯის რომელი დონე მიიჩნევა ძალიან მაღალ მაჩვენებლად. თუმცადა, ბუღალტრების უდიდესი ნაწილი ეთანხმება იმ აზრს, რომ ლევერიჯის დონე ძალიან მაღალ მაჩვენებლად იმ შემთხვევაში მიიჩნევა, როდესაც ნასესხები კაპიტალის წილი მეტია საკუთარი კაპიტალის ხვედრით წილზე.

პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტი

ამ კოეფიციენტს ზოგჯერ შემოსავლების ლევერიჯსაც უწოდებენ. იგი გვიჩვენებს, კომპანიის საოპერაციო მოგება რამდენჯერ აღემატება გადასახდელ პროცენტებს. რაც უფრო მაღალია ეს მაჩვენებელი, მით უფრო მეტია იმის ალბათობა, რომ კომპანია შეძლებს პროცენტების გადახდას. პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტი, რომელიც 4-ს აღემატება, როგორც წესი, უსაფრთხო დონედ მიიჩნევა.

სტატიის დასასრულ, ჩვენ მიერ განხილული ზოგიერთი საკითხის საილუსტრაციოდ, შემოგთავაზებთ რამდენიმე ტესტს „მმართველობითი აღრიცხვის“ მოდულის ACCA-ის წინა წლების საგამოცდო მასალიდან.

ტიპური კითხვები

1-ლი მაგალითი (2016 წლის საშემოდგომო სესიების გამომცდელის ანგარიშიდან)

კომპანიას აქვს \$1.8 მლნ-ის ღირებულების მიმდინარე აქტივები, მათ შორის \$0.5 მლნ-ის მარაგები და მიმდინარე ვალდებულებები – \$1.0 მლნ-ის.

რა გავლენას იქონიებს მიმდინარე და სწრაფი ლიკვიდურობის კოეფიციენტებზე ის ფაქტი, თუ კომპანია სამთვიანი კრედიტით უფრო მეტ მარაგს შეიძენს?

	მიმდინარე ლიკვიდურობის კოეფიციენტი	სწრაფი ლიკვიდურობის კოეფიციენტი
ა	გაიზრდება	გაიზრდება
ბ	შემცირდება	გაიზრდება
გ	გაიზრდება	შემცირდება
დ	შემცირდება	შემცირდება

სწორი პასუხია დ, ორივე კოეფიციენტი შემცირდება.

საწყისი მიმდინარე ლიკვიდურობის კოეფიციენტი არის $\$1.8 \text{ მლნ} / \$1.0 \text{ მლნ} = 1.8$ (მიმდინარე აქტივები ÷ მიმდინარე ვალდებულებები), ხოლო საწყისი სწრაფი ლიკვიდურობის კოეფიციენტი – $\$1.3 \text{ მლნ} / \$1.0 \text{ მლნ} = 1.3$ [(მიმდინარე აქტივები – მარაგები) ÷ მიმდინარე ვალდებულებები].

ვთქვათ კომპანიამ დამატებით შეისყიდა $\$1.0 \text{ მლნ}$ -ის მარაგი მოკლევადიანი კრედიტით. ეს გამოიწვევს მიმდინარე ლიკვიდურობის კოეფიციენტის შემცირებას $(\$1.8 \text{ მლნ} + \$1 \text{ მლნ}) \div (\$1.0 \text{ მლნ} + \$1.0 \text{ მლნ}) = 1.4$ -მდე

ასევე შემცირდება სწრაფი ლიკვიდურობის კოეფიციენტიც $\$1.8 \text{ მლნ} \div (\$1.0 \text{ მლნ} + \$1.0 \text{ მლნ}) = 0.9$ -მდე.

კანდიდატების მხოლოდ 23%-მა აირჩია სწორი ვარიანტი. ყველაზე მეტმა კანდიდატმა (41%-მა) აირჩია „გ“ ვარიანტი. ამ ტიპის კითხვაზე, თუ უცებ ვერ მიხვდებით, რომელია სწორი პასუხი, ოპერაციის გავლენის შესამოწმებლად უნდა გამოიყენოთ მარტივი (პატარა) ციფრები და მაშინ პასუხიც ნათელი გახდება.

შეგახსენებთ, გამომცდელი ანგარიშში აღნიშნავდა, რომ გამოცდაზე არ შეგხვდებათ ასეთი მარტივი/პირდაპირი კითხვა – მიმდინარე აქტივები $\$3,000$ -ია და მიმდინარე ვალდებულებები – $\$1,000$.

რამდენი იქნება მიმდინარე ლიკვიდურობის კოეფიციენტი?

ეს ძალიან დაბალ დონედ მიიჩნევა „მმართველობითი აღრიცხვის“ მოდულის გამოცდისთვის, ამიტომ სერიოზულად, საფუძვლიანდ უნდა შეისწავლოთ სასწავლო პროგრამის ყველა თემა (ზოგადად) და, ცხადია, კოეფიციენტების გამოთვლასა და ანალიზთან დაკავშირებული საკითხებიც.

მე-2 მაგალითი: (2018 წლის სექტემბერი-2019 წლის აგვისტოს სესიების საგამოცდო მასალიდან)

კომპანიის ერთ-ერთი ქვედანაყოფის საქმიანობის შედეგები ასე გამოიყურება:

	\$
რეალიზაცია	24,000
პირდაპირი დანახარჯები	<u>(10,000)</u>
ზღვრული მოგება	14,000
მიკუთვნიებული დანახარჯები (რომლებიც პირდაპირ არის დაკავშირებული ქვედანაყოფთან)	(2,000)
განაწილებული სათავო ოფისის დანახარჯები	<u>(1,000)</u>
ქვედანაყოფის მოგება	<u>11,000</u>

გამოყენებული კაპიტალის $\$80,000$ -ს აკონტროლებს ეს ქვედანაყოფი.

რა სიდიდის იქნება უკუგება ინვესტიციაზე, რომელსაც ეს ქვედანაყოფი აკონტროლებს მოცემულ პერიოდში (მიახლოებით პროცენტულ მაჩვენებლებში)?

1. 15%
2. 18%
3. 14%
4. 16%

კონტროლირებადი უკუგება ინვესტიციაზე გამოითვლება ასე – (კონტროლირებადი მოგება ÷ კონტროლირებადი ინვესტიცია) × 100. რელიზაცია და პირდაპირი დანახარჯები, როგორც წესი, კონტროლდება ქვედანაყოფის დონეზე. მიკუთვნებული ისეთი დანახარჯებია, რომლებიც უშუალოდ ქვედანაყოფთან არის დაკავშირებული და, ჩვეულებრივ, ქვედანაყოფის დონეზე კონტროლდება. განაწილებული დანახარჯები არის არაპირდაპირი დანახარჯები, რომლებიც დანახარჯთა ცენტრებზე რაიმე ლოგიკით, მაგრამ ნებაყოფლობით განაწილდება. ამგვარად, ქვედანაყოფის მიერ **კონტროლირებადი მოგება** იქნება \$14,000 — \$2,000 = \$12,000.

კონტროლირებადი უკუგება ინვესტიციაზე = \$12,000/\$80,000 = 15%

მაშასადამე, სწორი პასუხია 1-ლი ვარიანტი.

მე-2 ვარიანტი არის ზღვრული მოგება ÷ კონტროლირებადი ინვესტიცია.

მე-3 ვარიანტი არის ქვედანაყოფის მოგება ÷ კონტროლირებადი ინვესტიცია.

მე-4 ვარიანტი არის (ზღვრული მოგება – განაწილებული სათავო ოფისის დანახარჯები) ÷ კონტროლირებადი ინვესტიცია.

სტატია მოამზადა
„მმართველობითი აღრიცხვის“ მოდულის
საგამოცდო კომისიის წევრმა,
ჟურნალი „Student accountant“,
2019 წლის დეკემბერი

მოქცეპითი ფინანსები

მოდული „ფინანსური მართვა“

შესავალი მოქცეპითი (ქცეპითი) ფინანსების თეორიის შესახებ

ეკონომიკაში მიმდინარე ყველა მნიშვნელოვანი მოვლენა ადეკვატურ ახსნას მოითხოვს ეკონომიკური თეორიისაგან. წლების მანძილზე მრავალი მეცნიერის ეკონომიკური თეორიის მთავარი სახელმძღვანელო პოსტულატი იყო ადამიანთა რაციონალურობა: ადამიანები რაციონალური არსებები არიან, მოქმედებენ საკუთარი ინტერესების შესაბამისად მაქსიმალური ეკონომიკური სარგებლის მისაღებად. თუმცა, მაშინაც არსებობდნენ ამ პოსტულატის მონინაალმდეგენი (მაგ., ფრენსის ფოკუიამა), რომელსაც მიაჩნდა, რომ ნეოკლასიკური შეხედულება დაახლოებით მხოლოდ 80% არის სამართლიანი, რადგან ადამიანების მოქმედება და მათ მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები ხშირად განპირობებული არ არის უტილიტარული (მოსალოდნელი ეკონომიკური სარგებლის) მიზნებით, არამედ ზოგჯერ რწმენის, სამართლიანობის, ღირსების და სხვა ამგვარი პრინციპებით არის მოტივირებული.

საინტერესოა ის ფაქტიც, რომ 2010 წელს ნობელის პრემიაზე წარდგენილ კანდიდატთა შორის აღმოჩნდა რიჩარდ ტალერი (Richard Thaler) და რობერტ შილერი (Robert Shiller) (იელის უნივერსიტეტის პროფესორი), რომლებიც იკვლევენ ეკონომიკური ქცევის პრობლემებს და ნეოკლასიკოსებისაგან მკვეთრად განსხვავებული თეორია ჩამოაყალიბეს. ეს, ფაქტობრივად, იმის აღიარებაა, რომ 2008 წელს დაწყებული გლობალური ეკონომიკური კრიზისის მოვლენები ვერ ახსნა ეკონომიკურმა თეორიამ, რომელშიც თითქმის რამდენიმე ათეული წლის განმავლობაში დომინირებდა ნეოკლასიკური შეხედულება და, შესაბამისად, შეიცვალა კვლევის ძირითადი მიმართულება.

ნეოკლასიკური შეხედულების ორი ურთიერთდაკავშირებული თეორია – ეფექტური ბაზრისა და რაციონალური მოლოდინის თეორია – ამტკიცებს, რომ ადამიანები ყოველთვის რაციონალურად მოქმედებენ, ბაზარი იდეალურად მუშაობს, ყოველთვის ადგენს აქტივების ნამდვილ ფასს, ინფორმაციის ხელმისაწვდომობიდან გამომდინარე და ფინანსური ბაზარი პრინციპულად სტაბილურია. ამ თეორიის წარმომადგენლები მიიჩნევდნენ, რომ ნეოკლასიკური მეთოდოლოგიით გადაწყდა ეკონომიკური თეორიის ძირითადი პრობლემები და შესაძლებელი გახდა ეკონომიკური პროცესების სრული გაკონტროლება. ნეოკლასიკური თეორიის ყველა მიმდინარეობა ეფუძნება დაშვებას, რომ ბაზრებზე ინვესტორები რაციონალურად მოქმედებენ. თუმცა, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, გლობალურმა კრიზისმა, რომელიც 2008 წელს დაიწყო მთელს მსოფლიოში, აშკარად ცხადყო, რომ ინვესტორთა რაციონალური ქცევის თეორიებს არ შესწევს ინვესტორთა რეალური ქცევის მიზეზების, მოტივაციის მიზეზების ახსნის უნარი და ამ მიზეზების კვლევა მეცნიერებმა ინტენსიურად სხვა კუთხით დაიწყეს.

დღეს უკვე მრავალრიცხოვანი თეორიული გამოკვლევებითა და თვით პრაქტიკით დადასტურებულია, რომ ნეოკლასიკური თეორიების პრინციპების მეშვეობით შეუძლებელია ბაზარზე ინვესტორთა ქცევის საკმარისი ხარისხის სიზუსტით აღწერა. ბაზარზე რისკისა და გაურკვევლობის პირობებში ადამიანები ექცევიან „ბრბოს“, ილუზიებისა და ემოციების გავლენის ქვეშ, ხშირ შემთხვევაში, არასწორად აღიქვამენ მიღებულ ინფორმაციას, შესაბამისად, მათი ქცევა არ არის რაციონალური.

არარაციონალურობას ყურადღების გარეშე არც ნეოკლასიკოსები ტოვებდნენ, მაგრამ მიიჩნევდნენ, რომ არარაციონალურობა მხოლოდ მოკლევადიანი პერიოდისთვის იყო დამახასიათებელი და გრძელვადიან პერიოდში ყველაფერი თავის ადგილს უბრუნდებოდა.

აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ ეკონომიკური კრიზისის ფონზე მკვეთრად შეიცვალა თვით ამ ეკონომიკური თეორიების მიმდევართა შეხედულება. 2008 წელს ალან გრინსპენმა აღიარა, რომ „შოკირებული იყო, რადგან დაინგრა მისი, ინტელექტუალური შეხედულებების შენობა“.

თუმცა, ჯერ კიდევ ადამ სმიტიც წერდა ამის შესახებ: „ეკონომიკური ცხოვრება ღრმად დაკავშირებულია სოციალურ ცხოვრებასთან და შეუძლებელია მათი შეცნობა განცალკევებით საზოგადოების ჩვევების, ზნეობის, ტრადიციებისა და კულტურის გარეშე. კულტურა გავლენას ახდენს ადამიანის ქცევაზე საერთოდ და კერძოდ ეკონომიკურ ქცევაზე.“

რ. ტალერი და რ. შილერი დაახლოებით ოცდაათი წლის მანძილზე იკვლევდნენ ეკონომიკური ქცევის პრობლემებს. მათი აზრით, ეკონომიკას მართავს ე.წ. „ირაციონალური საწყისი“ ე.ი ჩვენი ემოციები. როდესაც რაიმე გადაწყვეტილების სარგებლიანობა მაღალი ხარისხით გაურკვეველია, რეალურად, ეკონომიკური გადაწყვეტილებების დიდ ნაწილს ადამიანები ინტუიციით იღებენ.

უფრო მეტიც, შილერი მიიჩნევს, რომ აუცილებელია ეკონომიკური თეორიების (მეცნიერებების) მჭიდროდ დაკავშირება ტვინის ფუნქციონირების შემსწავლელ მეცნიერებებთან. დაიწყეს შესწავლა ტვინის სტრუქტურისა და მისი მუშაობის ეკონომიკურ საქმიანობებზე გავლენის მექანიზმზე. მომავალში ამ კვლევის შედეგებმა ასახვა უნდა ჰპოვოს ეკონომიკური პოლიტიკის სფეროში.

სწორედ ბაზრის სიტუაციების გამოკვლევისა და ადამიანთა საქმიანობაში ირაციონალური ბუნების დამადასტურებელი მაგალითების კვლევისა და გაანალიზების შედეგად წარმოიშვა ეკონომიკური მეცნიერების ახალი მიმართულება — მოქცევითი (ქცევითი) ფინანსები, რომელიც შეისწავლის ბაზარზე საფინანსო-საინვესტიციო ხასიათის გადაწყვეტილებების მიღებისას ადამიანთა ირაციონალურ ქცევას.

მოქცევითი ფინანსების თეორია აქცენტს აკეთებს იმაზე, რომ ინვესტორები ვერ მოქმედებენ რაციონალურად, როგორც ეს მიჩნეულია ეფექტური ბაზრის თეორიულ მოდელში. მოქცევითი ფინანსების თეორია ხსნის ფსიქოლოგიის გავლენას ფინანსურ საქმიანობაზე. ეს მიდგომა სწორედ იმ სირთულეების დასაძლევად აღმოცენდა, რომელიც დაკავშირებულია ფინანსურ (ნეოკლასიკურ) პარადიგმასთან.

მიუხედავად იმისა, რომ ტალერმა და შილერმა 2010 წელს ვერ მიიღეს ნობელის პრემია, დღეს უკვე ფიქრობენ, რომ ქცევითი თეორია გახდება მეინსტრიმი, დომინირებული სკოლა, ვინაიდან ქცევითი ფინანსების თეორია საშუალებას გვაძლევს, ავხსნათ ბაზრის (ინვესტორების) ზოგიერთი ისეთი თვისება და ქცევა, რომელსაც ვერ ხსნის ეფექტური ბაზრების ჰიპოთეზა. თუმცა, ვინაიდან ეს თეორია შედარებით ახალია, ბევრი ტერმინი და მოსაზრება ისევ დახვეწის პროცესშია, მკვლევართა შეხედულებები გარკვეულ ასპექტებში განსხვავებულია და მეცნიერები ისევ აგრძელებენ ადამიანთა ეკონომიკური და ფინანსური გადაწყვეტილებების ფსიქოლოგიური ასპექტების უფრო ღრმა კვლევას.

მიუხედავად ამისა, ქცევითი ფინანსების თეორიის მნიშვნელობიდან გამომდინარე, „ფინანსური მართვის“ მოდულის სასწავლო პროგრამაშიც შეტანილია გარკვეული საკითხები და ტერმინები ქცევითი ფინანსების თეორიიდან. კერძოდ, „ფინანსური მართვის“ მოდულის სასწავლო პროგრამა მოიცავს 44 პუნქტს, რომელიც შემდეგნაირად იკითხება: „აღწერეთ ინვესტორების მიერ განხორციელებული სპეკულაციური ოპერაციების მნიშვნელობა და ინვესტორთა გადაწყვეტილებები ახსენით მოქცევითი ფინანსების პოზიციიდან“.

ამ მასალის ცოდნას ACCA აფასებს 1-ელ ინტელექტუალურ დონეზე, ე.ი. კანდიდატს მოეთხოვება ამ თემისა და შესაბამისი ტერმინების ცოდნა და გაგება.

ახლა მოკლედ განვიხილავთ მოქცევითი ფინანსების ცნებას და ძირითად ტერმინებს, რომლებიც კანდიდატებმა უნდა იცოდნენ.

მაშ რა არის მოქცევითი ფინანსები?

მოქცევითი ფინანსები არის კვლევის სფერო, რომელიც ცდილობს ახსნას ფინანსური გადაწყვეტილების მიღების პროცესი რეალურ ცხოვრებაში, ასევე იმის მიზეზები, მიღებული გადაწყვეტილებები რატომ არ გამოიყურება ყოველთვის რაციონალურად და, მაშასადამე, არაპროგნოზირებადი შედეგები მოჰყვება. ინვესტორთა გადაწყვეტილებების ცხოვრებისეული პრაქტიკა სრულად არ შეესაბამება ტრადიციულ თეორიებს, რომლებიც თითქმის ყოველთვის მიიჩნევენ, რომ ინვესტორები რაციონალურად მოქმედებენ.

მნიშვნელოვანი ტერმინები, რომლებიც უნდა იცოდეთ

ერთ-ერთი ასპექტი, რომლის გაგებაც აუცილებელია, არის „ბაზრის პარადოქსი“. მისი არსი მდგომარეობს შემდეგში – იმისათვის, რომ ბაზრები რეალურად იყოს ეფექტური, ინვესტორებმა ისინი არაეფექტურად უნდა მიიჩნიონ. თუ ინვესტორები მიიჩნევენ, რომ ბაზრები ეფექტურია, მათ არანაირი მიზეზი არ ექნებოდათ იმისა, რომ აქტიურად განეხორციელებინათ აქციებით ყიდვა-გაყიდვის ოპერაციები და, ასეთ შემთხვევაში, ბაზრები ახალ ინფორმაციაზე ეფექტურ რეაგირებას არ მოახდენდნენ.

ტერმინი „ნახირის ქცევა“ გულისხმობს ისეთ სიტუაციებს, როდესაც ინვესტორები ყიდულობენ ან ყიდიან ამა თუ იმ კომპანიის ან დარგის აქციებს მხოლოდ იმის გამო, ბევრმა სხვა ინვესტორმა ეს უკვე გააკეთა. ინვესტორებმა „ნახირის ინსტიტუტი“ შეიძლება გამოავლინონ სხვადასხვა მიზეზის გამო, როგორიცაა მათ შორის სოციალური კონფორმიზმი – იმის სურვილი, რომ არ იმოქმედოს სხვებისგან განსხვავებულად. კიდევ ერთი შესაძლო მიზეზია ის, რომ ინდივიდუალურ ინვესტორებს შეიძლება არ ჰყოფნიდეთ საკუთარი თავის რწმენა დამოუკიდებელი გადაწყვეტილებების მიღების საკითხში და ისინი „უყურებენ“ სხვა ინვესტორთა მრავალრიცხოვან ჯგუფს, რადგან მიაჩნიათ, რომ უმრავლესობა ვერ შეცდება.

თუ ბევრი ინვესტორი „ნახირის ინსტიტუტით“ იმოქმედებს და კონკრეტულ დარგში იყიდის აქციებს, ამან შეიძლება გამოიწვიოს კომპანიების აქციების ფასების მნიშვნელოვანი ზრდა ამ დარგში, რაც ხელს შეუწყობს საფონდო ბირჟაზე „ბუშტის“ წარმოქმნას („საფონდო ბირჟის ბუშტი“), ბუშტი კი ნებისმიერ დროს შეიძლება გასკდეს.

მრავალი დაკვირვება გვაძლევს საშუალებას ვივარაუდოთ, რომ საფონდო ბირჟის ე.წ. „პროფესიონალი მონაწილეები“ ხშირად იღებენ ისეთ გადაწყვეტილებებს, რომლებიც არ ემყარება რაციონალურ ანალიზს. როგორც გამოკვლევის შედეგები გვიჩვენებს, საფონდო ბირჟაზე გვხვდება ისეთი ტრეიდერები (ინვესტორები), რომელთა გადაწყვეტილებები არ ემყარება კომპანიების საქმიანობის მაჩვენებლებისა და მათ პერსპექტივის ფუნდამენტურ ანალიზს. მათ „ხმაურის ტრეიდერებს“ უწოდებენ. ტრეიდერების ამ კატეგორიისთვის დამახასიათებელია გადაწყვეტილების დაგვიანებით მიღება და ტენდენციებზე ორიენტირება.

ზოგიერთი ინვესტორი ზარალის მიმართ ანტიპატიას იჩენს (მოქცევით ეკონომიკურ/ფინანსების თეორიაში ამას „ზარალის ზიზღი“ ეწოდება), ამიტომ ისინი თავს არიდებენ ისეთ ინვესტიციებს, რომლებთანაც ზარალის მაღალი რისკია დაკავშირებული, მაშინაც კი, თუ მოსალოდნელი ღირებულების ანალიზი იმაზე მიაჩნდება, რომ ამგვარი ინვესტიციები გრძელვადიან პერსპექტივაში კაპიტალის მნიშვნელოვან ზრდას გამოიწვევს. ინვესტორები, რომლებსაც ზარალის მიმართ ზიზღი ახასიათებთ, ინვესტიციებისთვის ხშირად ირჩევენ დაბალი, მაგრამ სტაბილური შემოსავლის მქონე კომპანიებს, ვიდრე ისეთ კომპანიებს, რომლებსაც ზოგიერთ წელს მაღალი მოგების მიღება შეუძლიათ, მაგრამ ასევე შეიძლება ზარალი განიცადონ სხვა წლებში.

საფონდო ბირჟაზე შეიძლება არსებობდეს ისეთი ფენომენი, როგორიცაა „მომენტის ეფექტი“. თუ გარკვეული პერიოდის განმავლობაში საფონდო ბირჟაზე აქციის ფასები იზრდება, ამან შეიძლება ინვესტორებს ოპტიმიზმის საფუძველი მისცეს. შედეგად, ინვესტორები, რომლებიც ელიან, რომ ფასების ზრდა გაგრძელდება, ავლენენ მზაობას

იმისთვის, რომ ინვესტიციები ჩადონ ისეთ კომპანიებში, რომლებიც ზრდის პოტენციალს აჩვენებენ. მომენტის ეფექტი ხელს უწყობს საფონდო ბირჟებზე ზრდის ან შემცირების პერიოდების გახანგრძლივებას.

დასკვნა

ფინანსური ქცევის შესწავლა ცხადყოფს, რომ გადანყვეტილებების მიღება ყოველთვის არ ეყრდნობა ყველა არსებული ინფორმაციის რაციონალური ანალიზის შედეგებს. ამის გამო, ამა თუ იმ კომპანიის აქციების ფასი ან მთლიანად საფონდო ბირჟაზე ფასები შეიძლება დაშორდეს სამართლიან დონეს. გარდა ამისა, საფონდო ბირჟაზე გარკვეული პერიოდის განმავლობაში შესაძლოა შეიმჩნეოდეს აქციის ფასების ზრდის ან დაცემის საერთო ტენდენცია.

სწავლის ამ დონეზე კანდიდატებს არ მოეთხოვებათ ყველა სხვადასხვა ტიპის ქცევითი მიკერძოებისა და მოქცევითი ფინანსების პოტენციური გავლენის სიღრმისეულად გააზრება, მაგრამ ფინანსური მართვის გამოცდაზე გამომცდელმა კითხვებში შეიძლება შეიტანოს ამ სტატიაში განხილული ტერმინებისა და ცნებების ახსნა.

*სტატია მოამზადა ფინანსური მართვის
მოდულის საგამოცდო
კომისიის წევრმა, 2019 წლის ნოემბერი*

მოდული „ბუღალტერი ბიზნესში“

თანამედროვე ეპოქაში, როდესაც დღითი დღე, შეიძლება ითქვას რომ არნახული ტემპებით ფართოვდება სამეწარმეო სუბიექტების (ბიზნესორგანიზაციების) მიერ სამრეწველო თუ სამომხმარებლო ბაზრებისთვის შეთავაზებული პროდუქტების ნომენკლატურა და ასორტიმენტი, როდესაც სწრაფი ტემპებით იზრდება ასევე წარმატებული კომპანიების წარმოების მასშტაბები, მათი წარმატების საქმეში განსაკუთრებით ფასდაუდებელ როლს თამაშობს მარკეტინგის მეცნიერება, როგორც ასეთი და, უფრო კონკრეტულად, ბიზნესორგანიზაციების მარკეტინგის მეთოდებისა და მიდგომების სათანადოდ გამოყენების უნარები.

ცხადია, „ბუღალტერი ბიზნესში“ მოდულის სასწავლო პროგრამა მიზნად არ ისახავს მარკეტინგის მეთოდებისა და მიდგომების ღრმა, საფუძვლიან სწავლებას (ეს არ არის მარკეტინგის საგანი), მაგრამ მარკეტინგის თემა/ორგანიზაციის მარკეტინგის განყოფილების საქმიანობა ისეთი თემაა, რომლის გარეშეც კანდიდატები სრულყოფილ წარმოდგენას, ერთიან სურათს ვერ შეიქმნიან, ბიზნესორგანიზაციების საქმიანობის შესახებ. სწორედ ამ მიზნით არის შეტანილი ძირითადი მარკეტინგული ცნებების სწავლება „ბუღალტერი ბიზნესში“ მოდულის სასწავლო პროგრამაში.

რისი ცოდნა გეჭირდება?

სახელმძღვანელოს მეთოდურ მითითებებში აღნიშნულია, რომ კანდიდატებს უნდა შეეძლოთ ბიზნესორგანიზაციების ძირითადი ქვედანაყოფების/განყოფილებების როლისა და ფუნქციების დახასიათება, კერძოდ, სამეცნიერო-კვლევითი და საცდელ-საკონსტრუქტორო პროექტების, შესყიდვების, საწარმოო, პირდაპირი მომსახურების, მარკეტინგის, ადმინისტრაციული და ფინანსური განყოფილების. შემდეგ განხილულია მარკეტინგთან დაკავშირებული მოთხოვნები, სადაც ჩამოთვლილია, რა საკითხების ცოდნა მოეთხოვებათ კანდიდატებს ამ თემასთან დაკავშირებით.

„ახსენით ორგანიზაციაში მარკეტინგის როლი:

- (1) მარკეტინგის განმარტება;
- (2) მარკეტინგული პაკეტი (მიქსი);
- (3) მარკეტინგის კავშირი სტრატეგიულ გეგმასთან“.

ამ სტატიაში გავეცნობით ზემოაღნიშნულ მნიშვნელოვან მარკეტინგულ ცნებებს.

რა ნიშნავს მარკეტინგი?

გაერთიანებული სამეფოს მარკეტინგის ინსტიტუტის მიერ ჩამოყალიბებული განმარტებით „მარკეტინგი არის მართვის პროცესი, რომელიც ადგენს, წინასწარ განჭვრეტს და აკმაყოფილებს მომხმარებელთა მოთხოვნილებებს ეფექტიანად და ორგანიზაციისთვის მოგებიანად.“

ეჭვს არ იწვევს ის ფაქტი, რომ მარკეტინგი არის **მართვის ერთ-ერთი პროცესი (მმართველობითი პროცესი)**, ვინაიდან წარმატებული ორგანიზაციების უმეტესობა მას მიიჩნევს კოორდინირებული ღონისძიებების გადამწყვეტი მნიშვნელობის ნაკრებად, რომელიც უნდა მუშავდებოდეს ორგანიზაციის სტრატეგიულ დონეზე. ბევრ ორგანიზაციას ჰყავს აღმასრულებელი დირექტორი, რომლის ფუნქციურ პასუხისმგებლობას განეკუთვნება მარკეტინგის სფერო. თუმცა, მაშინაც კი, თუ ორგანიზაციას არ ჰყავს ასეთი დირექტორი,

როგორც წესი, აუცილებელია, რომ ორგანიზაციაში არსებობდეს და ხორციელდებოდეს სტრატეგიული მარკეტინგის გეგმა, რომელიც შესაბამისობაში იქნება კორპორაციული გეგმით დადგენილ მიზნებთან და ამოცანებთან.

მიუხედავად იმისა, რომ ფართო საზოგადოება მარკეტინგის ცნებას შეიძლება გაყიდვების სინონიმად მიიჩნევდეს, ზემოთ მოცემული განმარტებიდან ჩანს, რომ მარკეტინგის მოქმედების სფერო საკმაოდ ფართოა და არ შემოიფარგლება მარტო გაყიდვებით. სინამდვილეში, ორგანიზაციის სტრატეგიას, რომელიც მხოლოდ გაყიდვებს ეყრდნობა და სათანადოდ არ ითვალისწინებს მარკეტინგის სხვა მნიშვნელოვან ღონისძიებებს, სერიოზული ნაკლოვანებები გააჩნია. ორგანიზაციას შეიძლება მხედველობიდან გამორჩეს მომხმარებლების მოთხოვნილებები და საჭიროებები, ორგანიზაცია შეიძლება ყიდდეს ისეთ საქონელსა და მომსახურებას, რომელიც მომხმარებლებს არ სჭირდება, ან შეიძლება მომხმარებელს სჭირდებოდეს მოცემული ორგანიზაციის პროდუქცია და მომსახურება, მაგრამ შეიძლება შეცდომით სხვას ყიდულობდეს, თუნდაც ინფორმაციის უქონლობის გამო.

მარკეტინგის არსი მდგომარეობს შემდეგ სიტყვებში: **„ადგენს, წინასწარ განჭვრეტს და აკმაყოფილებს“**. ეს გულისხმობს ისეთ პროცესს, რომლის მეშვეობით ორგანიზაციამ უნდა გაარკვიოს, რა სურთ მომხმარებლებს, ან გამოიკვლიოს, სავარაუდოდ, რა მოესურვებათ მომავალში მომხმარებლებს და შემდეგ დააკმაყოფილოს მათი მოთხოვნილებები, თავისი რესურსების სათანადოდ გამოყენების გზით.

ზემოაღნიშნული პროცესიც ისეთივე დინამიკური უნდა იყოს, როგორც იცვლება მომხმარებელთა მოთხოვნილებები და პრიორიტეტები დროთა განმავლობაში, რაც ზოგიერთ საქონელსა და მომსახურებას მათი მოთხოვნილებებისთვის ნაკლებად შესაფერისს ხდის, ან შეიძლება საერთოდ აღარ ესაჭიროებოდეს მათ. არსებობს უთვალავი მაგალითი პროდუქტებისა, რომლებიც წარსულში, ზოგჯერ დიდი ხნის განმავლობაში, აკმაყოფილებდნენ რეალურ მოთხოვნილებებს, მაგრამ გარკვეული პერიოდის შემდეგ, საბოლოო ჯამში, პროდუქტების სხვა ალტერნატიულმა ვარიანტებმა ჩაანაცვლეს ისინი, ადამიანთა მოთხოვნილებების, გემოვნებისა და პრიორიტეტების შეცვლის გამო, ან ამ პროდუქტებმა საერთოდ დაკარგეს სარგებლიანობა მომხმარებლებისთვის. ამის მაგალითია აუდიოკასეტები, კინოფირები და პროექტორები, ორგანყოფილებიანი ავტომატური სარეცხი მანქანები და სალაროს აპარატები. შესაბამისად, წარმატებული ბიზნესორგანიზაციები მარკეტინგს მიიჩნევენ უწყვეტ პროცესად, რომლის მეშვეობით მუდმივად ტარდება მომხმარებლების ფაქტობრივი და პოტენციური მოთხოვნილებების გამოკვლევა და ანალიზი და მათზე თვალ-ყურის დევნება, რათა ორგანიზაციამ დააკმაყოფილოს ეს მოთხოვნილებები იმდენად, რამდენადაც ამის საშუალებას იძლევა ორგანიზაციის რესურსები და უნარები.

მარკეტინგული პაკეტი (მიქსი)

მარკეტინგული პაკეტი არის მოდელი, რომელიც გამოიყენება სხვადასხვა ღონისძიების განხილვისას, რომლებიც აუცილებელია კომპლექსური მარკეტინგული სტრატეგიის ჩამოსაყალიბებლად და პრაქტიკაში განსახორციელებლად. მარკეტინგული პაკეტი ყველაზე ხშირად ოთხი ელემენტით არის წარმოდგენილი: პროდუქტი, ფასი, სტიმულირება და ადგილი (განთავსება). ამ კონტექსტში „ადგილი“ მოიცავს დისტრიბუციასთან დაკავშირებულ ყველანაირ საქმიანობას/ღონისძიებას.

პროდუქტი

მარკეტინგული პაკეტის აღნიშნული ელემენტი ითვალისწინებს კომპანიის მიერ ბაზრისთვის შეთავაზებული პროდუქტის, ან პროდუქტების ტექნიკურ მახასიათებლებს, სარგებელსა (უპირატესობებს) და შეზღუდვებს. ორგანიზაციის საქმიანობის სპეციფიკის მიხედვით, კომპანიის პროდუქცია შეიძლება იყოს ფიზიკური საქონელი, ან მომსახურება.

პროდუქტის ტექნიკური **მახასიათებლები** მნიშვნელოვანია, რადგან ისინი განსაზღვრავს, მომხმარებლის რეალური მოთხოვნილებები დაკმაყოფილება, თუ პოტენციური, პროგნოზირებული მოთხოვნილებები. პროდუქტის მახასიათებლები გამოისახება ტექნიკურ პარამეტრებსა და პროდუქტის შესაძლებლობებში და ზოგჯერ იმ შეზღუდვებშიც, რომლებიც პროდუქტის გამოყენებას ახასიათებს.

სარგებელი აღნიშნავს პროდუქტის სარგებლიანობას მომხმარებლისთვის, ანუ მომხმარებლის გადასახედიდან და იმის დადასტურებას, რასაც მომხმარებელი შეიძლება მოელოდეს პროდუქტისგან. სარგებელი მნიშვნელოვან როლს თამაშობს პროდუქტის მასტიმულირებელი ღონისძიებების განსაზღვრისას და, მაშასადამე, გადამწყვეტი მნიშვნელობის დამაკავშირებელი რგოლია მარკეტინგული პაკეტის პროდუქტისა და მის მასტიმულირებელ ელემენტებს შორის.

ზოგიერთ პროდუქტზე მოთხოვნა „წარმოებული“ ხასიათისაა, ანუ მასზე მოთხოვნა გამომდინარეობს სხვა პროდუქტზე, ან მომსახურებაზე მოთხოვნის არსებობიდან, ამიტომ მისი მახასიათებლები შეიძლება სრულიად განსხვავდებოდეს საბოლოო პროდუქტისთვის დამახასიათებელი სარგებლისგან. მაგალითად, ფაქტობრივად არავის სურს იპოთეკა, რადგან იგი წარმოადგენს დიდ, გრძელვადიან ფინანსურ ვალდებულებას. მისი სარგებელი განივთებულია სახლში თუ ბინაში და, იპოთეკის გარეშე, ცხადია, ცოტა ადამიანი შეძლებს მოკლე ვადაში ამ სურვილის დაკმაყოფილებას.

პროდუქტის დაგეგმვა ითვალისწინებს პროდუქტის მდგომარეობას პროდუქტების პორტფელში, რომელსაც ორგანიზაცია სთავაზობს ბაზარს და მის პოტენციურ წვლილს ორგანიზაციის მომავალ წარმატებაში. თითქმის ყველა პროდუქტის გათვალისწინება არის შესაძლებელი მისი **სასიცოცხლო ციკლის მიხედვით**. აღნიშნული მოდელი გულისხმობს, რომ პროდუქტები დროთა განმავლობაში თანდათანობით გადიან სხვადასხვა სტადიას, რომლის შესაბამისად იცვლება პროდუქტის რეალიზაციიდან მიღებული ამონაგები; კერძოდ, ამონაგები იზრდება საწყის და ზრდის ეტაპებზე, შემდეგ ამონაგების ზრდა თანდათან შენელებად და საბოლოოდ დაეცემა, იმის შესაბამისად, როგორც მიმდინარეობს პროდუქტის ბაზრიდან გამოდევნა, შემდეგ ბაზრის გაჯერება და ბოლოს პროდუქტის გაყიდვების დაცემა. პროფესიონალთა ფორმების (ბულალტრების, იურისტების, არქიტექტორების და სხვ.) „პროდუქტი“ არის მომსახურება, რომელსაც ისინი დამკვეთებს სთავაზობენ, რაც, ძირითადად, თავისი არსით, არამატერიალურია; თუმცა, ზოგჯერ შეიძლება მატერიალურიც იყოს, რადგან კონკრეტული მომსახურება დამკვეთისთვის ანგარიშებისა და შეიძლება რაიმე სხვა სახით მომსახურების შედეგების წარდგენასაც გულისხმობდეს.

ფასი

ფასში მარტო პროდუქტის ფასი კი არ იგულისხმება, არამედ შესყიდვებთან დაკავშირებული ყველანაირი დანახარჯი. მისი გამოსახვა შესაძლებელია ფულად ერთეულებში, საპროცენტო განაკვეთებში, დანახარჯებში, საზღაურში, ან კომბინირებულად ყველა ამ ელემენტში. ფასი შეიძლება იყოს ერთჯერადად გადასახადელი თანხა, ან გარკვეული დროის მანძილზე ნაწილ-ნაწილ გადასახადელი თანხების სერია. ფასზე შეიძლება ვრცელდებოდეს შეზღუდვა დროის ფაქტორით (მაგალითად, სპეციალური შეთანხმება, რომელიც გარკვეულ პერიოდს ეხება). ფასი ასევე შეიძლება იყოს პირობითი და დამოკიდებული იყოს სხვა პროდუქტების შესყიდვაზე, ან რაღაც მინიმალური პერიოდით იყოს „ჩაკეტილი“, როგორიცაა, მაგალითად მობილური ტელეფონების ხელშეკრულება მინიმალური ვადით.

პროფესიული მომსახურების კონტექსტში ფასი გამოსახება მომსახურების საზღაურში.

სტიმულირება

სტიმულირება მოიცავს ყველანაირ საქმიანობას/ღონისძიებას, რომელიც გამიზნულია მომხმარებლის ინფორმირებასა და შესყიდვების გადამწყვეტილებაზე გავლენის მოხდენაზე. ზოგჯერ ორგანიზაციის მიერ გამოყენებული მასტიმულირებელი საშუალება გარკვეული

მასტიმულირებელი ღონისძიებების ნაკრების, ანუ მასტიმულირებელი პაკეტის სახით არის წარმოდგენილი. ასე, მაგალითად:

- რეკლამა;
- პირდაპირი გაყიდვა, როგორცაა პირისპირ ურთიერთობა მომხმარებელთან და სატელეფონო, ან ინტერნეტგაყიდვები;
- საზოგადოებასთან ურთიერთობა;
- საქონლის გასაღების სტიმულირება პერსონალის გარეშე, საცალო ვაჭრობის ობიექტებში პროდუქციის ექსპონირების ეფექტური მეთოდებით.
- სპონსორობა.

სტიმულირება შეიძლება სრულიად განსხვავებულ მიდგომას ითვალისწინებდეს ცალკეული პროდუქტებისთვის, ან პროდუქტების გარკვეული ჯგუფისთვის, ან შეიძლება ხელს უწყობდეს სამარკო ნიშნის/ბრენდის ცნობადობის ამაღლებას ორგანიზაციის საზოგადოებრივი იმიჯის კონტექსტში. ზოგიერთ შემთხვევაში, შეიძლება პროდუქტის სახელწოდება გახდეს თვითონ ორგანიზაციის სახელის, ვთქვათ პირველი მწარმოებლის სინონიმი.

მასტიმულირებელი ღონისძიებების პაკეტი ძალიან განსხვავებული აქვთ სხვადასხვა ორგანიზაციას. სწრაფად რეალიზებადი სამომხმარებლო საქონლის მწარმოებლები, ძირითადად, რეკლამას ეყრდნობიან, ხოლო სიცოცხლის დაზღვევაზე მომუშავე სადაზღვევო კომპანიები, ტრადიციულად, გაცილებით უფრო ფართოდ იყენებენ პირდაპირი გაყიდვების მეთოდს.

ბაზრის სეგმენტაციის გამოყენება შესაძლებელია როგორც ბაზრის კვლევის, ასევე დაგეგმვის მიზნებისთვის. ამ მიდგომის გამოყენება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, როდესაც ორგანიზაცია იხილავს მასტიმულირებელი ღონისძიებების პაკეტს, ასევე მნიშვნელოვანია, როდესაც იხილავს მარკეტინგული პაკეტის სხვა ელემენტებს. ბაზრის სეგმენტაცია მოიცავს ბაზრის ანალიზს ერთგვაროვან ნაწილებად/სეგმენტებად დაყოფის გზით, რომელთაც მსგავსი მახასიათებლები აქვთ. პრაქტიკაში ყველაზე ხშირად გამოიყენება შემდეგი ტიპის სეგმენტები:

- ასაკი;
- სქესი;
- გეოგრაფიული ადგილმდებარეობა;
- სოციალურ-ეკონომიკური ჯგუფები;
- ფსიქოლოგიური ფაქტორები, როგორცაა რისკის მიმართ დამოკიდებულება, სურვილი, იყოს განსხვავებული, ან ვინმეს მსგავსი და ა. შ.

სეგმენტაცია ორგანიზაციას უზრუნველყოფს ინფორმაციით, სტრატეგიული შესაძლებლობებისა და ვარიანტების შესახებ. მაგალითად, ზოგიერთი კომპანია ირჩევს ვიწრო ფოკუსის მქონე მიდგომას **მიზნობრივი მარკეტინგის** მეშვეობით, რომელიც მიმართულია ძალიან კონკრეტულ ბაზრის სეგმენტებზე (მაგალითად, „სუფთა“ ლიცენზიების მქონე მძღოლების დაზღვევა), ხოლო სხვები დიფერენცირებულ **მარკეტინგულ სტრატეგიებს** იყენებენ რამდენიმე სეგმენტთან მიმართებით, განსხვავებული მარკეტინგული პაკეტების გამოყენებით (სწრაფად რეალიზებადი სამომხმარებლო საქონლის მწარმოებელი კომპანიები თავიანთი პროდუქციის ფარგლებში ხშირად ქმნიან დაბალი ფასის მქონე საფირმო ნიშნებს და ძალიან მაღალი ფასის მქონე, ე.წ. „ნაღების მოხსნის“ ფასის მქონე საფირმო ნიშნებს/ბრენდებს).

ვინაიდან სამართლებრივი შეზღუდვები და საყოველთაოდ აღიარებული პროფესიული სტანდარტები დროთა განმავლობაში იცვლება, შესაბამისად, უკანასკნელ წლებში რადიკალურად შეიცვალა პროფესიონალთა ფირმების მიერ გამოყენებული მასტიმულირებელი პაკეტი. ბევრ ქვეყანაში ბუღალტრებს, იურისტებსა და ექიმებს საერთოდ ეკრძალებოდათ რეკლამა და ისინი უნდა დაყრდნობოდნენ რეკომენდაციებსა და პირად კონტაქტებს. თუმცა, მაშინაც კი, როდესაც ბევრ იურისდიქციაში რეკლამირების წესები გარკვეულწილად შესუსტდა, პროფესიონალთა ბევრი ფირმა მაშინვე მაინც ვერ გადავიდა სტიმულირების ტრადიციულ მეთოდებზეც კი. რეკლამისადმი ასეთი დამოკიდებულება დღეს იშვიათად გვხვდება.

ადგილი

ადგილი ეხება ყველა სახის ღონისძიებას, რომელიც დაკავშირებულია მწარმოებლიდან მომხმარებლისკენ პროდუქტის მოძრაობასთან. ის დაკავშირებულია ბაზარზე პროდუქტის **დისტრიბუციასთან მწარმოებლის** სადისტრიბუციო არხებით.

დისტრიბუცია შეიძლება მოიცავდეს პროდუქტის ფიზიკურ მოძრაობას მომხმარებლისკენ, ან შუამავალი ორგანიზაციისკენ, რომელიც თავის თავზე იღებს პასუხისმგებლობას დისტრიბუციის სხვადასხვა ეტაპზე, როგორცაა, მაგალითად აგენტები და ბითუმად მოვაჭრე ორგანიზაციები. საცალო ვაჭრობის დარგებში დისტრიბუცია გულისხმობდა მხოლოდ საქონლის გადაცემას წარმოების ადგილიდან რეალიზაციის ადგილამდე, მაგრამ ამჟამად ლოჯისტიკა შეიცვალა, რადგან სულ უფრო მეტი კომპანია იღებს ონლაინშეკვეთებს; გარდა ამისა, თავიანთ მალაზიებში საქონლის მიწოდებასთან ერთად მომხმარებლებს საქონელს პირდაპირ სახლშიც აწვდიან და, ზოგ შემთხვევაში, მხოლოდ ამ უკანასკნელ მეთოდს იყენებენ.

ბოლო 30-40 წლის მანძილზე საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებში მომხდარმა ცვლილებებმა შეცვალა დისტრიბუციის მეთოდები. ბევრ ქვეყანაში აშკარა გახდა, რომ საცალო ვაჭრობის მალაზიებს სულ უფრო უძნელდებათ კონკურენციის განწევა უფრო პირდაპირი დისტრიბუციის არხებთან, რომელიც დამახასიათებელია ელექტრონული კომერციისთვის. მართალია, უახლოეს მომავალში მომხმარებლები ისევ გამოიყენებენ გარკვეული საქონლისთვის ტრადიციული ვაჭრობის ხერხებს, მაგალითად, ახალი ხილ-ბოსტნეულის პროდუქტებისა და მოდური ტანსაცმლის საყიდლად, მაგრამ ისიც აშკარაა, რომ ბევრ კომპანიას აღარ უნდა ჰქონდეს იმის იმედი, რომ მათი ბიზნესმოდელი მომავალშიც შესაფერისი დარჩება.

ამჟამად პროფესიონალთა ფირმები უფრო მეტად ეყრდნობიან ვაჭრობის ვირტუალურ არხებს, მაშინ როცა ადრე მნიშვნელოვნად იყვნენ დამოკიდებულები პირისპირ ურთიერთკავშირებზე.

გაფართოებული მარკეტინგული პაკეტი

ოთხი ელემენტისგან შემდგარი ტრადიციული მარკეტინგული პაკეტის გარდა, ზოგი ორგანიზაცია უფრო ფართო პაკეტს იყენებს – დამატებით ელემენტებს რთავს თავის მარკეტინგულ პაკეტში. ყველაზე ხშირად ეს დამატებითი ელემენტები არის ხოლმე ადამიანები, პროცესები და ფიზიკური მტკიცებულებები.

ადამიანები

მარკეტინგული პაკეტის ზემოაღნიშნული კომპონენტი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია:

- როდესაც ორგანიზაციის მიერ ბაზრისთვის შეთავაზებული საქონელი მიიჩნევა ერთგვაროვნად;

- მომსახურებისთვის, რომელიც არამატერიალურია და, მაშასადამე, დიფერენცირებული უნდა იყოს მომსახურების შეთავაზების რაიმე ეფექტური მეთოდით.

ორგანიზაციის მიერ გამოყენებულ რესურსებს შორის ადამიანები ყველაზე არაპროგნოზირებადი რესურსია, რადგან ნებისმიერი პიროვნების მიერ შეტანილი წვლილი ორგანიზაციის საქმიანობაში სხვადასხვა დღეს სხვადასხვანაირია, ან ზოგჯერ ერთი დღის განმავლობაშიც კი. ადამიანები ხელს უწყობენ ორგანიზაციასა და მომხმარებლებს შორის ურთიერთქმედებას; ამიტომ მნიშვნელოვანია, რომ თანამშრომლებმა დამატებითი ღირებულება შექმნან, როგორც რეალიზაციის მომენტში, ისე ორგანიზაციის მმართველობითი ფუნქციების შესრულების დროს. ყოველ მომენტში, როდესაც თანამშრომელი და მომხმარებელი ურთიერთქმედებს, არსებობს იმის შესაძლებლობა, რომ თანამშრომელმა ალფრთოვანებაში მოიყვანოს მომხმარებელი, ან უბრალოდ დააკმაყოფილოს, მაგრამ ამავე დროს ეს არის მომენტი, როდესაც თანამშრომლის შეუფერებელმა საქციელმა, დამოკიდებულებამ, განწყობილებამ ან საუბრის მანერამ შეიძლება უკან გააბრუნოს მომხმარებელი და შესაძლოა ის არასდროს აღარ დაბრუნდეს.

მარკეტინგული პაკეტის ზემოაღნიშნული ელემენტის განხილვისას, ორგანიზაციამ უნდა გაითვალისწინოს შემდეგი საკითხები:

- მოვალეობები, რომლებიც უნდა შეასრულონ თანამშრომლებმა და როგორ უნდა განაწილდეს ეს მოვალეობები მათ შორის;
- რა დონეზე შეიძლება ამოცანების ავტომატიზება, რათა მომსახურება უფრო მწარმოებლური და ეფექტიანი გახდეს, მაგრამ ისე, რომ ზიანი არ მიაღგეს მომხმარებლისთვის მიწოდებულ ღირებულებას;
- მომხმარებლების მოლოდინები, როდესაც ურთიერთობენ ორგანიზაციის თანამშრომლებთან;
- რა დონეზე არის შესაძლებელი კონკურენციული უპირატესობის მოპოვება იმ წვლილის გაზრდით, რომლის შეტანაც პოტენციურად შეუძლიათ თანამშრომლებს და რისი მიღწევაც შესაძლებელია პერსონალის განათლებით, სწავლებით, განვითარებით, მატერიალური სტიმულირებითა და სხვა მოტივაციური მექანიზმების მეშვეობით.

პროცესები

პროცესებს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება იმ შემთხვევაში, როდესაც მათ შეუძლია ზემოქმედება მომხმარებლებისთვის მიწოდებული სარგებლის ეფექტიანობაზე. ამ კონტექსტში განსაკუთრებულ როლს თამაშობს პროცესების ავტომატიზაცია და ურთიერთკავშირები. წარმატებული ორგანიზაციები დიდ სარგებელს იღებენ ტექნოლოგიების გამოყენებიდან იმ ამოცანების შესასრულებლად, რომლის შესრულება ადამიანებზე უკეთ მანქანებს/ტექნიკას შეუძლია; მეორე მხრივ, ადამიანებს ავალდებუნ ისეთი ფუნქციების შესრულებას, რისი კარგად გაკეთებაც მარტო ადამიანს შეუძლია.

ბევრმა კომპანიამ რევოლუციად მიიჩნია იმ მეთოდების/პროცესების შეცვლა, რომლებსაც იყენებენ მომხმარებლების მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად. ამგვარ ცვლილებას განეკუთვნება ავიაკომპანიების მიერ გამოყენებული ბილეთების დაჯავშნის, ბილეთების გაყიდვისა და აეროპორტებიდან თვითმფრინავამდე მგზავრების გადაადგილების სისტემები, ასევე საფინანსო დაწესებულებების მიერ გამოყენებული სისტემები, რომლებიც მომხმარებლებისთვის ბევრი ტიპის საბანკო მომსახურების განვითარების საშუალებას იძლევა დისტანციურად, მათ შორის, მიმდინარე ანგარიშებისა და სხვადასხვა ტიპის ბარათების პროდუქტების მეშვეობით.

პროცესების ცვლილებით დამატებითი ღირებულების შექმნა შესაძლებელია არსებული სისტემების გადაკეთებითა და სრულყოფით (მაგალითად, ახალი პროცესის შექმნა/შემუშავება და არსებულის მოდიფიცირება), ან ყველა პროცესის რესტრუქტურისაციით.

ფიზიკური მტკიცებულებები

როდესაც მომხმარებელი საქონლის ყიდვაზე იღებს გადაწყვეტილებას, მან შეიძლება ფიზიკურ ნიშნებს მიაქციოს ყურადღება, მაგალითად, თვალისთვის სასიამოვნოდ არის თუ არ შეფუთული პროდუქტი, ან თვითონ საქონელი/მისი დიზაინი ესთეტიკურად მიმზიდველია თუ არა. მარკეტინგის გაფართოებული პაკეტის კონტექსტში, ფიზიკურ მტკიცებულებებს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს მომსახურებისთვის. როგორც უკვე აღვნიშნეთ, მომსახურება, თავისი არსით, არამატერიალურია; ამიტომ ამ სფეროში, ის რაზედაც მარკეტინგია პასუხისმგებელი, შეიძლება იყოს დიზაინი და ფიზიკური ნიშნები, რომელზეც მომხმარებელმა შეიძლება დადებითი რეაგირება მოახდინოს.

მარკეტინგული პაკეტის ამ ელემენტის ეფექტიანად გამოყენებისთვის მრავალი საშუალება არსებობს, მათ შორის, ყურადღების გამახვილება მომსახურებასთან დაკავშირებულ შემდეგ ასპექტებზე:

- იმ შენობის დიზაინი, სადაც მომსახურება სრულდება და ზოგჯერ გარემოც, სადაც შენობა მდებარეობს;
- ინტერიერი, მისი დაგეგმარება და გაფორმება, ორგანიზაციის საიდენტიფიკაციო პაკეტის (სამარკო ნიშნები, ქსელის რუკები, პროდუქცია და სხვ.) ექსპონირება, ასევე კიბეების თანამედროვე სტილით მოწყობა და სხვ.;
- თანამშრომელთა სპეცფორმები;
- ვებგვერდის სტრუქტურა და ფორმა;
- სავიზიტო ბარათები;
- მომხმარებელთა სასაჩუქრე ბარათები.

მარკეტინგის გეგმასა და სტრატეგიულ გეგმას შორის კავშირი

ორგანიზაციის სტრატეგიული გეგმა იმისათვის იქმნება, რომ მიღწეულ იქნეს ორგანიზაციის გრძელვადიანი მიზნები. გრძელვადიანი გეგმები, როგორც წესი, ხუთწლიანია, თუმცა, ვადა შეიძლება დამოკიდებული იყოს ორგანიზაციის ბიზნესის სპეციფიკაზე. მაგალითად, ინტერნეტკომპანიამ შეიძლება უფრო მოკლე ვადა აირჩიოს, თუ მისი საქმიანობის სფეროში ტექნოლოგიური მიღწევები სწრაფად იცვლება, ხოლო ნავთობის, ან სხვა მინერალური რესურსების მომპოვებელმა კომპანიამ შეიძლება უფრო ხანგრძლივ-ვადიანი გეგმა არჩიოს.

სტრატეგიულ გეგმაში განსაზღვრულია მიზნები, რომლებიც შესაბამისობაში უნდა იყოს ორგანიზაციის ღირებულებებთან და მისიასთან, როგორც ეს ღირებულებებმა გაიაზრეს. გეგმაში ასახული მიზნების რეალიზებისთვის აუცილებელია, რომ ორგანიზაციის თითოეულმა ფუნქციურმა დანაყოფმა შეიმუშაოს საკუთარი გეგმა. ამგვარად, იარსებებს წარმოების გეგმა, ადამიანური რესურსების გეგმა, ფინანსური გეგმა და ა.შ.

მარკეტინგული მიზნები შესაბამისობაში უნდა იყოს ორგანიზაციის სტრატეგიულ მიზნებთან და ურთიერთდაკავშირებულად, კოორდინირებულად უნდა შემუშავდეს. ცოტა ორგანიზაციას შეუძლია ისე მუშაობა, რომ ყურადღება არ მიაქციოს გარემო (PEST) ფაქტორებს, ამიტომ დაგეგმვის ერთ-ერთი პირველი სტადიაა ამ ფაქტორების ანალიზის ჩატარება და მათი განხილვა გარე ძალების მიერ შექმნილ შესაძლებლობებსა და საფრთხეებთან კავშირში. მარკეტინგის გეგმა ასევე უნდა ითვალისწინებდეს ორგანიზაციის შიდა ძლიერ და სუსტ მხარეებს. ორგანიზაციის ძლიერი მხარეები წარმოადგენს პლატფორმას, რომელზეც შეიძლება „დაშენდეს“ კონკურენციული უპირატესობა, ხოლო სუსტი

მხარეები არის იმ შეზღუდვების არსებობის სიგნალი, რომლის გადალახვა შეიძლება შეძლოს ან ვერ შეძლოს ორგანიზაციამ.

მოცემულ ეტაპზე ბევრი ორგანიზაცია ატარებს მარკეტინგის აუდიტს, რომლის დანიშნულებაა სამ კითხვაზე პასუხის გაცემა:

- ახლა სად ვიმყოფებით ჩვენ?
- სად გვინდა რომ ვიყოთ?
- როგორ უნდა მოვხვედეთ იქ?

შემდეგ უკვე შეიძლება მარკეტინგის გეგმის ჩამოყალიბება, სადაც განსაზღვრული იქნება კონკრეტული მიზნები და დეტალური გეგმები იმისა, როგორ შეიძლება მარკეტინგული რესურსების გამოყენება ორგანიზაციის მიერ დასახული მიზნების მისაღწევად. ბევრ ორგანიზაციაში ზემოაღნიშნული დეტალური გეგმები შეიძლება ფორმირებული იყოს მარკეტინგული პაკეტის სხვადასხვა ელემენტისთვის ცალ-ცალკე.

*თავდაპირველად რობერტ სოუსტერის მიერ დანერგილი სტატიის
ადაპტირებული ვერსია მოამზადა „ბუღალტერი ბიზნესში“
მოდულის საგამოცდო კომისიის წევრმა*

გამოცდის ჩაბარების ტექნიკა უმაღლესი დონის აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების მოღულისთვის

1-ლი ნაწილი – ეთიკა

ეთიკის სტანდარტები და მათი გამოყენება უმაღლესი დონის აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების მოღულის სასწავლო პროგრამის ერთ-ერთი უმთავრესი ნაწილია და ამ საკითხების ცოდნას გამომცდელი რეგულარულად ამოწმებს გამოცდებზე. ხშირად ამ თემაზე ქულები გადანაწილებულია ხოლმე რამდენიმე კითხვაზე და შეიძლება გაერთიანებული იყოს დაგეგმვის საკითხებთან, პროფესიულ საკითხებთან ან საგამოცდო მასალაში შეტანილი იყოს, როგორც დამოუკიდებელი საკითხი.

ეთიკის ძირითადი სტანდარტები სწავლის ამ დონეზე იგეგვება, რისი ცოდნაც ადრე შეამოწმა გამომცდელმა აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების მოღულის გამოცდაზე. ის, რითიც განსხვავდება კითხვების დონე, არის თქვენი უნარი, ეს სტანდარტები გამოიყენოთ უფრო რთულ სიტუაციებში და აჩვენოთ, რომ ნათელი წარმოდგენა გაქვთ საფრთხეებზეც და შესაფერისი დამცავი ზომების შესახებაც. ეთიკასთან დაკავშირებული კითხვები საგამოცდო მასალის ის ნაწილია, სადაც კანდიდატებს შეუძლიათ გამოცდის ჩაბარების ეფექტიანი ტექნიკის გამოყენება, რათა მიღებული ქულების რაოდენობა გაზარდონ ისე, რომ არ დასჭირდეთ იმაზე მეტი დამატებითი ინფორმაციის „დაზეპირება“, რაც წინა გამოცდებზე აქვთ ნასწავლი.

ამ სტატიაში გაჩვენებთ, ეფექტიანი ტექნიკის გამოყენებით როგორ უნდა გახადოთ მაქსიმალური ამ თემებზე დასმულ კითხვებში მიღებული ქულები. ამასთან, ამ გამოცდაზე გამოტანილი საკითხები სპეციფიკურია, შემუშავებულია კონკრეტულად უმაღლესი დონის აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების მოღულის სასწავლო პროგრამისთვის და, შესაბამისად, განსხვავებული იქნება კითხვების ფოკუსი და კონტექსტი იმასთან შედარებით, როგორც მოწმდება ეთიკასთან დაკავშირებული საკითხები ACCA-ის კვალიფიკაციის სხვა მოდულების გამოცდებზე.

რისი ცოდნა გჭირდებათ?

გამოცდისთვის მზადებისას თქვენთვის ამოსავალი წერტილია, ისწავლოთ ის თეორიული მასალა, რაც სასწავლო პროგრამის ამ ნაწილით მოგეთხოვებათ. სახელმძღვანელოს დასაწყისში მოცემული სახელმძღვანელო მითითებების შინაარსიდან ჩანს, რაზე უნდა გაამახვილოთ ყურადღება სწავლის ამ დონეზე. ქულები არ მოგენიჭებათ სტანდარტების დაზეპირებული ნომრებისთვის. თქვენთვის მნიშვნელოვანია, შეგეძლოთ ამ სტანდარტების შინაარსის (მოთხოვნებისა თუ მითითებების) გამოყენება. უმაღლესი დონის აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების მოღულის გამოცდაზე პროფესიულ ეთიკასთან დაკავშირებით შემოწმდება შემდეგი სტანდარტების ცოდნა:

- ACCA-ის ეთიკისა და ქცევის კოდექსი (2016 წ.)
- აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსი (გადასინჯული 2015 წლის მაისში);
- აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს ორი დოკუმენტი – (ა) კოდექსში შესატანი ცვლილებები, რომელიც ეხება აუდიტისა

და მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთებისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების განვასთან დაკავშირებულ ზოგიერთ დებულებებს; და (ბ) ეთიკური მოსაზრებები, რომლებიც დაკავშირებულია აუდიტის საზღაურის დადგენასთან საზღაურის შემცირებაზე ზეწოლის კონტექსტში (2016 წლის იანვარი).

ACCA-ის ეთიკისა და ქცევის კოდექსი თქვენთვის ნაცნობი იქნება აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების მოდულის გამოცდიდან. ეს კოდექსი აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს ეთიკის კოდექსის ანალოგიურია. ასე, რომ თქვენთვის ცნობილი იქნება ეთიკის 5 ძირითადი პრინციპი: პატიოსნება, ობიექტურობა, პროფესიული კომპეტენცია და სათანადო გულისხმიერება, კონფიდენციალობა და პროფესიული ქცევა. თქვენთვის ცნობილი იქნება ასევე იმ საფრთხეების ძირითადი სფეროები, რომლებიც ექმნება ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას – პირადი ანგარება, თავდაჯერებულობა, არალეგალური დაცვა, ფამილიარული ურთიერთობა და შანტაჟი.

სიტუაციები, რომელთა შეფასება თქვენ მოგიწევთ სწავლის ამ დონეზე, როგორც წესი, მოიცავს ზუსტად იმავე პრინციპების შეფასებას, კითხვაში აღწერილი სცენარის გათვალისწინებით. გარდა ამისა, თქვენ შეიძლება მოგიწიოთ ისეთი სიტუაციების გამოვლენა, როდესაც აუდიტორი დგება რისკის წინაშე, რათა აუდიტის დამკვეთებისთვის დამატებითი მომსახურების განევისას თავის თავზე არ აიღოს პასუხისმგებლობა ისეთი ფუნქციების შესრულებაზე, რომლებიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება, ან ეთიკის პრინციპების გამოყენებისას შეიძლება დაგჭირდეთ იმ განსხვავებების შეფასება, რომლებიც არსებობს საფონდო ბირჟაზე კოტირებულ (ან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირებსა) დამკვეთებსა და იმ დამკვეთებს შორის, რომლებიც საფონდო ბირჟაზე არ არიან კოტირებულები.

ობიექტურობასა და დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებით კოდექსის ზოგადი საერთო კონცეპტუალური მიდგომა შემდეგია:

- ა) დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოვლენა;
- ბ) გამოვლენილი საფრთხეების მნიშვნელობის შეფასება; და
- გ) აუცილებლობის შემთხვევაში, დამცავი ზომების გატარება საფრთხეების აღმოსაფხვრელად ან მისაღებ დონემდე შესამცირებლად.

როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი დაადგენს, რომ არ არსებობს შესაფერისი დამცავი ზომები, ან შეუძლებელია დამცავი ზომების გატარება გამოვლენილი საფრთხეების აღმოსაფხვრელად, ან მისაღებ დონემდე შესამცირებლად, პროფესიონალმა ბუღალტერმა თავიდან უნდა მოიცილოს ამ საფრთხეების გამომწვევი გარემოებები ან ურთიერთობა, ან უარი თქვას აუდიტორული გარიგების შესრულებაზე, ან შეწყვიტოს გარიგების შესრულება.

როგორ გამოვიყენოთ ეთიკის სტანდარტების ცოდნა

როდესაც გამოცდაზე ეთიკურ სიტუაციებს იხილავთ, თქვენ, როგორც წესი, უნდა მოახდინოთ შემდეგი უნარების დემონსტრირება:

1. შეგიძლიათ ეთიკური საფრთხის გამოვლენა;
2. გესმით, როგორ წარმოიქმნა ეს საფრთხე და რა შედეგი მოჰყვება მას; და
3. შეგიძლიათ კოდექსის მითითებების დაკავშირება კონკრეტულ სცენართან, რათა განსაზღვროთ დამცავი ზომები ან აუცილებელი სამოქმედო კურსი.

თითოეული ამ უნარის ილუსტრირება შესაძლებელია იმ მაგალითების მეშვეობით, რომლებსაც ახლა განვიხილავთ (**მიაქციეთ ყურადღება:** ჩვენ მიერ შემოთავაზებული პასუხები მიმართულია მხოლოდ ეთიკის საკითხებზე და არ მოიცავს პროფესიულ, ან სხვა საკითხებს, რომელთა განხილვაც შეიძლება გამოცდაზე დაგჭირდეთ, სცენარიდან

გამომდინარე). ეს პასუხები არ არის ამომწურავი და ყოვლისმომცველი, არამედ მხოლოდ და მხოლოდ იმ ტექსტის შინაარსის ნიმუშია, რომელიც გამოცდაზე უნდა წარმოადგინოთ თქვენს პასუხში. აქ განხილულ თითოეულ შემთხვევაში კიდევ არის სხვა მომენტებიც და მასთან დაკავშირებული სხვა მოსალოდნელი შედეგებიც, რომლებიც გათვალისწინებულია ეთიკის კოდექსში; თუმცა, მიუხედავად ამისა, ეს სანიმუშო პასუხი არის სათანადო დონეზე მომზადებული პასუხი, რომლის გამოყენება კანდიდატებს შეუძლიათ საგამოცდო კითხვაზე მიკუთვნებული ყველა ქულის მისაღებად.

1-ლი მაგალითი:

კომპანია „მუმბაის“ აუდიტის კომიტეტმა პარტნიორს სთხოვა, განეხილა საკითხი იმის თაობაზე, შესაძლებელი იქნებოდა თუ არა, რომ აუდიტის გუნდს ჩაეტარებინა კომპანიის შიდა კონტროლის სისტემის მიმოხილვა. ბოლო პერიოდის რამდენიმე მოვლენამ კომპანიის ხელმძღვანელობის შემოწმება გამოიწვია იმასთან დაკავშირებით, რომ კომპანიაში კონტროლი გაუარესდა და, ამის გამო, გაიზარდა თაღლითობის რისკი და ასევე კომპანიის საქმიანობის ეფექტიანობის შემცირების რისკიც. კომპანია „მუმბაის“ 2016 წლის 31 მარტს დასრულებული წლის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შესახებ აუდიტორის დასკვნას ხელი მოაწერეს რამდენიმე კვირის წინ. „მუმბაი“ არის საფონდო ბირჟაზე კოტირებული კომპანია.

მოგეთხოვებათ:

კომენტარი გააკეთეთ წარმოქმნილ ეთიკურ პრობლემებზე და განსაზღვროთ ქმედებები, რომლებიც თქვენმა ფირმამ უნდა განახორციელოს, დამკვეთის მოთხოვნასთან დაკავშირებით.

(6 ქულა)

ამოხსნა:

ამ მაგალითში გვთხოვენ დამატებითი მომსახურების განევას აუდიტის დამკვეთისთვის – შიდა კონტროლის სისტემის მიმოხილვის ჩატარებას. ამის გაკეთება გამოიწვევს თავდაჯერებულობის საფრთხეს და, გარდა ამისა, შესაძლოა აუდიტორს მოუწიოს საკუთარ თავზე ისეთი ფუნქციის შესრულებაზე პასუხისმგებლობის აღება, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება. კითხვაზე პასუხის გაცემისას პირველი საფეხური არის სწორედ ამის დადგენა, მაგრამ მართო ამ მოსაზრებებისთვის გამოცდაზე ქულებს ვერ მიიღებთ, თუ არ განავითარებთ ამ საკითხებს. ხელმისაწვდომი ქულების მისაღებად შეგიძლიათ პასუხი ჩამოაყალიბოთ ქვემოთ აღწერილი ეტაპების მიხედვით. მნიშვნელოვანი ფრაზები მუქი შრიფტით არის გამოყოფილი.

აჩვენეთ, რომ თქვენთვის გასაგებია, რა საფრთხეებია წარმოქმნილი, როგორ წარმოიქმნას ისინი და რა შედეგები მოჰყვება მათ.

კომპანიის შიდა კონტროლის სისტემის მიმოხილვის ჩატარება იწვევს თავდაჯერებულობის საფრთხის წარმოქმნას, ვინაიდან კომპანიის შიდა კონტროლის სისტემის მექანიზმების მიმოხილვის ჩატარება ფირმას მაშინ მოუწევს, როდესაც აუდიტის სტრატეგიის განსაზღვრაზე დაიწყებს მუშაობას. ფირმას შეიძლება **არ მოუწდეს შეცდომების გამოაშკარავება** ან არსებობის შემოწმების მიდგომის გამოყენება აუდიტის ჩასატარებლად, ვინაიდან ამით შეიძლება გამოვლინდეს ნაკლოვანებები, ზემოაღნიშნულ დამატებით მომსახურებასთან დაკავშირებით ფირმის მიერ შესრულებულ სამუშაოში.

(1 ქულა)

შიდა კონტროლის სისტემის სტრუქტურისა და კონტროლის მექანიზმების განსაზღვრა ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა, ასე, რომ მათი მიმოხილვის ჩატარებამ შეიძლება ისეთი სიტუაცია გამოიწვიოს, როდესაც აუდიტორი თავის თავზე აიღებს რაიმე ისეთი ფუნქციის შესრულების პასუხისმგებლობას, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება, რადგან მოუწევს ხელმძღვანელების როლის შესრულება.

(1 ქულა)

კოდექსის მითითებების გამოყენება სცენართან მიმართებით – საფრთხეების მნიშვნელობის შეფასება და დამცავი ზომების განსაზღვრა

კოდექსში აღნიშნულია, რომ დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხე, რომელიც წარმოიქმნება აუდიტორის მიერ ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღებით, აუდიტის დამკვეთის შემთხვევაში იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ **არ არსებობს არანაირი დამცავი ზომა**, რომლის გამოყენებით შესაძლებელი იქნებოდა ამ საფრთხის შემცირება მისაღებ დონემდე. (1 ქულა)

ამასთან, როგორც ვხედავთ, ამ პასუხზე 3 ქულას მიიღებთ, თუმცა, სავარაუდოდ, უფრო მეტი ქულის მიღება იქნება შესაძლებელი. გამოცდის ჩაბარების ტექნიკის თვალსაზრისით, თქვენ უნდა მოიძიოთ სხვა მომენტებიც. ამ ეტაპზე არ დაიწყეთ ფიქრი საზღაურის შედარებით სიდიდეზე; ეცადეთ კონცენტრაცია მოახდინოთ იმ ინფორმაციაზე, რომელიც გამომცდელმა მოგანოდათ კითხვაში. სცენარში მითითებულია, რომ კომპანია საფონდო ბირჟაზეა კოტირებული, ამიტომ ამის გათვალისწინებით სხვა მოსაზრებებიც იქნება აუცილებლად დასამატებელი თქვენს პასუხში. გამოცდისთვის მზადების დროს იფიქრეთ იმის შესახებ, როგორ გესახებათ ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობასთან დაკავშირებული პრობლემის მოგვარება. სწორედ ეს მოსაზრებები გამოგადგებათ დამატებითი ქულების მისაღებად.

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღების ფაქტის თავიდან აცილება შესაძლებელია იმ შემთხვევაში, თუ **დამკვეთი საკუთარ თავზე აიღებს პასუხისმგებლობას** აუდიტორების მიერ შედგენილ ანგარიშებზე მონიტორინგის განხორციელებაზე და თავად მიიღებს გადაწყვეტილებებს, აუდიტორის მიერ შეთავაზებული რეკომენდაციების შესახებ. (1 ქულა)

თუმცა, ვინაიდან ეს **დამკვეთი კოტირებულია საფონდო ბირჟაზე**, ჩვენ გვეკრძალება შიდა აუდიტორული მომსახურების განევა შიდა კონტროლის სისტემის ისეთ ასპექტებზე/მექანიზმებზე, რომლებიც დაკავშირებულია ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ მნიშვნელოვან ინფორმაციასთან.

დასკვნა:

ამგვარად, ჩვენ უარი უნდა ვთქვათ დამატებითი სამუშაოს შესრულებაზე. (1 ქულა)

სხვა გარემოებებში, დამატებით ქულებს მიიღებდით, თუ იტყოდით, რომ დამცავი ზომის სახით შესაძლებელია სხვადასხვა გუნდის გამოყენება თავდაჯერებულობის საფრთხის აღმოსაფხვრელად, ან ფირმის კომპეტენციის საკითხის განხილვა დამკვეთის მიერ მოთხოვნილი მომსახურების შესრულების კონტექსტში, თუმცა, ვინაიდან ამ შემთხვევაში დამკვეთი საფონდო ბირჟაზე კოტირებული კომპანიაა, ეს მოსაზრებები აქ არ გამოგვადგება.

მიაქციეთ ყურადღება: გამოცდაზე ქულებს ვერ მიიღებთ მხოლოდ იმისთვის, რომ მიუთითოთ თავდაჯერებულობის საფრთხე, ან ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღება – ამიტომ დარწმუნდით, რომ დრო დაუთმეთ საფრთხეების ახსნას და მხოლოდ ტერმინები არ ჩამოთვალეთ პასუხში.

მე-2 მაგალითი

თქვენი ფირმის „ვაითქოუს“ საკონსულტაციო მომსახურების განყოფილებამ თქვენი აუდიტის დამკვეთისთვის, „ბლუქოუსთვის“ შეასრულა გარიგება, ჩაატარა სპეციალური შემოწმება შეძენის პოტენციურ სამიზნე კომპანიაში. „ბლუქოუს“ ხელმძღვანელთა გუნდმა „ვაითქოუს“ ასევე მიმართა თხოვნით, შეძლებენ თუ არა ფირმის წარმომადგენლები კომპანიის ბანკთან შეხვედრაზე დასწრებას, რომელიც, კომპანიის ვარაუდით, დააფინანსებენ კომპანია „რედქოუს“ შეძენას, რათა მხარი დაუჭიროთ ხელმძღვანელთა გუნდს კომპანია „რედქოუს“ შეძენის მიზანშეწონილობის დასაბუთებაში. შეხვედრისთვის ბანკი მოითხოვს კომპანია „რედქოუს“ უახლესი პერიოდის შუალედურ ანგარიშებს და ასევე

მასზე დართულ, აუდიტორის მიერ ჩატარებული დამოუკიდებელი შუალედური მიმოხილვის დასკვნას. თქვენმა ფირმამ, ხელშეკრულების თანახმად, უახლოეს პერიოდში უნდა დაასრულოს შუალედური მიმოხილვა და კომპანია „რედქოუს“ ხელმძღვანელთა გუნდმა გათხოვით, რომ სწრაფად დაგეგმავრებინათ შუალედური მიმოხილვა, რათა ხელი არ შეშლოდა ბანკთან მოლაპარაკებას, ასევე გაითხრეს, რომ თუ ასე მოხდება, ამან შეიძლება გავლენა იქონიოს შემდგომი პერიოდის აუდიტის ტენდერის შედეგზე, რომლის ჩატარებაც იგეგმება ამ წლის აუდიტის დასრულების შემდეგ.

მოგეთხოვებათ

კომენტარი გააკეთეთ წარმოქმნილ ეთიკურ პრობლემებზე და განსაზღვროთ ქმედებები, რომლებიც თქვენმა ფირმამ უნდა განახორციელოს დამკვეთის მოთხოვნასთან დაკავშირებით. (8 ქულა)

ამოხსნა

ამ მაგალითში ჩვენ ვატარებთ დამატებით მომსახურებას და განვიცდით ზეწოლას მომსახურებასთან დაკავშირებით, რომელსაც აუდიტის დამკვეთისთვის ახლა ვასრულებთ. აქ განსახილველი ეთიკური საკითხებია: არალეგალური დაცვის საფრთხე, თავდაჯერებულობის საფრთხე, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის ჩვენს თავზე აღების რისკი და შანტაჟის საქმე.

აჩვენეთ, რომ თქვენთვის გასაგებია, რა საფრთხეებია წარმოქმნილი, როგორ წარმოიქმნას ისინი და რა შედეგები მოჰყვება მათ.

ბანკთან შეხვედრაზე დასწრება გამოიწვევს არალეგალური დაცვის საფრთხის წარმოქმნას, ვინაიდან ჩვენ ისე აღგვიქვავენ, რომ მოლაპარაკების დროს **დამკვეთის ინტერესებს ვიცავთ და დამკვეთის მტკიცებებს ვადასტურებთ.** (1 ქულა)

გარდა ამისა, ამან შეიძლება ჩვენს შორის **იურიდიული სიახლოვე** გამოიწვიოს და ფირმა შეიძლება აღმოჩნდეს სასამართლო პროცესის აღძვრის რისკის წინაშე. (1 ქულა)

შეხვედრაზე დასწრების გამო, შეიძლება ისეთი შთაბეჭდილება შეიქმნას, თითქმის ჩვენი ფირმა მხარს უჭერს კომპანია „რედქოუს“ შეძენას. ვინაიდან ეს **ისეთი გადაწყვეტილებებია, რომლებიც ხელმძღვანელობამ უნდა მიიღოს**, ჩვენ შეიძლება მოგვინიოს ხელმძღვანელობის ფუნქციის შესრულება/ხელმძღვანელობის როლში ყოფნა. (1 ქულა)

შეიძლება თავდაჯერებულობის საფრთხეც წარმოიქმნას, როდესაც ჩვენ **მოგვიანებით ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ფარგლებში** ჩავატარებთ „რედქოუს“ და ფინანსებისა და შეძენის საკითხის აუდიტს, ვინაიდან ჩვენ შეიძლება **არ მოგვინდეს საკუთარი შეცდომების გამოვლენა ან ნაკლები სკეპტიციზმით** ვიმოქმედოთ შვილობილი საწარმოს ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ღირებულებების აუდიტის დროს, ვინაიდან ჩვენ ჩავატარებთ მისი სპეციალური შემოწმება. (1 ქულა)

გარდა ამისა, არსებობს შანტაჟის საფრთხეც, რადგან დამკვეთი **გვემუქრება**, რომ თუ დავაგვიანებთ შუალედური ანგარიშგების დასკვნას, ეს გავლენას იქონიებს მომავალში აუდიტის ტენდერის შედეგზე, ამიტომ **არსებობს რისკი იმისა, რომ აუდიტის ხარისხი გაუარესდება იმისთვის, რომ დამკვეთის მოთხოვნები შევასრულოთ.** (1 ქულა)

კოდექსის მითითებების გამოყენება სცენართან მიმართებით – საფრთხეების მნიშვნელობის შეფასება და დამცავი ზომების განსაზღვრა

აქ არის რამდენიმე მიმართულება, რომლებიც ჩვენს პასუხში უნდა მოვიცვათ – მაგალითად, ამ დავალების (ბანკთან შეხვედრაზე დასწრების) ზუსტი ხასიათის სიღრმისეულად განხილვა და შეხვედრაზე დასწრება; თუმცა, შესაძლებელია, რომ პასუხში ქულები მიიღოთ ამგვარი დეტალების გარეშეც, ასე მაგალითად:

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის ჩვენს თავზე აღება შეიძლება თავიდან ავიცილოთ, თუ დირექტორები **წერილობით დაადასტურებენ**, რომ ისინი არიან **პასუხისმგებელი** კომპანიის შეძენასთან დაკავშირებით მიღებულ ნებისმიერ გადაწყვეტილებაზე. (1 ქულა)

ფირმამ უარი უნდა თქვას **დასწრებაზე ბანკთან შეხვედრისას**. (1 ქულა)

თავდაჯერებულობის საფრთხის შემცირება შესაძლებელია იმით, რომ დამოუკიდებელი **პარტნიორი ჩაატარებს** აუდიტის დროს შესრულებული სამუშაოს **მიმოხილვას** მანამ, სანამ აუდიტორის დასკვნას ხელი მოეწერება. (1 ქულა)

შანტაჟის საფრთხის შესახებ ინფორმაცია უნდა **მივანოდოთ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს**. (1 ქულა)

მიაქციეთ ყურადღება: ამ შემთხვევაში, პასუხში ვერ შევთავაზებთ, რომ საჭიროა სხვადასხვა გუნდის გამოყენება სპეციალური შემთხვევების და აუდიტის ჩასატარებლად, ვინაიდან სცენარში უკვე ნათქვამია, რომ სხვა განყოფილებამ ჩაატარა სპეციალური შემთხვევების სამუშაო.

დასკვნა

ჩვენ მიერ განხილული ორი მაგალითის მიზანი იყო მოგვეცვა ეთიკასთან დაკავშირებული სხვადასხვა საკითხი და გვეჩვენებინა, როგორ შეუძლიათ კანდიდატებს ბევრი ქულის მოპოვება, როდესაც ეთიკასთან დაკავშირებულ კითხვებზე წერენ პასუხს. ისევე, როგორც უმაღლესი დონის აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების მოდულის საგამოცდო კითხვების უმეტესობაში, ამ შემთხვევაშიც მთავარია თეორიული ცოდნის გამოყენება, სცენართან მიმართებით და არა მხოლოდ თეორიული ცოდნის უბრალოდ გადმოტანა და გამეორება ქულების მისაღებად. ეს იმას ნიშნავს, როდესაც გამოცდისთვის ემზადებით, ცხადია მნიშვნელოვანია სასწავლო პროგრამით გათვალისწინებული ძირითადი თემების შესწავლა, მაგრამ მთავარია, გამოცდის ჩასაბარებლად ივარჯიშოთ კითხვებზე და გამოიმუშაოთ ნასწავლი თეორიული საკითხების (ამ შემთხვევაში, ეთიკის კოდექსების დებულებებისა და მითითებების) პრაქტიკულ სიტუაციებში გამოყენების უნარები.

სტატია მოამზადა უმაღლესი დონის აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების მოდულის საგამოცდო კომისიის წევრმა

IASB ხელმძღვანელობის კომენტარების სტანდარტის შესვლას გეგმავს

ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭომ (IASB) შეიმუშავა ხელმძღვანელობის კომენტარების ახალი კომპლექსური ჩარჩო, რათა უკეთესად მოერგოს ინვესტორთა საჭიროებებს.

IASB-მ დოკუმენტის განსახილველი ვერსია 2021 წლის მაისის ბოლოს გამოსცა და ის მიზნად ისახავს ხელმძღვანელობის კომენტარების („მენეჯმენტის განხილვა და ანალიზი“ ამერიკულ GAAP-ში) განახლებას, რომელიც ხშირად ერთვის კვარტალურ და წლიურ ფინანსურ ანგარიშებს.

IFRS-ის ფარგლებში შეთავაზებული ახალი ჩარჩო მნიშვნელოვანი განახლება იქნება IFRS 1-თვის და კომპანიებს შესაძლებლობას მისცემს, ერთ ადგილას მოუყაროს თავი

ყველა საჭირო ინფორმაციას ინვესტორისთვის, რათა მოხერხდეს კომპანიის გრძელვადიანი პერსპექტივების შეფასება. მათ შორისაა ინფორმაცია კომპანიის არამატერიალურ რესურსებსა და ურთიერთობებზე, ასევე მდგრადობის საკითხებზე, რომლებსაც გავლენა აქვს კომპანიაზე.

ცვლილების მიზანია, კომენტარები ხსნიდეს არა მხოლოდ კომპანიის ფინანსური ანგარიშის შინაარსს, არამედ ინვესტორს აძლევდეს ინფორმაციას იმ ფაქტორებზე, რომლებსაც გავლენა აქვს კომპანიის მიერ ღირებულებისა და ფულადი ნაკადების შექმნის უნარზე, მათ შორის გრძელვადიან პერიოდში. კომენტარები დაფუძნებული იქნება ბიზნესის მართვისას გამოყენებულ ინფორმაციაზე, მათ შორის ფინანსურ და არაფინანსურ საზომებზე, რომლებიც გამოიყენება პერფორმანსის მონიტორინგისთვის. აღნიშნული ნაწილი, ინვესტორთა გარდა, შესაძლოა გამოსადეგი აღმოჩნდეს სხვა მხარეებისთვისაც, მათ შორის თანამშრომლებისთვის, სახელმწიფო სააგენტოებისა და საზოგადოებისთვის, თუმცა მისი შედგენისას აღნიშნულ მხარეთა ინტერესები პრიორიტეტული არ არის.

„შეთავაზებული ახალი ჩარჩო კარგ ბაზას იძლევა იმისათვის, რომ თავი მოუყაროთ ინფორმაციას ფინანსურ, მდგრადობისა და სხვა ფუნდამენტურ საკითხებთან დაკავშირებით ერთ ანგარიშში“, აცხადებს IASB-ს თავმჯდომარე ჰანს ჰუგერგორსტი.

საბჭომ ასევე გამოაქვეყნა ვიდეორგოლი, სადაც თავმჯდომარე პირადად განმარტავს შეთავაზებული ჩარჩოს შინაარსს, რომელიც ორგანიზაციის ვებგვერდზეა ხელმისაწვდომი.

IFRS სტანდარტების ფარგლებში, კომპანიებისთვის სავალდებულო არ არის ხელმძღვანელობის კომენტარის მომზა-

დება, ფინანსურ ანგარიშგებასთან ერთად. ახალი ჩარჩო ამ კომპონენტს არ ცვლის. თუმცა, კონკრეტულ იურისდიქციებში შესაძლოა მარეგულირებლებმა დაავალდებულონ კომპანიები, აღნიშნული ჩარჩოს ფარგლებში მომზადებული კომენტარების წარდგენით, ან ზოგიერთმა კომპანიამ შესაძლოა ეს საკუთარი ინიციატივით განახორციელოს. IASB-ს მოლოდინი აქვს, რომ კომპანიებს ექნებათ შესაძლებლობა, აღნიშნული ჩარჩო მთავრად ადგილობრივ სტანდარტებს და მოთხოვნებს ისეთ საკითხებთან დაკავშირებით, როგორიცაა მდგრადობა. აღსანიშნავია, რომ ორგანიზაციის ზედამხედველი მხარეები პარალელურად მუშაობენ მდგრადობის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს (ISSB) ფორმირებაზე.

„სტანდარტები, რომლებსაც მომავალში გამოსცემს ISSB ერთი მაგალითია იმ მოთხოვნებისა, რომელთა გამოყენებაც ერთობლივად იქნება შესაძლებელი შეთავაზებული ჩარჩოს ფარგლებში, რათა დაკმაყოფილდეს ინვესტორთა საინფორმაციო საჭიროებები“ - აცხადებს IASB.

წყარო: accountingtoday.com

ბუღალტრებმა უნდა გამოიჩინონ მდგრადობა თაღლითობის წინააღმდეგ, რადგან წნეხი კლიენტებს კრიმინალური ქმედებებისკენ უბიძგებს

ფინანსების დარგის პროფესიონალებმა ინტუიციის გარდა უნდა განიხილონ ციფრული ხელსაწყოების გამოყენებაც.

ბუღალტრებმა სიფხიზლე უნდა შეინარჩუნონ ახალი კლიენტების აყვანის პროცესში და დარწმუნდნენ, რომ თაღლითობის საწინააღმდეგო პროცედურები საკმარისია პანდემიის შედეგად გაზრდილ კრიმინალური აქტივობების რისკთან გასამკლავებლად.

ACCA-ის ახალი ანგარიში ფინანსების პროფესიონალებს აფრთხილებს, ზედმეტად ნუ

ენდობიან „შინაგან ხმას“ კლიენტების შესახებ და რეკომენდაციას უწევს ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენებას აღნიშნულ პროცესში.

თუმცა, კვლევაში მონაწილე ბუღალტრები თავს იკავებენ ციფრული ხელსაწყოების გამოყენებისგან, რომლებიც იძლევა პირების იდენტიფიცირებისა და ფინანსური ისტორიის გადამოწმების საშუალებას, რადგან მიაჩნიათ, რომ აღნიშნული ხელსაწყოები ზედმეტად ძვირია და არარელევანტურია მცირე ზომის ფირმებისთვის.

რესპონდენტთა მხოლოდ 49% ატარებს რაიმე სახის ონლაინ მოკვლევას ახალ კლიენტებთან დაკავშირებით, თუმცა უპირატესობას მაინც პასპორტისა და სხვა იდენტობის დამადასტურებელ ტრადიციულ მეთოდებს ანიჭებს. ანგარიშმა ასევე აჩვენა, რომ გამოკითხულთა 65% კვლავ დამოკიდებულია ფიზიკური დოკუმენტების მანუალურად ჩაწერის მეთოდზე.

ანგარიშში აღმოჩნდა, რომ მცირე ზომის საბუღალტრო კომპანიები თაღლითობის საწინააღმდეგო პროცედურებს სტანდარტულ, უშინაარსო ბიუროკრატიულ პროცედურად მიიჩნევენ. მათი აზრით, უფრო ხელსაყრელია მიჰყვნენ ინსტინქტებს ახალ კლიენტთან დაკავშირებით და დაეყრდნონ რეკომენდაციებს სხვა კლიენტებისგან ან კონტაქტებისგან.

ACCA-ის თავმჯდომარემ საგადასახადო საკითხებში და ანგარიშის ავტორმა, **ჯეისონ ფაიფერმა** განაცხადა:

„ნებისმიერი ბუღალტრის კლიენტების ბაზაში გლობალურმა ეკონომიკურმა პრობლემებმა მნიშვნელოვნად გაზარდა შეუსაბამობის რისკები.

იქიდან გამომდინარე, რომ კომპანიები გადარჩენისთვის იბრძვიან და ფულადი ნაკადები მნიშვნელოვნად შემცირებულია, იმატებს იოლი გზების ძებნისა და „დაუჯერებელი“ შესაძლებლობების გამოყენების რისკები.

კლიენტებს, რომლებიც ორი წლის წინ შესაძლოა საერთოდ არ განიხილავდნენ რაიმე უკანონო აქტივობას, შესაძლოა ამჟამად ახასიათებდეთ ფულის გათეთრების მაღალი რისკები.“

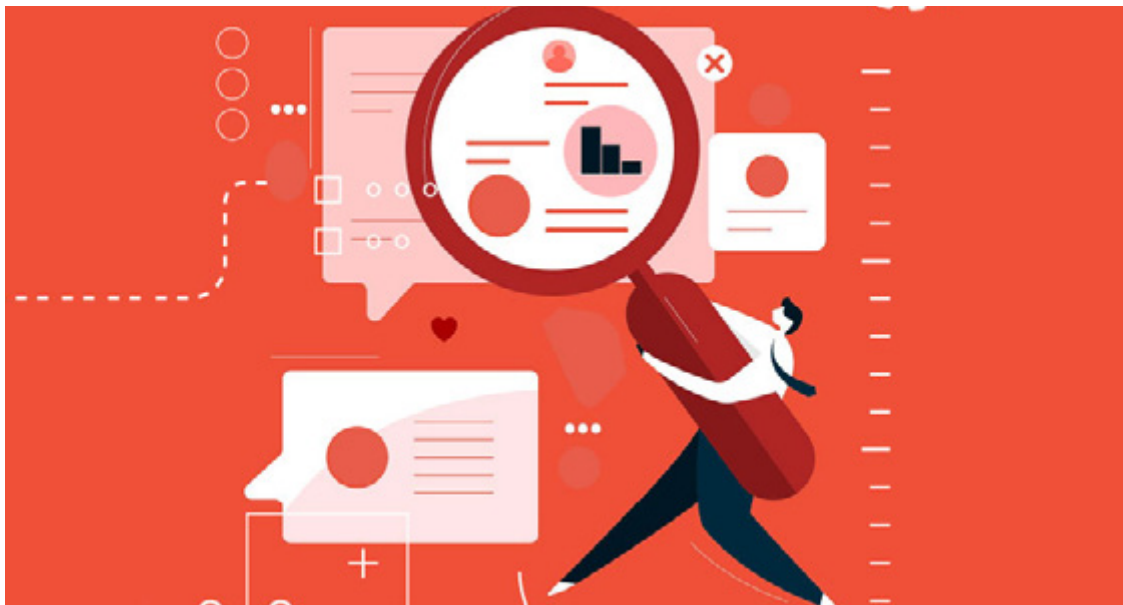
ანგარიში ფინანსების პროფესიონალებს აფრთხილებს იმის თაობაზე, რომ მათი როლი გულისხმობს ფულადი ნაკადების „სიახლოვეს“ ყოფნას, შესაბამისად **„ერთ ცუდ კლიენტსაც კი შეუძლია ფირმის განადგურება.“**

ავტორი ასევე შეეხო CCAB-ის (საბუღალტრო ორგანოების საკონსულტაციო კომიტეტი) უახლეს კვლევას, რომლის თანახმადაც ბუღალტერთა უმრავლესობას მოთხოვნილი ეკონომიკური შემოწმებები თაღლითობის რისკის პროპორციულად არ მიაჩნდათ.

აღნიშნული კვლევით გამოიკვეთა ანეკდოტური შედეგი, კერძოდ, პროფესიის წარმომადგენლებს მიაჩნიათ, რომ უკანონო ქმედებებში მონაწილეობის რისკი დაბალია, ხოლო შემოწმებები - მნიშვნელოვანი. თუმცა, ამავდროულად, აღნიშნულ შემოწმებებს არაპროპორციულად მიიჩნევენ.

კვლევაში განმარტებულია, რომ მცირე ზომის ფირმები ეყრდნობიან საკუთარ შეხედულებებსა და პერსონალურ რეკომენდაციებს, თუმცა: **„შესაძლოა, ყველაზე დიდი რისკი მოდიოდეს ზედმეტად თავდაჯერებული ბუღალტრისგან, რომელსაც მიაჩნია, რომ შეუძლია ისეთი რაღაცების შეფასება, რაც მის უნარებს სცდება.“**

წყარო: accaglobal.com

ვებგვერდი, 15/04/2021
სარეგისტრაციო კოდი
190040000.22.033.017464

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის
ბრძანება №82
2021 წლის 14 აპრილი ქ. თბილისი

**„ბიუჯეტების შემოსულობების აღრიცხვა-ანგარიშგებისა
და ანგარიშსწორების განხორციელებისა და ბიუჯეტში ზედმეტად
ან შეცდომით გადახდილი შემოსულობის თანხის დაბრუნების, აღრიცხვისა
და ანგარიშგების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2009 წლის
30 დეკემბრის №916 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე**

„ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-20 მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, **ვბრძანებ:**

მუხლი 1

„ბიუჯეტების შემოსულობების აღრიცხვა-ანგარიშგებისა და ანგარიშსწორების განხორციელებისა და ბიუჯეტში ზედმეტად ან შეცდომით გადახდილი შემოსულობის თანხის დაბრუნების, აღრიცხვისა და ანგარიშგების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2009 წლის 30 დეკემბრის №916 ბრძანებით (სსმ, 30.12.2009, №159, სარეგისტრაციო კოდი: 190.040.000.22.033.014.026) დამტკიცებულ ინსტრუქციაში შეტანილ იქნეს შემდეგი ცვლილება:

1. მე-10 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტი ამოღებულ იქნეს.

2. მე-11 მუხლის:

ა) პირველი პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„1. ზედმეტად გადახდილი გადასახადის ან/და სანქციის თანხის დაბრუნება საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობით განსაზღვრულ შესაბამის შემთხვევებში წარმოებს ხაზინის ერთიანი ანგარიშის დაბრუნების ქვეანგარიშიდან შემოსავლების სამსახურის აუდიტის დეპარტამენტის (შემდგომში - უფლებამოსილი საგადასახადო ორგანო) მიერ სახელმწიფო ხაზინაში წარდგენილი საგადახდო დავალების საფუძველზე.“;

ბ) მე-2 პუნქტი ამოღებულ იქნეს;

გ) მე-3 პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„3. ზედმეტად ან შეცდომით ჩარიცხული სხვა შემოსულობების თანხის დაბრუნება ან სხვა შემოსულობების თანხების გადატანა ან/და ბიუჯეტის კოდის არასწორი სიმბოლოებით ხაზინის ერთიანი ანგარიშზე მიმართვის შემთხვევაში შეცდომის გასწორება წარმოებს ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან სახელმწიფო ხაზინის მიერ.“;

დ) 3¹ პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„3¹. ზედმეტად ან შეცდომით გადახდილი გადასახადის ან/და სანქციის თანხის დაბრუნების და შეცდომის გასწორების ოპერაციები შესაძლებელია განხორციელდეს ასევე შესაბამისი დოკუმენტაციის სახაზინო სამსახურის საინფორმაციო სისტემაში ელექტრონული სახით განთავსების შემთხვევაში.“;

ე) მე-4 პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„4. შეცდომით ან ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნება ან შესწორება, რომლებიც ამ ინსტრუქციით არ რეგულირდება და არ ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას, სახელმწიფო ხაზინის მიერ შესაძლებელია სახაზინო სამსახურის უფროსთან შეთანხმებით გადასახადის გადამხდელის მიერ სათანადო დოკუმენტაციის წარმოდგენის შემთხვევაში.“;

ვ) მე-6 პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„6. სახელმწიფო ხაზინა ამზადებს ანგარიშს გადასახადის და სხვა შემოსულობების ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების და სხვა შემოსულობების გადატანის შესახებ, რომელსაც ყოველთვიურად წარუდგენს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს.“.

3. მე-13 მუხლის:

ა) მე-2 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„ა) გადასახადის გადამხდელის მიერ ბიუჯეტში გადახდილი გადასახადების ან/და სანქციების თანხის (მათ შორის, საბაჟო სანქციის) ჯამი აღემატება გადასახადის გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათზე დარიცხული გადასახადების ან/და სანქციების (მათ შორის, საბაჟო სანქციის) თანხის ჯამს;“;

ბ) მე-3 პუნქტი ამოღებულ იქნეს;

გ) მე-4 პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„4. ხაზინის ერთიანი ანგარიშის დაბრუნების ქვეანგარიშიდან მასზე რიცხული ნაშთის ფარგლებში ზედმეტად გადახდილი გადასახადის ან/და სანქციის თანხაზე საგადახდო დავალების წარდგენა ხდება საგადასახადო შემოწმების გარეშე, გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის წარდგენიდან 1 თვის ვადაში.“;

დ) მე-5 პუნქტი ამოღებულ იქნეს.

4. VII თავი და მე-14 მუხლი ამოღებულ იქნეს.

მუხლი 2

ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებიდან მე-5 დღეს.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრი

ლაშა ხუციშვილი

ვებგვერდი, 21/05/2021
სარეგისტრაციო კოდი
200090000.22.033.017468

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის
ბრძანება №113
2021 წლის 19 მაისი ქ. თბილისი

„მიმდინარე კონტროლის პროცედურების ჩატარების, სასაქონლო-მატერიალურ ფასეულობათა ჩამოწერის, აღიარებული საგადასახადო დავალიანების დაფარვის, საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის ღონისძიებების განხორციელების, სამართალდარღვევათა საქმისწარმოების წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის №994 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის შესახებ

„ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-20 მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, ვბრძანებ:

მუხლი 1

„მიმდინარე კონტროლის პროცედურების ჩატარების, სასაქონლო-მატერიალურ ფასეულობათა ჩამოწერის, აღიარებული საგადასახადო დავალიანების დაფარვის, საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის ღონისძიებების განხორციელების, სამართალდარღვევათა საქმისწარმოების წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის №994 ბრძანებით (სსმ III, 31.12.2010, №172, სარეგისტრაციო კოდი: 200090000.22.033.016105) დამტკიცებულ წესში შეტანილ იქნეს ცვლილება და 37²⁰ მუხლის შემდეგ დაემატოს შემდეგი შინაარსის 37²¹ მუხლი:

„მუხლი 37²¹. „გადასახადის გადამხდელის საინფორმაციო ბარათში“ ასახული მონაცემების სისწორის შესწავლის პროცესი

1. საგადასახადო ორგანო უფლებამოსილია, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 49¹ მუხლის შესაბამისად, ზოგადი ანალიტიკური პროცედურების ფარგლებში, განხორციელოს „გადასახადების ადმინისტრირების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის №996 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციის 11¹ მუხლით განსაზღვრულ „გადასახადის გადამხდელის საინფორმაციო ბარათში“ ასახული მონაცემების სისწორის შესწავლა და შესაბამისი ინფორმაციის ანალიზი.

2. „გადასახადის გადამხდელის საინფორმაციო ბარათში“ ასახული მონაცემების სისწორის შესწავლა შესაძლებელია განხორციელდეს გადასახადის გადამხდელთან კომუნიკაციით, რადროსაც გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია, საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი პირის მოთხოვნის შემთხვევაში, წარუდგინოს მას ახსნა- განმარტება ან/და შესაბამისი დოკუმენტაცია.

3. საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი პირი შესაბამისი მონაცემების შესწავლის პროცესში მიღებულ ინფორმაციას ასახავს შესაბამის პროგრამულ მოდულში.“.

მუხლი 2

ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრი

ლაშა ხუციშვილი

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის
ბრძანება №114
2021 წლის 19 მაისი ქ. თბილისი

„გადასახადების ადმინისტრირების შესახებ“
საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის
№996 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე

„ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-20 მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, ვბრძანებ:

მუხლი 1

„გადასახადების ადმინისტრირების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის №996 ბრძანებით (სსმ, ვებგვერდი, 060111, 03/01/2011, სარეგისტრაციო კოდი 200090000.22.033.016112) დამტკიცებულ ინსტრუქციაში შეტანილ იქნეს ცვლილება და მე-9 მუხლის მე-4 პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„4. საგადასახადო ორგანო უფლებამოსილია სასაქონლო ზედნადავებში მითითებული გამყიდველის/გამგზავნის ან/და მყიდველის/მიმღების ან/და ტრანსპორტირების განმახორციელებელი პირის, მათ შორის, მძღოლის დასახელების/სახელის და გვარის, საიდენტიფიკაციო/პირადი ნომრის, სატრანსპორტო საშუალების სახელმწიფო ნომრის და ტრანსპორტირების თარიღის შესახებ ინფორმაცია გასცეს მხოლოდ აღნიშნულ სასაქონლო ზედნადავებში დაფიქსირებული:

- ა) სატრანსპორტო საშუალების მესაკუთრის/მოიჯარის მომართვის შემთხვევაში;
- ბ) ტრანსპორტირების განმახორციელებელი პირის, მათ შორის, მძღოლის მომართვის შემთხვევაში.“.

მუხლი 2

ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრი

ლაშა ხუციშვილი

ვებგვერდი, 21/05/2021
სარეგისტრაციო კოდი
000000000.00.00.016625

**შემოსავლების სამსახურის უფროსის
ბრძანება №13617
2021 წლის 29 აპრილი ქ. თბილისი**

**ცალკეულ შემთხვევებში გადასახადის გადამხდელისათვის საგადასახადო
ანგარიშ-ფაქტურებისა და საგადასახადო დოკუმენტების გამოწერის/
დადასტურების უფლების შეზღუდვის შესახებ**

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 61-ე მუხლის, „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – შემოსავლების სამსახურის დებულების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2011 წლის 23 მაისის №303 ბრძანებით დამტკიცებული დებულების მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის „ზ“ და „უ“ ქვეპუნქტების და „გადასახადების ადმინისტრირების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის №996 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციის 56³ მუხლის პირველი პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტისა და მე-3 პუნქტის „ზ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, ვბრძანებ:

1. დღგ-ის გადამხდელად ახლად დარეგისტრირებული პირი დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრაციის მომენტიდან ჩაითვალოს არაკვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელად.

2. კვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსის მქონე პირს ავტომატურად, არაუგვიანეს შესაბამისი თვის მომდევნო თვის 15 რიცხვისა, სპეციალური პროგრამის მეშვეობით, გაუუქმდეს კვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსი და მიენიჭოს არაკვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსი, თუ მას ნებისმიერი უწყვეტი 12 კალენდარული თვის განმავლობაში არ უფიქსირდება გადასახადის გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათზე გატარებული ოპერაცია (ასეთ შემთხვევაში, მხედველობაში არ მიიღება ოპერაცია, რომლის შესაბამისადაც, გადასახადის გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათზე გატარებული თანხა 0-ის ტოლია).

3. კვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსის მქონე პირს ავტომატურად, სპეციალური პროგრამის მეშვეობით, გაუუქმდეს კვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსი და მიენიჭოს არაკვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსი, თუ მას შემოსავლების სამსახურში არსებული ინფორმაციის მიხედვით, არ უფიქსირდება მოქმედი საბანკო ანგარიშის ნომერი.

4. საგადასახადო ორგანოს მიერ განსაზღვრულ, აღიარებული საგადასახადო დავალიანების მქონე კვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსის მქონე პირს გაუუქმდეს კვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსი და მიენიჭოს არაკვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსი.

5. არაკვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელისთვის კვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსის მინიჭების ან მინიჭებაზე უარის თქმის თაობაზე, გადაწყვეტილებას იღებს საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი პირი (მათ შორის, დაინტერესებული პირის მიმართვის შემთხვევაში), შემოსავლების სამსახურის უფროსის მიერ დადგენილი წესით, საკითხის შესწავლის შედეგად.

6. „გადასახადების ადმინისტრირების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის №996 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციის 56³ მუხლის პირველი პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული შეზღუდვა გავრცელდეს დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებულ პირზე არაკვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსის მინიჭების შემთხვევაში, აღნიშნული სტატუსის მოქმედების პერიოდში.

7. იმ საანგარიშო პერიოდზე ან საკითხზე, რომელზეც საგადასახადო ორგანომ განახორციელა საგადასახადო შემოწმება ან დარიცხვა, პროგრამულად განხორციელდეს ზემოაღნიშნულ პერიოდში/პერიოდებში საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის/საგადასახადო დოკუმენტის გამოწერის შეზღუდვა.

8. ამ ბრძანების მე-7 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის/საგადასახადო დოკუმენტის გამოწერა დასაშვებია გადასახადის გადამხდელის შემოსავლების სამსახურში განცხადების და შესაბამისი არგუმენტაციის წარმოდგენის

შემთხვევაში, რომელსაც შეიწავლის აუდიტის დეპარტამენტი და სათანადო გადაწყვეტილების მიღებიდან არაუგვიანეს 3 სამუშაო დღის ვადაში გადასახადის გამომხდელს, მიეცემა საშუალება მოახდინოს, შესაბამისი საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის/საგადასახადო დოკუმენტის გამოწერა, საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი წესით.

9. ამ ბრძანების ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად გამოცხადდეს „დამატებული ღირებულების გადასახადის გამომხდელისათვის სპეციალური სტატუსის მინიჭების შესახებ“ შემოსავლების სამსახურის 2021 წლის 15 იანვრის №107 ბრძანება.

10. ეს ბრძანება ამოქმედდეს ხელმოწერისთანავე, გარდა ამ ბრძანების მე-3, მე-7 და მე-8 პუნქტებისა.

11. ამ ბრძანების მე-3 პუნქტი ამოქმედდეს 2021 წლის პირველ მაისს.

12. ამ ბრძანების მე-7 და მე-8 პუნქტები ამოქმედდეს შესაბამისი ტექნიკური უზრუნველყოფის შექმნისთანავე.

სამსახურის უფროსი

ლევან კაკავა

ვებგვერდი, 28/04/2021
სარეგისტრაციო კოდი
260000000.64.076.016095

**ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის
ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის
ბრძანება №ნ-7**

2021 წლის 27 აპრილი ქ. თბილისი

**ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (IFRS) 2021 წლის
გამოცემის ქართულ ენაზე სამოქმედოდ შემოღების შესახებ**

„ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-5 პუნქტისა და მე-20 მუხლის მე-3 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, ვბრძანებ:

მუხლი 1

1. ქართულ ენაზე სამოქმედოდ შემოღებულ იქნეს ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს (IASB) მიერ მიღებული და გამოცემული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები – 2021 წელი (შემდგომ – სტანდარტები).

2. სტანდარტების გამოყენება სავალდებულოა 2021 წლის პირველ იანვარს და შემდგომ დაწყებული საანგარიშგებო პერიოდისთვის.

3. სტანდარტები განთავსდეს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის (შემდგომ – სამსახური) ვებგვერდზე (www.saras.gov.ge).

4. ამ ბრძანებით სამოქმედოდ შემოღებული სტანდარტები სამსახურის მიერ განახლდეს სტანდარტების მოქმედი ინგლისურენოვანი რედაქციის განახლებიდან 6 თვის ვადაში.

5. სამსახური უზრუნველყოფს ამ ბრძანებით სამოქმედოდ შემოღებული სტანდარტების თარგმანის პერიოდულ რედაქტირებას, ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით.

მუხლი 2

ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და
აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის უფროსი

იური დოლიძე

ვებგვერდი, 22/04/2021
სარეგისტრაციო კოდი
010240080.64.076.016094

**ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის
ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის
ბრძანება №6**

2021 წლის 21 აპრილი ქ. თბილისი

**„ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის
ზედამხედველობის სამსახურის მოხელეთა დამატებითი საკვალიფიკაციო
მოთხოვნების დამტკიცების შესახებ“ ბუღალტრული აღრიცხვის,
ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის
2018 წლის 20 ივლისის №6-22 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე**

„ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-20 მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, ვბრძანებ:

მუხლი 1

„ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის მოხელეთა დამატებითი საკვალიფიკაციო მოთხოვნების დამტკიცების შესახებ“ ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის 2018 წლის 20 ივლისის №6-22 ბრძანებით (საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 24/07/2018 წ., 010240080.64.076.016052) დამტკიცებულ ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის მოხელეთა დამატებით საკვალიფიკაციო მოთხოვნებში შეტანილ იქნეს ცვლილება და ⁵¹ მუხლის „გ“ ქვეპუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„გ) საქართველოს კონსტიტუცია (I თავი), საქართველოს კანონი „საჯარო სამსახურის შესახებ“ (I და VII თავები), საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი (I და III თავები), საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 24 დეკემბრის №791 დადგენილება „სახელმწიფო, აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის, მუნიციპალიტეტისათვის ან საჯარო სამართლის იურიდიული პირისათვის სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების სარგებლობაში გადაცემის შესახებ მიმართვის წარდგენის, მისი განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების წესის დამტკიცების თაობაზე“, საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2016 წლის 14 სექტემბრის №223 ბრძანება „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის დებულების დამტკიცების თაობაზე“, საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 23 ივლისის №605 ბრძანება „საბიუჯეტო ორგანიზაციებში ქონების, მოთხოვნებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაციის ჩატარების წესის“ დამტკიცების შესახებ.“.

მუხლი 2

ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის
ზედამხედველობის სამსახურის უფროსი

იური დოლიძე

ვებგვერდი, 19/05/2021
სარეგისტრაციო კოდი
350010010.64.076.016097

**ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და
აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის
ბრძანება №9
2021 წლის 18 მაისი ქ. თბილისი**

**„მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის
დამტკიცების შესახებ“ ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და
აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის 2018 წლის 26 ივნისის
№9-10 ბრძანებაში ცვლილების შესახებ**

„ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-20 მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, ვბრძანებ:

მუხლი 1

„მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის დამტკიცების შესახებ“ ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის 2018 წლის 26 ივნისის №9-10 ბრძანებაში (სსმ, ვებგვერდი, 28/06/2018 სარეგისტრაციო კოდი: 350010010.64.076.016045) შეტანილ იქნეს ცვლილება და პირველი მუხლით დამტკიცებული „მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი“ ჩამოყალიბდეს თანდართული რედაქციით.

მუხლი 2

ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის
ზედამხედველობის სამსახურის უფროსი

იური დოლიძე

**მეოთხე კატეგორიის საწარმოების
ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი**

სტანდარტის სტრუქტურა

(i) მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი დალაგებულია თემების მიხედვით და თითოეული თემა ცალკე განყოფილებაშია განხილული. თითოეული განყოფილება შედგება პუნქტებისგან. პუნქტების ნომრებს xx.yy ფორმატი აქვს, სადაც xx არის განყოფილების ნომერი, ხოლო yy არის ამ განყოფილებაში პუნქტის ნომერი.

(ii) მეოთხე კატეგორიის საწარმოების სტანდარტის ყველა პუნქტს თანაბარი იურიდიული ძალა აქვს.

1-ლი განყოფილება – მოქმედების სფერო

სტანდარტის მოქმედების სფერო

1.1 წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი (შემდგომ - სტანდარტი) ვრცელდება მეოთხე კატეგორიის საწარმოთა (შემდგომ - საწარმო) ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებზე (შემდგომ - ფინანსური ანგარიშგება), იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც საწარმო იყენებს ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებს (შემდგომ - ფასს სტანდარტები), ან მცირე და საშუალო საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტს (შემდგომ - მსს ფასს სტანდარტი) „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის (შემდგომ - კანონი) შესაბამისად.

1.2 მეოთხე კატეგორიის საწარმო განიმარტება კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის „ტ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად.

ძალაში შესვლის თარიღი

1.3 საწარმომ წინამდებარე სტანდარტი უნდა გამოიყენოს 2018 წლის 1 იანვარს ან ამ თა-

რილის შემდეგ დაწყებული საანგარიშგებო პერიოდებისთვის. ნებადართულია წინამდებარე სტანდარტის ვადამდელი გამოყენება.

მე-2 განყოფილება – დაშვებები და ძირითადი პრინციპები მოქმედების სფერო

2.1 ამ განყოფილებაში აღწერილია ის დაშვებები და ძირითადი პრინციპები, რომლებიც საფუძვლად უდევს საწარმოების ოპერაციების აღიარებასა და შეფასებას წინამდებარე სტანდარტის ფარგლებში.

საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების მიზანი

2.2 საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების მიზანია, წარსული ოპერაციების გათვალისწინებით, საწარმოს ფინანსური მდგომარეობისა და მისი საქმიანობის ფინანსური შედეგების შესახებ ისეთი ინფორმაციის მიწოდება, რომელიც სასარგებლო იქნება ეკონომიკური გადაწყვეტილებების მისაღებად და კორპო რაციული მართვის გაუმჯობესებისათვის.

უტყუარი და სამართლიანი თვალსაზრისის დაშვება

2.3 წინამდებარე სტანდარტის ფარგლებში მოქმედებს დაშვება, რომ ამ სტანდარტის შესაბამისად შედგენილი ფინანსური ანგარიშგება უტყუარ და სამართლიან ინფორმაციას იძლევა საწარმოს ფინანსური მდგომარეობისა და მისი საქმიანობის ფინანსური შედეგების შესახებ.

ფინანსური ანგარიშგების ძირითადი პრინციპები

2.4 საწარმომ ფინანსური ანგარიშგება უნდა მოამზადოს 2.5-2.8 პუნქტებში ჩამოყალიბებულ ძირითად პრინციპებზე დაყრდნობით.

მეთოხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 2

2.5 ფუნქციონირებადობის პრინციპით აღრიცხვა – ამ პრინციპით აღრიცხვა მართებულია, თუ ხელმძღვანელობას განზრახული არა აქვს საწარმოს ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა და არც იძულებულია, ასე რომ მოიქცეს.

2.6 დარიცხვის მეთოდი – აქტივების, ვალდებულებებისა და კაპიტალის აღიარება მაშინ, როდესაც ისინი აკმაყოფილებს ამ ელემენტებისთვის დადგენილ განმარტებებსა და აღიარების კრიტერიუმებს.

2.7 წინდახედულობა – (i) შეიძლება მხოლოდ საანგარიშგებო თარიღისთვის არსებული მოგების აღიარება; (ii) უნდა აღიარდეს მოცემული ან წინა საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში წარმოქმნილი ყველა ვალდებულება, მაშინაც კი, როდესაც ამგვარი ვალდებულებების წარმოქმნა ცხადი გახდება მხოლოდ საანგარიშგებო თარიღსა და ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურისთვის (შემდგომ – სამსახური) ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის თარიღებს შორის პერიოდში; (iii) უნდა აღიარდეს ყველა აქტივის გაუფასურება.

2.8 არსებითობა – ინფორმაცია არსებითია, თუ მის გამოტოვებას ან არასწორად წარდგენას ინდივიდუალურად ან ერთობლიობაში, შეუძლია გავლენა იქონიოს საწარმოს ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მომხმარებლების მიერ მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე. არსებითობა დამოკიდებულია გამოტოვებული ან არასწორად წარმოდგენილი ინფორმაციის სიდიდესა და ხასიათზე, რისი განხილვაც უნდა ხდებოდეს შესაბამისი გარემოებების გათვალისწინებით.

ფინანსური მდგომარეობის ელემენტები

2.9 აქტივი – რესურსი, რომელსაც საწარმო აკონტროლებს წარსულში მომხდარი მოვლენების შედეგად და რის საფუძველზეც საწარმო მომავალში მოელის ეკონომიკური სარგებლის მიღებას.

2.10 ვალდებულება – საწარმოს ისეთი ვალდებულება, რომელიც წარმოიქმნა წარსული მოვლენების შედეგად და რომლის დაფარვა მოსალოდნელია, რომ გამოიწვევს ეკონომიკური სარგებლის შემცველი რესურსების გასვლას საწარმოდან.

2.11 საკუთარი კაპიტალი – საწარმოს აქტივების ის ნაწილი, რომელიც რჩება ყველა ვალდებულების გამოკლების შემდეგ.

ფინანსური შედეგების ელემენტები

2.12 შემოსავალი – ეკონომიკური სარგებლის ზრდა საანგარიშგებო პერიოდის განმავ-

ლობაში აქტივების შემოძინების ან ხარისხის გაუმჯობესების, ან ვალდებულებების შემცირების გზით, რაც იწვევს საწარმოს საკუთარი კაპიტალის ზრდას, რომელიც დაკავშირებული არაა მესაკუთრეთა მიერ საკუთარ კაპიტალში განხორციელებულ დამატებით შენატანებთან.

2.13 ხარჯები – ეკონომიკური სარგებლის შემცირება, საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში საწარმოდან აქტივების გასვლის ან აქტივების ხარისხის გაუარესების, ან ვალდებულებების ზრდის საფუძველზე, რაც იწვევს საწარმოს საკუთარი კაპიტალის შემცირებას, რომელიც დაკავშირებული არაა მესაკუთრეებზე გაცემულ განაწილებასთან.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 3

2.14 მოგება ან ზარალი არის საწარმოს საქმიანობის შედეგი, სხვაობა ერთსა და იმავე პერიოდის შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის, ამიტომ იგი არ წარმოადგენს ფინანსური ანგარიშგების ცალკე ელემენტს.

ელემენტების აღიარება

2.15 აღიარება არის საწარმოს ფინანსურ ანგარიშგებაში იმ მუხლის ასახვის პროცესი, რომელიც აკმაყოფილებს აქტივის, ვალდებულების, შემოსავლის ან ხარჯის განმარტებას და შემდეგ კრიტერიუმებს:

(ა) მოსალოდნელია ამ მუხლთან დაკავშირებული მომავალი ეკონომიკური სარგებლის საწარმოში შემოსვლა ან საწარმოდან გასვლა;

(ბ) მუხლს გააჩნია თვითღირებულება ან ღირებულება, რომელიც შეიძლება საიმედოდ შეფასდეს.

2.16 მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ალბათობა. მომავალი ეკონომიკური სარგებლის შემოძინება/გადინების ალბათობის შეფასება ეყრდნობა საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს არსებულ იმ პირობებს ან/და მტკიცებულებებს, რომლებიც ხელმისაწვდომია ფინანსური ანგარიშგების შედგენისას. ამგვარი შეფასებები ცალ-ცალკე კეთდება თითოეული ინდივიდუალურად არსებითი მუხლისთვის და ასევე ინდივიდუალურად არაარსებითი მუხლებისგან შემდგარი დიდი ჯგუფისთვის.

2.17 საიმედოდ შეფასება. ხშირ შემთხვევაში, მუხლის თვითღირებულება ან ღირებულება ცნობილია, სხვა შემთხვევაში უნდა შეფასდეს. გონივრული შეფასებების გამოყენება ფინანსური ანგარიშგების შედგენის მნიშვნელოვანი ნაწილია და არ ამცირებს მის საიმედოობას. ინფორმაცია საიმედოა მაშინ, თუ იგი არ შეიცავს არსებით შეცდომას, არ არის მიკერძოებული და სამართლიანად აჩვენებს იმას, რის საჩვენებლადაც არის გამოჩენილი, ან რასაც უნდა აჩვენებდეს, გონივრული მოლოდინის ფარგლებში.

2.18 სტანდარტით ნებადართული არ არის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ისეთი მუხლების აღიარება, რომლებიც ვერ აკმაყოფილებს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების რომელიმე ელემენტის განმარტებას.

შეფასება თავდაპირველი აღიარებისას

2.19 თავდაპირველი აღიარებისას საწარმომ აქტივები და ვალდებულებები თვითღირებულებით უნდა შეაფასოს. იმავით გარემოებებში, წინამდებარე სტანდარტით მოითხოვება საწარმოს მიერ აქტივის ან ვალდებულების თვითღირებულების შეფასება აღიარების თარიღის მდგომარეობით განსაზღვრული მისი საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასების საფუძველზე.

თავდაპირველი აღიარების შემდგომი შეფასება

2.20 თავდაპირველი აღიარების შემდგომ აქტივების ხელახალი შეფასების მიზანია იმის უზრუნველყოფა, რომ აქტივები შეფასებული არ იყოს იმაზე უფრო მეტი ღირებულებით, რა ოდენობის ანაზღაურების მიღებასაც საწარმო მოელის აქტივის გაყიდვის ან გამოყენების შედეგად.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 4

2.21 არაფინანსური აქტივები – როგორც წესი, ფასდება თვითღირებულებით, დაგროვილი ცვეთისა/ამორტიზაციისა და დაგროვილი გაუფასურების ზარალის (თუ ასეთი არსებობს) გამოკლებით (იხ. მე-9 განყოფილება – „არაფინანსური აქტივების გაუფასურება“).

2.22 ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები – გარდა სხვა საწარმოების წილობრივ ინსტრუმენტებში ფლობილი ინვესტიციებისა, ფასდება თვითღირებულებით, რომელიც კორექტირებულია დარიცხული მისაღები პროცენტით, ხოლო ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, ასევე დაგროვილი გაუფასურების ზარალის თანხის გამოკლებით, თუ

ასეთი არსებობს (იხ. მე-5 განყოფილება - „ფინანსური ინსტრუმენტები“).

2.23 წილობრივი ინვესტიციები – ფასდება თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი გაუფასურების ზარალი, თუ ასეთი არსებობს.

2.24 ვალდებულებები, გარდა ფინანსური ვალდებულებებისა – როგორც წესი, ფასდება საწარმოს მიერ იმ თანხის ოდენობის საიმედოდ შეფასებით, რომელიც საჭირო იქნებოდა ვალდებულების შესასრულებლად საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით.

2.25 ანაზღაურებადი ღირებულება - თანხა, რომლის მიღებასაც საწარმო მოელის აქტივიდან.

ურთიერთგადაფარვა

2.26 საწარმოსთვის დაუშვებელია აქტივებისა და ვალდებულებების ან შემოსავლებისა და ხარჯების ურთიერთგადაფარვა, თუ ეს არ მოითხოვება, ან ნებადართული არ არის წინამდებარე სტანდარტით.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 5

მე-3 განყოფილება – ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა მოქმედების სფერო

3.1 ამ განყოფილებაში ახსნილია, რას გულისხმობს სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობა, რას მოიცავს საწარმოს ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტი და როგორ უნდა განხორციელდეს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების, შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგების, ფულადი ნაკადების ანგარიშგების (ამ უკანასკნელის წარდგენის შემთხვევაში) და შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების წარდგენა.

განცხადება სტანდარტთან შესაბამისობის შესახებ

3.2 ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომელიც შედგენილია ამ სტანდარტის შესაბამისად, ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში თვალსაჩინო ადგილზე მითითებული უნდა იყოს, რომ ფინანსური ანგარიშგება შედგენილია მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის შესაბამისად.

ანგარიშგების წარდგენის პერიოდულობა

3.3 კანონის თანახმად, საწარმომ ყოველწლიურად უნდა წარადგინოს ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტი (მათ შორის, შესადარისი ინფორმაცია), 3.8 და 3.9 პუნქტების შესაბამისად.

საწარმოს ფუნქციონირებადობის შეფასება

3.4 ფინანსური ანგარიშგების შედგენის პროცესში საწარმოს ხელმძღვანელობამ უნდა შეაფასოს, აქვს თუ არა საწარმოს საქმიანობის გაგრძელების უნარი, როგორც ფუნქციონირებად საწარმოს. ანალიზისას ხელმძღვანელობამ უნდა გაითვალისწინოს ნებისმიერი ხელმისაწვდომი საპროგნოზო ინფორმაცია საწარმოს მომავალი საქმიანობის შესახებ. საპროგნოზო ინფორმაცია უნდა მოიცავდეს ბოლო საანგარიშგებო თარიღიდან სულ მცირე თორმეტ კალენდარულ თვეს.

3.5 როდესაც ხელმძღვანელობა დაადგენს, რომ საწარმო არ არის ფუნქციონირებადი საწარმო, მან ფინანსური ანგარიშგება უნდა მოამზადოს ანაზღაურებადი ღირებულების საფუძველით, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ლიკვიდაციის პროცედურა ჯერ არ დაწყებულია. აღნიშნული საფუძველი ითვალისწინებს რომ, აქტივები შეფასებულია ანაზღაურებადი ღირებულებით და ვალდებულებები შეფასებულია იმ თანხის ოდენობით, რაც საჭიროა ვალდებულებების დასაფარად საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით.

3.6 თუ ფინანსური ანგარიშგების შედგენას გადაწყვეტს საწარმო, რომელიც ლიკვიდაციის პროცესში იმყოფება, მან ფინანსური ანგარიშგება უნდა მოამზადოს ანაზღაურებადი ღირებულების საფუძველით,

არსებითობა და აგრეგირება

3.7 საწარმომ, ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების, შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებისა და ფულადი ნაკადების ანგარიშგებისთვის (ამ უკანასკნელის წარდგენის შემთხვევაში) განსაზღვრული მუხლების ფარგლებში, ცალ-ცალკე უნდა წარმოადგინოს ყველა არსებითი მუხლი, ხოლო არაარსებითი მუხლები აგრეგირებულად.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 6

ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტი

3.8 საწარმოს ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტი უნდა მოიცავდეს: (ა) საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით შედგენილ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებას, რომელსაც ბოლოში დაერთვის შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნები;

(ბ) შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებას.

საწარმო ფულგამოსილია, ასევე წარადგინოს ფულადი ნაკადების ანგარიშგება.

3.9 თუ წინამდებარე სტანდარტით სხვა რამ არ მოითხოვება ან ნებადართული არ არის, საწარმომ ფინანსურ ანგარიშგებაში უნდა ასახოს გასული პერიოდის შესადარისი ინფორმაცია, მიმდინარე პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებასა და შესაბამის განმარტებით შენიშვნებში წარდგენილი ყველა ციფრობრივი მონაცემისთვის.

დამატებითი ინფორმაცია

3.10 საწარმომ თვალსაჩინოდ უნდა გამოიყენოს ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტის თითოეული შემადგენელი ნაწილი. ამასთან, წარმოდგენილი ინფორმაციის გასაგებად, ნათლად მიუთითოს შემდეგი ინფორმაცია და გაიმეოროს კიდევ, თუ ამის გაკეთება აუცილებელია:

(ა) საწარმოს დასახელება და წინა საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების შემდეგ მისი სახელწოდების ნებისმიერი ცვლილება;

(ბ) საწარმოს ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა;

(გ) საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღი და ფინანსური ანგარიშგებით მოცული პერიოდი;

(დ) მიუთითოს, რომ თანხები ფინანსურ ანგარიშგებაში შეფასებული და წარდგენილია საქართველოს ეროვნულ ვალუტაში;

(ე) საწარმოს იურიდიული მისამართი.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 7

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება

3.11 საწარმომ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება მოცემული ფორმატით უნდა წარადგინოს და, არსებითობის გათვალისწინებით, ცალ-ცალკე წარმოადგინოს შემდეგი მუხლები:

აქტივები		საკუთარი კაპიტალი და ვალდებულებები	
ფულადი სახსრები	X	საქაჭრო ვალდებულებები	X
საქაჭრო მოთხოვნები	X	ანარიცხები	X
გაცემული ავანსები და დარიცხული მისაღები შემოსავალი	X	ვალდებულებები თანამშრომელთა მიმართ	X
მარაგები	XX	საგადასახადო ვალდებულებები	X
- მზა პროდუქცია	X	დარიცხული ხარჯები და სხვა	X
- სხვა	X	გადაყვანილი შემოსავალი	X
სხვა მიმდინარე აქტივები	X	შესაკუთრებისგან ნასესხები თანხები	X
ბიოლოგიური აქტივები	X	ზანკებისგან ნასესხები თანხები	X
- თვითღირებულების მოდელით	XX	სხვა ნასესხები თანხები	X
- გასაყიდი ფასის მოდელით	X	სხვა ვალდებულებები	X
ძირითადი საშუალებები	X	სულ ვალდებულებები	XX
- მიწა	XX	საკუთარი კაპიტალი	
- შენობა-ნაგებობები	X	საკუთარი კაპიტალი (სს-ისთვის სააქციო კაპიტალი)	X
- სხვა ძირითადი საშუალებები	X	საემისიო კაპიტალი	X/(X)
- არამატერიალური აქტივები	X	გამოსყიდული საკუთარი აქციები	(X)
- საიჯარო აქტივი საკუთრების გადაცემის პირობითი	X	გაუნაწილებელი მოგება	X/(X)
ინვესტიციები სხვა საწარმოთა წილობრივ ინსტრუმენტებში	X	კაპიტალის სხვა მუხლები	X
სხვა გრძელვადიანი აქტივები	X	სულ საკუთარი კაპიტალი	XX
კაპიტალი (გაუნადგენელი ნაწილი)	X		
სულ აქტივები	XX	სულ საკუთარი კაპიტალი და ვალდებულებები	XX

3.12 აქტივი მოკლევადიან აქტივად მიიჩნევა, თუ:

(ა) ძირითადად სავაჭრო დანიშნულებით გამოიყენება;

(ბ) ნავარაუდევია მისი რეალიზება საანგარიშგებო თარიღის შემდეგ თორმეტი თვის განმავლობაში; ან

(გ) იგი არის ფულადი სახსრები. გამოწვევის წარმოადგენს ის შემთხვევა, როდესაც ფულადი სახსრების გაცვლა ან ვალდებულების

შესასრულებლად გამოყენება შეზღუდულია საანგარიშგებო თარიღის შემდეგ, სულ მცირე, თორმეტი თვით მაინც.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 8

შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგება

3.13 საწარმოში შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგება მოცემული ფორმატით უნდა წარადგინოს და, არსებითობის გათვალისწინებით, ცალ-ცალკე წარმოადგინოს შემდეგი მუხლები:

ნეტო ამონაგები	XX
- საქონლის გაყიდვიდან	X
- მომსახურების გაწევიდან	X
- სამშენებლო ხელშეკრულებებიდან	X
- სხვა	X
გაყიდვების თვითღირებულება	(XX)
საერთო მოგება	XX(XX)
სხვა შემოსავალი	X
ადმინისტრაციისა და გაყიდვების ხელფასების ხარჯი	(X)
ადმინისტრაციული დანიშნულებისა და ბიოლოგიური აქტივების	
ცვეთა/ამორტიზაციის ხარჯი	(X)
გაუფასურების ხარჯი:	(XX)
- ფინანსური აქტივები	(X)
- მარაგები	(X)
- სხვა არაფინანსური აქტივები	(X)
საპროცენტო შემოსავალი	X
საპროცენტო ხარჯი	(X)
დივიდენდად გაცემული არაფულადი აქტივის საბაზრო ღირებულების	
კორექტირება	X/(X)
ცვლილება ბიოლოგიური აქტივის გასაყიდ ფასში	X/(X)
სხვა ხარჯები	(X)
მოგება/ზარალი, მოგების გადასახადის ხარჯამდე	XX(XX)
მოგების გადასახადი	X(X)
საანგარიშგებო პერიოდის მოგება/ზარალი	XX(XX)
საწყისი გაუნაწილებელი მოგება: გადაანგარიშებული	X/(X)
- გაუნაწილებელი მოგების საწყისი ნაშთი (წინა წლის საბოლოო ნაშთი)	X/(X)
- გასული პერიოდის შეცდომის გასწორების გავლენა	X/(X)
- გასული პერიოდის სააღრიცხვო პოლიტიკის ცვლილების გავლენა	X/(X)
განაწილება შესაკუთრებელზე (მათ შორის დივიდენდი)	(X)
გაუნაწილებელი მოგების საბოლოო ნაშთი	XX/(XX)

ნეტო ამონაგები	XX
- საქონლის გაყიდვიდან	X
- მომსახურების გაწევიდან	X
- სამშენებლო ხელშეკრულებებიდან	X
- სხვა	X
გაყიდვების თვითღირებულება	(XX)
საერთო მოგება	<u>XX(XX)</u>
სხვა შემოსავალი	X
ადმინისტრაციისა და გაყიდვების ხელფასების ხარჯი	(X)
ადმინისტრაციული დანიშნულებისა და ბიოლოგიური აქტივების ცვეთა/ამორტიზაციის ხარჯი	(X)
გაუფასურების ხარჯი:	(XX)
- ფინანსური აქტივები	(X)
- მარაგები	(X)
- სხვა არაფინანსური აქტივები	(X)
საპროცენტო შემოსავალი	X
საპროცენტო ხარჯი	(X)
დივიდენდად გაცემული არაფულადი აქტივის საბაზრო ღირებულების კორექტირება	X/(X)
ცვლილება ბიოლოგიური აქტივის გასაყიდ ფასში	X/(X)
სხვა ხარჯები	(X)
მოგება/ზარალი, მოგების გადასახადის ხარჯამდე	<u>XX(XX)</u>
მოგების გადასახადი	X(X)
საანგარიშგებო პერიოდის მოგება/ზარალი	<u>XX(XX)</u>
საწყისი გაუნაწილებელი მოგება: გადაანგარიშებული	X/(X)
- გაუნაწილებელი მოგების საწყისი ნაშთი (წინა წლის საბოლოო ნაშთი)	X/(X)
- გასული პერიოდის შეცდომის გასწორების გავლენა	X/(X)
- გასული პერიოდის სააღრიცხვო პოლიტიკის ცვლილების გავლენა	X/(X)
განაწილება მესაკუთრეებზე (მათ შორის დივიდენდი)	(X)
გაუნაწილებელი მოგების საბოლოო ნაშთი	<u>XX/(XX)</u>

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 9

ფულადი ნაკადების ანგარიშგება

3.14 საწარმომ, რომელიც გადაწყვეტს ფულადი ნაკადების ანგარიშგების წარდგენას, უნდა გამოიყენოს პირდაპირი მეთოდი და მოცემული ფორმატის დაცვით, არსებითობის გათვალისწინებით, ცალკე წარმოადგინოს შემდეგი მუხლები:

საოპერაციო საქმიანობა	
მომხმარებლებისგან მიღებული ფულადი სახსრები	X
მომწოდებლებსა და დასაქმებულ პირებზე გაცემული ფულადი სახსრები	(X)
სხვა ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობიდან	X/(X)
გადახდილი მოგების გადასახადი	(X)
ნეტო ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობიდან	XX/(XX)
საინვესტიციო საქმიანობა	
ფულადი სახსრების გასვლა გრძელვადიანი აქტივების შეძენისა და გაუმჯობესებისთვის	(X)
ფულადი სახსრების გასვლა სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში	(X)
გამოყენებული ბიოლოგიური აქტივების შეძენისა და გაუმჯობესებისთვის	
სესხის (გაცემა) და შემდგომი დაბრუნება	X/(X)
ფულადი სახსრების შემოსვლა გრძელვადიანი აქტივების გაყიდვიდან	X
ფულადი სახსრების შემოსვლა ბიოლოგიური აქტივების გაყიდვიდან	X
მიღებული პროცენტი	X
მიღებული დივიდენდები	X
სხვა ფულადი სახსრები საინვესტიციო საქმიანობიდან	X/(X)
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული ნეტო ფულადი სახსრები	XX/(XX)
საფინანსო საქმიანობა	
ფულადი სახსრების შემოსვლა კაპიტალის განადგებიდან	X
ფულადი სახსრების შემოსვლა აღებული სესხებიდან	X
საკუთრების გადაცემის პირობის მქონე იჯარიდან წარმოქმნილი	(X)
ვალდებულებების გადახდა	
სასესხის ძირის გადახდა	(X)
სესხის პროცენტის გადახდა	(X)
დივიდენდების გადახდა	(X)
სხვა ფულადი სახსრები საფინანსო საქმიანობიდან	X/(X)
ნეტო ფულადი სახსრები საფინანსო საქმიანობიდან	XX/(XX)
ნეტო ფულადი სახსრების შემოსვლა ან (გასვლა) წლის განმავლობაში	XX/(XX)
ფულადი სახსრები წლის დასაწყისისათვის	X
სავალუტო კურსის ეფექტი	X/(X)
ფულადი სახსრები წლის ბოლოს	XX

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 10

განმარტებითი შენიშვნები

3.15 საწარმოს განმარტებითი შენიშვნები უნდა მოიცავდეს მხოლოდ შემდეგ ინფორმაციას:

(ა) ნებისმიერი ფინანსური ვალდებულების, გარანტიის, ან პირობითი ვალდებულების ჯამური თანხა, რომლებიც ასახული არ არის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, ასევე ნებისმიერი ფინანსური ვალდებულების, გარანტიის, ან პირობითი ვალდებულების ხასიათისა და ფორმის ცალ-ცალკე აღწერა (შესაბამისი თანხის მითითებით), რომელიც მიეკუთვნება:

(i) პენსიებს;

(ii) მის მშობელ საწარმოს, შვილობილ საწარმოს (მშობელი საწარმოს მიერ კონტროლირებული საწარმო, მათ შორის საბოლოო

მშობელი საწარმოს ნებისმიერი შვილობილი საწარმო), ან

მეკავშირე საწარმოს (ე.ი. საწარმო, რომლის საოპერაციო და

ფინანსურ პოლიტიკაზე მას მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს.

წინამდებარე სტანდარტის თანახმად, მნიშვნელოვანი გავლენა

მამინ არსებობს, როდესაც მეოთხე კატეგორიის საწარმო ფლობს

მოცემული საწარმოს ხმის უფლების 20%-ს ან მეტს).

(ბ) ხელმძღვანელი და სამეთვალყურეო ორგანოების წევრებზე გაცემული ავანსებისა და კრედიტების თანხა, საპროცენტო განაკვეთის, ძირითადი პირობებისა და დაბრუნებული, ჩამოწერილი ან გაუქმებული თანხების ოდენობის მითითებით, ასევე მათი სახელით ნებისმიერი სახის გარანტიის მშვეობით აღებული ვალდებულებების თანხისა და შესაბამისი გარანტიის თანხის (ოდენობის) მითითებით;

(გ) ინფორმაცია საკუთარი აქციების შეძენაზე ან გასხვისებაზე, რომელიც განახორციელა თვითონ საწარმომ ან მისი სახელით მოქმედმა სხვა პირმა, კერძოდ, სულ მცირე შემდეგი ინფორმაცია:

- (i) საანგარიშგებო პერიოდში აქციების შეძენის მიზეზები;
- (ii) საანგარიშგებო პერიოდში შეძენილი და გასხვისებული აქციების რაოდენობა და ნომინალური ღირებულება, ხოლო მისი არარსებობის შემთხვევაში – საბალანსო ღირებულება და განთავსებულ კაპიტალში აქციების წილობრივი მაჩვენებელი;
- (iii) აქციების შეძენისათვის ან გასხვისებისათვის განხორციელებული საპასუხო შესრულება (ე.ი. შეძენის ან გაყიდვის შემთხვევაში - აქციებისათვის მიღებული ანაზღაურება);
- (iv) საანგარიშგებო პერიოდში შეძენილი და საკუთრებაში დატოვებული აქციების რაოდენობა და ნომინალური ღირებულება, ხოლო მისი არარსებობის შემთხვევაში – საბალანსო ღირებულება და განთავსებულ კაპიტალში აქციების წილობრივი მაჩვენებელი.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 11

მე-4 განყოფილება – სააღრიცხვო პოლიტიკა, შეფასებები და შეცდომები მოქმედების სფერო

4.1 ამ განყოფილებაში მოცემულია მითითებები სააღრიცხვო პოლიტიკის შერჩევისა და გამოყენებისთვის, რომელიც გამოიყენება ფინანსური ანგარიშგების შედგენისას. მითითებები ასევე ეხება სააღრიცხვო შეფასებების ცვლილებებსა და წინა საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების შეცდომების გასწორებას.

სააღრიცხვო პოლიტიკის შერჩევა და გამოყენება

4.2 სააღრიცხვო პოლიტიკა არის გარკვეული პრინციპების, საფუძვლების, დაშვებების, წესებისა და პრაქტიკული მეთოდების ერთობლიობა, რომლებსაც საწარმო იყენებს ფინანსური ანგარიშგების შედგენისა და წარდგენის დროს.

4.3 თუ წინამდებარე სტანდარტი არეგულირებს რომელიმე ოპერაციას, მოვლენას ან გარემოებას, საწარმომ უნდა გამოიყენოს ეს სტანდარტი, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც სტანდარტის ამა თუ იმ მოთხოვნის უგულებელყოფა არსებით გავლენას არ მოახდენს ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

4.4 თუ წინამდებარე სტანდარტი არ არეგულირებს რომელიმე ეკონომიკურ მოვლენას (მაგალითად, ოპერაციას, მოვლენას ან გარემოებას), საწარმოს ხელმძღვანელობამ უნდა იმსჯელოს, თვითონ შეიმუშაოს და გამოიყენოს ისეთი სააღრიცხვო პოლიტიკა, რომლის საფუძველზე მიღებული ინფორმაცია:

- (ა) სამართლიანად ასახავს ეკონომიკურ მოვლენას;
- (ბ) გამოხატავს მის შინაარსს და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას;
- (გ) წინდახედულია.

4.5 ზედა პუნქტში აღწერილი მსჯელობისას ხელმძღვანელობამ უნდა გაითვალისწინოს აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლებისა და ხარჯების შესაბამისი განმარტებები, აღიარების კრიტერიუმები და შეფასების საფუძვლები, ასევე ძირითადი პრინციპები, რომლებიც განხილულია მე-2 განყოფილებაში - „დაშვებები და ძირითადი პრინციპები“.

4.6 საწარმომ უნდა შეარჩიოს სააღრიცხვო პოლიტიკა და თანამიმდევრულად გამოიყენოს მსგავსი ოპერაციების, მოვლენებისა და გარემოებებისთვის.

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში

4.7 საწარმომ მხოლოდ იმ შემთხვევაში უნდა შეცვალოს სააღრიცხვო პოლიტიკა, თუ ცვლილება:

- (ა) მოითხოვება წინამდებარე სტანდარტის ცვლილებებით; ან
- (ბ) გამოიწვევს ფინანსურ ანგარიშგებაში უფრო საიმედო და შესაფერისი ინფორმაციის ასახვას ამა თუ იმ ეკონომიკური მოვლენის გავლენის შესახებ საწარმოს ფინანსურ მდგომარეობასა და მისი საქმიანობის ფინანსურ შედეგებზე.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 12

4.8 საწარმომ წინამდებარე სტანდარტის მოთხოვნების ცვლილებით გამოწვეული სააღრიცხვო პოლიტიკის ცვლილება უნდა ასახოს ამ ცვლილების გარდამავალი დებულებების შესაბამისად, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, ხოლო სხვა მიზეზით გამოწვეული ცვლილება სააღრიცხვო პოლიტიკაში უნდა აისახოს რეტროსპექტულად.

4.9 გამარტივების მიზნით, მეოთხე კატეგორიის საწარმოებისთვის სააღრიცხვო პოლიტიკის რეტროსპექტულად გამოყენება ნიშნავს მხოლოდ მიმდინარე პერიოდის აქტივების, ვალდებულებებისა და საკუთარი კაპიტალის საწყისი საბალანსო ღირებულებების გადანაგარიშებას. შესაბამისად, საწარმოს არ მოეთხოვება შესადარისი ინფორმაციის გადანაგარიშება. გასული პერიოდის მონაცემების ამგვარი კორექტირება ჯამურად უნდა აისახოს შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშების შესაბამის მუხლში.

ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში

4.10 სააღრიცხვო შეფასების ცვლილება არის აქტივის ან ვალდებულების საბალანსო ღირებულების, ან აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის, ან ცვეთის/ამორტიზაციის მეთოდის ცვლილება, რომელიც გამომდინარეობს აქტივებისა და ვალდებულებების არსებული მდგომარეობის, ან აქტივებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებული მომავალი ეკონომიკური სარგებლისა და ვალდებულებების შეფასებიდან.

4.11 საწარმომ სააღრიცხვო შეფასების ცვლილების გავლენა უნდა ასახოს შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშებაში:

(ა) მხოლოდ იმ საანგარიშგებო პერიოდში, როდესაც განხორციელდა ცვლილება, თუ ეს ცვლილება გავლენას ახდენს მხოლოდ მოცემულ საანგარიშგებო პერიოდზე; ან

(ბ) იმ საანგარიშგებო პერიოდში, როდესაც განხორციელდა ცვლილება და მომდევნო საანგარიშგებო პერიოდებშიც, თუ ეს ცვლილება მომავალ პერიოდებზეც ახდენს გავლენას.

4.12 ამასთან, თუ სააღრიცხვო შეფასების ცვლილება იწვევს აქტივის, ვალდებულების ან საკუთარი კაპიტალის რომელიმე მუხლის საბალანსო ღირებულების ცვლილებას, საწარმომ ეს ცვლილება უნდა ასახოს შესაბამის მუხლებში იმავე საანგარიშგებო პერიოდში, როდესაც განხორციელდა ცვლილება.

წინა საანგარიშგებო პერიოდ(ებ)ის შეცდომების გასწორება

4.13 წინა საანგარიშგებო პერიოდ(ებ)ის შეცდომები არის საწარმოს წინა საანგარიშგებო პერიოდ(ებ)ის ფინანსურ ანგარიშგებაში დაშვებული უზუსტობა ან ინფორმაციის გამოტოვება, რაც გამოიწვია იმ ფაქტმა, რომ საწარმომ არ გამოიყენა, ან არასწორად გამოიყენა სანდო ინფორმაცია, რომელიც:

(ა) ხელმისაწვდომი იყო იმ მომენტისათვის, როდესაც შესაბამისი პერიოდების ფინანსური ანგარიშგება სამსახურში წარადგინა;

(ბ) გონივრულად მოსალოდნელი იყო, რომ მოძიებული და გათვალისწინებული იქნებოდა ფინანსური ანგარიშგების შედგენისა და წარდგენის დროს.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 13

4.14 ამგვარ შეცდომებს განეკუთვნება მათემატიკური შეცდომების, სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებაში დაშვებული შეცდომების, ფაქტების უყურადღებოდ დატოვების, ან არასწორი ინტერპრეტაციისა და თაღლითობის შედეგები.

4.15 შესაძლებლობის ფარგლებში, საწარმომ რეტროსპექტულად უნდა შეასწოროს წინა საანგარიშგებო პერიოდ(ებ)ის არსებითი შეცდომა მისი გამოვლენის შემდეგ სამსახურისთვის წარდგენილ პირველივე ფინანსურ ანგარიშგებაში, 4.9 პუნქტის შესაბამისად.

მე-5 განყოფილება – ფინანსური ინსტრუმენტები მოქმედების სფერო

5.1 წინამდებარე განყოფილება ეხება ყველა ფინანსური ინსტრუმენტის სააღრიცხვო მიდგომას, რომლის მონაწილე მხარეც არის საწარმო, გარდა:

(ა) ფინანსური ინსტრუმენტებისა, რომლებიც აკმაყოფილებს საწარმოს საკუთარი კაპიტალის განმარტებას (იხ. მე-12 განყოფილება - „საკუთარ კაპიტალთან დაკავშირებული ოპერაციები მესაკუთრეებთან“);

(ბ) იჯარისა, რომელზეც ვრცელდება მე-10 განყოფილება („იჯარა“). თუმცა, 5.18–5.19

პუნქტების აღიარების შეწყვეტასთან დაკავშირებული მოთხოვნები ასევე ეხება მეიჯარის მიერ აღიარებული საიჯარო მოთხოვნებისა და მოიჯარის მიერ აღიარებული საიჯარო ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტასაც, ხოლო 5.14–5.15 პუნქტების მოთხოვნები გაუფასურების შესახებ – მეიჯარის მიერ აღიარებულ საიჯარო მოთხოვნებსაც;

(გ) ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებებისა, რომლებზეც ვრცელდება მე 11 განყოფილება – „ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები“.

5.2 ფინანსური ინსტრუმენტი არის ნებისმიერი ხელშეკრულება, რომელიც წარმოშობს როგორც ერთი საწარმოს ფინანსურ აქტივს, ასევე მეორე საწარმოს ფინანსურ ვალდებულებას ან წილობრივ ინსტრუმენტს.

5.3 ფინანსური აქტივი არის ნებისმიერი აქტივი, რომელიც წარმოადგენს: (ა) ფულად სახსრებს; (ბ) სხვა საწარმოს წილობრივ ინსტრუმენტს; ან (გ) სხვა საწარმოსგან ფულადი სახსრების ან სხვა ფინანსური აქტივის მიღების სახელშეკრულებო უფლებას.

5.4 ფინანსური ვალდებულება არის ნებისმიერი ვალდებულება, რომელიც წარმოადგენს სხვა მხარისთვის ფულადი სახსრების ან სხვა ფინანსური აქტივის მიწოდების სახელშეკრულებო ვალდებულებას.

აღიარება

5.5 საწარმო მხოლოდ იმ შემთხვევაში აღიარებს ფინანსურ აქტივს ან ფინანსურ ვალდებულებას, თუ იგი ხდება მოცემული ფინანსური ინსტრუმენტის ხელშეკრულების მხარე.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 14

შეფასება თავდაპირველი აღიარებისას

5.6 საწარმომ ფინანსური აქტივი ან ფინანსური ვალდებულება თავდაპირველად აღიარებისას უნდა შეაფასოს თვითღირებულებით, ხოლო თვითღირებულება ფასდება გარიგების ფასით, რომელიც არ მოიცავს გარიგების დანახარჯებს.

5.7 სტანდარტის მიხედვით საწარმოთა გარიგების დანახარჯები მიჩნეულია არაარსებითად და აღიარდება ხარჯის სახით შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

5.8 თუმცა, როდესაც საწარმო სახელმწიფოსგან იღებს უპროცენტო, ან დაბალი საპროცენტო განაკვეთით სესხს, მან გარიგების ფასის დასადგენად უნდა გამოიყენოს 14.4 პუნქტი.

5.9 ასევე, როდესაც საწარმო შემდგომი გადახდის პირობით ყიდულობს მარაგებს (იხ. მე-6 განყოფილება – „მარაგები“), გრძელვადიან აქტივებს (იხ. მე-7 განყოფილება – „გრძელვადიანი აქტივები“) ან სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში გამოყენებულ ბიოლოგიურ აქტივებს (იხ. მე-8 განყოფილება – „ბიოლოგიური აქტივები სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში“), ან ყიდის საქონელს ან ეწევა მომსახურებას და შემდგომი გადახდის ფასი მეტია დაუყოვნებლივ გადახდის ფასზე (იხ. პუნქტი 13.8), მაშინ გარიგების ფასი დაუყოვნებლივ გადახდის ფასია, რომელიც ხელმისაწვდომია გარიგების თარიღისთვის.

5.10 სხვაობა შემდგომი გადახდის ფასსა და დაუყოვნებლივ გადახდის ფასს შორის (5.9 პუნქტის შესაბამისად) ასახავს ფინანსურ ოპერაციას, რომელიც აღირიცხება წრფივი მეთოდით, როგორც საპროცენტო შემოსავალი (როდესაც საწარმო გამყიდველია, იხ. პუნქტი 5.13(ა)), ან საპროცენტო ხარჯი (როდესაც საწარმო მყიდველია), გადავადებული გადახდის პერიოდის განმავლობაში (იხ. პუნქტი 5.17).

5.11 გარიგების დანახარჯები ხარჯის სახით აღიარდება გაწევისთანავე შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

ფინანსური აქტივების შეფასება თავდაპირველი აღიარების შემდეგ

5.12 თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს საწარმომ ფინანსური აქტივები უნდა შეაფასოს შემდეგნაირად:

(ა) ინვესტიციები სხვა საწარმოების წილობრივ ინსტრუმენტებში – თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი გაუფასურების ზარალი;

(ბ) ყველა დანარჩენი ფინანსური აქტივი თავდაპირველი აღიარების მომენტში განსაზღვრული თვითღირებულებით, რომელსაც:

(i) ემატება აქტივის თავდაპირველი აღიარების თარიღიდან საანგარიშგებო თარიღამდე აღიარებული საპროცენტო შემოსავალი;

(ii) აკლდება აქტივის თავდაპირველი აღიარების თარიღიდან საანგარიშგებო თარიღამდე მიღებული ძირისა და პროცენტის თანხები;

(iii) აკლდება დაგროვილი გაუფასურების ზარალის თანხა.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 15

5.13 საპროცენტო შემოსავალი არის სხვაობა ხელშეკრულებით განსაზღვრულ მისაღებ მთლიან თანხასა და ფინანსური აქტივის თავდაპირველად აღია რეზულ თვითღირებულებას შორის. საწარმომ საპროცენტო შემოსავალი ხელ შეკრულების ვადაზე უნდა გაანაწილოს შემდეგნაირად:

(ა) წრფივი მეთოდით ხელშეკრულების ვადის მიხედვით – ისეთი ოპერაციისთვის, რომელიც განხორციელდა შემდგომი გადახდის პირობით და შემდგომი გადახდის ფასი მეტია დაუყოვნებლივ გადახდის ფასზე (როგორც ეს აღწერილია 5.9 პუნქტში);

(ბ) ყველა სხვა შემთხვევაში – ფინანსური აქტივის საბალანსო ღირებულებასთან მიმართებით მუდმივი (უცვლელი) საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. ამ მიზნისთვის შესაფერისი განაკვეთი, როგორც წესი, იქნება სახელშეკრულებო საპროცენტო განაკვეთი.

5.14 საწარმომ თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლო თარიღის მდგომარეობით უნდა შეაფასოს, არსებობს თუ არა რომელიმე ფინანსური აქტივის გაუფასურების მტკიცებულება. თუ გაუფასურების ნიშნები არსებობს, საწარმომ საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით საიმედოდ უნდა შეაფასოს და განსაზღვროს აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულება. თუ ეს ღირებულება ნაკლებია ფინანსური აქტივის საბალანსო ღირებულებაზე, საწარმომ, საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით, აღნიშნული სხვაობით უნდა შეამციროს აქტივის საბალანსო ღირებულება და ამგვარი გაუფასურების ზარალი, მაშინვე აღიაროს ხარჯის სახით შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

5.15 საწარმომ უნდა განახორციელოს ადრე აღიარებული გაუფასურების ზარალის შემცირება (აღდგენა) იმ შემთხვევაში, თუ ადრე გაუფასურებული ფინანსური აქტივის საიმედოდ შეფასებული ანაზღაურებადი ღირებულება გაიზარდა ისეთი მოვლენის შედეგად, რომელიც მოხდა გაუფასურების ზარალის აღიარების შემდეგ. აღდგენილი თანხა მაშინვე უნდა აღიარდეს შემოსავლის სახით შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

ფინანსური ვალდებულებების შეფასება თავდაპირველი აღიარების შემდეგ

5.16 საწარმომ თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლო თარიღის მდგომარეობით ფინანსური ვალდებულებები უნდა შეაფასოს თავდაპირველი აღიარების მომენტში განსაზღვრული თვითღირებულებით, რომელსაც:

(ა) ემატება ვალდებულების თავდაპირველი აღიარების თარიღიდან საანგარიშგებო თარიღამდე აღიარებული საპროცენტო ხარჯი;

(ბ) აკლდება ვალდებულების თავდაპირველი აღიარების თარიღიდან საანგარიშგებო თარიღამდე გადახდილი ძირისა და პროცენტის თანხები.

5.17 საპროცენტო ხარჯი არის სხვაობა ხელშეკრულებით განსაზღვრულ გადასახდელ მთლიან თანხასა და ფინანსური ვალდებულების თავდაპირველად აღიარებულ თვითღირებულებას შორის. საწარმომ საპროცენტო ხარჯი ხელშეკრულების ვადაზე უნდა გაანაწილოს შემდეგნაირად:

(ა) წრფივი მეთოდით ხელშეკრულების ვადის მიხედვით – ისეთი ოპერაციისთვის, რომელიც განხორციელდა შემდგომი გადახდის პირობით და შემდგომი გადახდის ფასი მეტია დაუყოვნებლივ გადახდის ფასზე (როგორც ეს აღწერილია 5.9 პუნქტში);

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 16

(ბ) ყველა სხვა შემთხვევაში – ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასთან მიმართებით მუდმივი (უცვლელი) საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. ამ მიზნისთვის შესაფერისი განაკვეთი, როგორც წესი, იქნება სახელშეკრულებო საპროცენტო განაკვეთი.

ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტა

5.18 საწარმომ ფინანსური აქტივის (ან ფინანსური აქტივის ნაწილის) აღიარება უნდა შეწყვიტოს მაშინ, როდესაც:

(ა) ფინანსური აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების სახელშეკრულებო უფლებებს ვადა გაუვა, ან ფულადი სახსრები უკვე მთლიანად მიღებული აქვს; ან

(ბ) დააკმაყოფილებს საქართველოს საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებულ, ფინანსური აქტივების აღიარების შეწყვეტის მოთხოვნებს.

5.19 ფინანსური აქტივის (ან ფინანსური აქტივის ნაწილის) აღიარების შეწყვეტიდან წარმოქმნილი ნებისმიერი შემოსულობა ან ზარალი მაშინვე უნდა აღიარდეს, შემოსავლის ან ხარჯის, სახით შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

მე-6 განყოფილება – მარაგები

მოქმედების სფერო

6.1 წინამდებარე განყოფილება ეხება მარაგების აღრიცხვას, გარდა:

(ა) დაუმთავრებელი მშენებლობისა, რომელიც წარმოიშობა სამშენებლო ხელშეკრულების შესრულებისას, მათ შორის, სამშენებლო ხელშეკრულებებთან უშუალოდ დაკავშირებული მომსახურების ხელშეკრულებებისა (იხ. მე-13 განყოფილება – „ამონაგები მომხმარებელბთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან“);

(ბ) ბიოლოგიური აქტივებისა, რომლებიც დაკავშირებულია სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობასა და სოფლის მეურნეობის პროდუქციასთან ნაყოფის მიღების მომენტამდე (ნაყოფის მიღება არის ბიოლოგიური აქტივიდან პროდუქციის მოცილება, ან ბიოლოგიური აქტივის სიცოცხლის პროცესის შეწყვეტა.) (იხ. მე 8 განყოფილება - „ბიოლოგიური აქტივები სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში“).

6.2 მარაგი ისეთი აქტივია, რომელიც:

(ა) გათვალისწინებულია გასაყიდად ჩვეულებრივი სამეურნეო საქმიანობის პროცესში;

(ბ) მონაწილეობს ამგვარი გაყიდვისათვის გამიზნული მარაგების წარმოების პროცესში; ან

(გ) წარმოდგენილია ნედლეულისა და მასალების სახით, რომლებიც განკუთვნილია წარმოების პროცესში, ან მომსახურების გაწევისას მოხმარებისათვის.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 17

შეფასება

6.3 საწარმომ მარაგი უნდა შეაფასოს თვითღირებულებასა და შეფასებულ გასაყიდ ფასს შორის უმცირესი თანხით, რომელსაც გამოკლებული აქვს პროდუქციის დასრულებისა და გაყიდვისთვის საჭირო დანახარჯები.

6.4 მარაგის თვითღირებულება მოიცავს ყველანაირ დანახარჯს, რომელიც უშუალოდ დაკავშირებულია მარაგის არსებულ ადგილამდე ტრანსპორტირებასა და მათ ახლანდელ მდგომარეობაში მოყვანასთან, მათ შორის:

(ა) შეძენის დანახარჯებს;

(ბ) გადამუშავების დანახარჯებს;

(გ) სხვა დანახარჯებს, რომლებიც უშუალოდაა დაკავშირებული მარაგის არსებულ ადგილამდე ტრანსპორტირებასა და მათ ახლანდელ მდგომა რეობაში მოყვანასთან.

6.5 მარაგის შეძენის დანახარჯები მოიცავს მისი შეძენის (ნასყიდობის) ფასს, იმპორტის გადასახადსა და სხვა გადასახადებს (არაპირდაპირი გადასახადების გარდა, რომლებიც შემდგომში დაბრუნებას (ჩათვლას) ექვემდებარება), ტრანსპორტირების, დატვირთვა-გადმოტვირთვის დანახარჯებსა და სხვა დანახარჯებს, რომლებიც უშუალოდ არის დაკავშირებული მზა პროდუქციის, ნედლეულის, მასალებისა და მომსახურების შეძენასთან. შეძენის დანახარჯების დათვლისას გაანგარიშებული თანხა შემცირდება სავაჭრო დათმობის, სხვადასხვა სახის ფასდათმობისა და სხვა ანალოგიური მუხლების ღირებულებით. თუ გადახდა გადავადებულია (შემდგომი გადახდის პირობით) და შემდგომი გადახდის ფასი მეტია დაუყოვნებლივ გადახდის ფასზე, მაშინ მარაგების თვითღირებულებაში ასახული შეძენის ფასი იქნება გარიგების თარიღისთვის ხელმისაწვდომი დაუყოვნებლივ გადახდის ფასი. სხვაობა შემდგომი გადახდის ფასსა და დაუყოვნებლივ გადახდის ფასს შორის უნდა აღირიცხოს მე-5 განყოფილების - „ფინანსური ინსტრუმენტები“ - შესაბამისად.

6.6 საწარმომ არაფულადი აქტივის ან აქტივების, ან ფულადი და არაფულადი აქტივების ერთობლივად გაცვლის შედეგად შეძენილი მარაგის თვითღირებულება უნდა შეაფასოს აღიარების თარიღის მდგომარეობით განსაზღვრული, მათი საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასებით, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც (ა) გაცვლის ოპერაციას არ გააჩნია კომერციული შინაარსი, ან (ბ) არც მიღებული და არც გადაცემული აქტივის საბაზრო ღირებულება არ არის საიმედოდ შეფასებადი. ასეთ შემთხვევაში, აქტივის თვითღირებულება განისაზღვრება გადაცემული აქტივის საბალანსო ღირებულებით.

6.7 მარაგის გადამუშავების დანახარჯები მოიცავს ისეთ დანახარჯებს, რომლებიც უშუალოდაა დაკავშირებული პროდუქციის ერთეულების წარმოებასთან (მაგალითად, საწარმოო პროცესში უშუალოდ ჩართულ პერსონალის ხარჯებს). გარდა ამისა, მოიცავს საწარმოო ზედნადებ ხარჯებსაც, რომლებიც გაწეულია ნედლეულისა და მასალების მზა პროდუქციად გარდაქმნის/გადამუშავების პროცესში (მაგალითად, საწარმოო დანიშნულების შენობა-ნაგებობებისა და მოწყობილობების ცვეთა და საექსპლუატაციო დანახარჯები).

მეთოხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 18

6.8 ბიოლოგიური აქტივებიდან მიღებული სოფლის მეურნეობის პროდუქციის თვითღირებულება. მე-8 განყოფილების – „ბიოლოგიური აქტივები სასოფლო სამეურნეო საქმიანობაში“ – შესაბამისად, სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის მარაგები, რომლებიც საწარმომ მიიღო ბიოლოგიური აქტივებიდან, თავდაპირველი აღიარებისას უნდა შეფასდეს გაყიდვისთვის აუცილებელი დანახარჯებით შემცირებული შეფასებული გასაყიდი ფასით, რომელიც განსაზღვრულია ნაყოფის მიღების მომენტისთვის. წინამდებარე განყოფილების გამოყენების მიზნებისათვის, ეს თანხა მიიჩნევა მარაგის თვითღირებულებად ზემოაღნიშნული თარიღისათვის.

6.9 თვითღირებულების ფორმულები – საწარმომ ინდივიდუალურად იდენტიფიცირებადი მარაგების თვითღირებულება, ასევე კონკრეტული პროექტებისთვის წარმოებული და განკუთვნილი საქონლის ან მომსახურების თვითღირებულება ცალ-ცალკე უნდა განსაზღვროს მათზე გაწეული ინდივიდუალური დანახარჯების იდენტიფიკაციით. ყველა სხვა მარაგის თვითღირებულება უნდა შეფასდეს ე.წ. FIFO მეთოდით (რომლის მიხედვითაც საანგარიშგებო პერიოდში, პირველ რიგში რეალიზებულად მიიჩნევა ის საქონელი, რომელიც საანგარიშგებო პერიოდის დასაწყისისთვის მიეკუთვნება მარაგს, ხოლო შემდეგ ის საქონელი, რომელიც წარმოებულია (შემდგომი) საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში, მისი წარმოების (შემდგომი) დროის მიხედვით), ან საშუალო შეწონილი ღირებულების ფორმულის გამოყენებით.

6.10 გაუფასურება – საწარმომ თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს უნდა შეაფასოს, გაუფასურებულია თუ არა მარაგები, ანუ მათი საბალანსო ღირებულება არის თუ არა სრულად ანაზღაურებადი (მაგალითად, მარაგის დაზიანების, მოძველების ან გასაყიდი ფასის შემცირების გამო). როდესაც მარაგი გაუფასურებულია, საწარმომ მარაგი უნდა შეაფასოს გასაყიდი ფასით, რომელიც უნდა შემცირდეს მისი დასრულებისა და გაყიდვისთვის საჭირო დანახარჯებით, ხოლო გაუფასურების ზარალი, ხარჯის სახით, მაშინვე აღიაროს შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

6.11 საწარმოს ეკრძალება ადრე აღიარებული გაუფასურების ზარალის აღდგენა. ხარჯად აღიარება

6.12 როდესაც მარაგი გაიყიდება, საწარმომ მისი საბალანსო ღირებულება უნდა აღიაროს იმ პერიოდის ხარჯად, როდესაც აღიარებს შესაბამის ამონაგებს.

მე-7 განყოფილება – გრძელვადიანი აქტივები

მოქმედების სფერო

7.1 წინამდებარე განყოფილება ეხება ძირითადი საშუალებებისა (მათ შორის, საინვესტიციო ქონების) და არამატერიალური აქტივების აღრიცხვას. აქ არ არის აღწერილი სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში გამოყენებული ბიოლოგიური აქტივების აღრიცხვის წესები (იხ. მე-8 განყოფილება – „ბიოლოგიური აქტივები სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში“).

7.2 ძირითადი საშუალებები – მატერიალური აქტივები, რომლებიც: (ა) იმყოფება საწარმოს განკარგულებაში და გამოიყენება საქონლის საწარმოებლად, საქონლის ან მომსახურების მისაწოდებლად; იჯარით გასა ცემად ან ადმინისტრაციული მიზნებისათვის;

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 19

(ბ) მოსალოდნელია მათი ერთ საანგარიშგებო პერიოდზე მეტი პერიოდის განმავლობაში გამოყენება.

7.3 არამატერიალური აქტივი – იდენტიფიცირებადი არაფულადი აქტივი, ფიზიკური ფორმის გარეშე. ასეთი აქტივი იდენტიფიცირებადად მიიჩნევა მაშინ, როდესაც:

(ა) განცალკევებადია, ანუ შესაძლებელია მისი განცალკევება ან გამოყოფა საწარმოსგან და გაყიდვა, გადაცემა, ლიცენზიით ან იჯარით გაცემა ან გაცვლა ინდივიდუალურად, ან

დაკავშირებულ ხელშეკრულებასთან, აქტივთან ან ვალდებულებასთან ერთად; ან

(ბ) წარმოიშობა სახელშეკრულებო ან სხვა იურიდიული უფლებებიდან, მიუხედავად იმისა, შესაძლებელია თუ არა ამ უფლებების გადაცემა ან განცალკევება საწარმოსგან, ან სხვა უფლებებისა და ვალდებულებებისაგან.

აღიარება

7.4 საწარმომ გრძელვადიანი აქტივი უნდა აღიაროს მაშინ, როდესაც: (ა) შესაძლებელია მისი თვითღირებულების საიმედოდ შეფასება;

(ბ) მოსალოდნელია, რომ საწარმო მომავალში ამ აქტივის გამოყენებით მიიღებს ეკონომიკურ სარგებელს.

საწარმოში შექმნილი არამატერიალური ქონება არ უნდა აღიარდეს საწარმოს აქტივად. ყველა მსგავსი დანახარჯი მაშინვე ხარჯის სახით უნდა აღიარდეს შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

7.5 მიწა და შენობა-ნაგებობები დამოუკიდებელი აქტივებია, ამიტომ საწარმომ ისინი ცალ-ცალკე უნდა აღრიცხოს მაშინაც კი, თუ ისინი ერთად არის შეძენილი.

შეფასება თავდაპირველი აღიარებისას

7.6 საწარმომ გრძელვადიანი აქტივი თავდაპირველად აღიარებისას უნდა შეაფასოს თვითღირებულებით.

7.7 გრძელვადიანი აქტივების თვითღირებულება მოიცავს შეძენის დანახარჯებსა და ყველა ისეთ დანახარჯს, რომელიც პირდაპირ დაკავშირებულია აქტივის იმ ადგილზე და ისეთ მდგომარეობაში მოყვანასთან, რომ შესაძლებელი იყოს მისი გამოყენება ხელმძღვანელობის მიერ დასახული მიზნების შესაბამისად, გარდა ნასესხებ სახსრებთან დაკავშირებული დანახარჯებისა.

7.8 შეძენის დანახარჯები მოიცავს მისი შეძენის (ნასყიდობის) ფასს, იმპორტის გადასახადსა და სხვა გადასახადებს (არაპირდაპირი გადასახადების გარდა, რომლებიც შემდგომში დაბრუნებას (ჩათვლას) ექვემდებარება), ტრანსპორტირების, დატვირთვა-გადმოტვირთვის დანახარჯებსა და სხვა დანახარჯებს, რომლებიც უშუალოდ არის დაკავშირებული მის შეძენასთან. შეძენის დანახარჯების დათვლისას გაანგარიშებული თანხა შემცირდება სავაჭრო დათმობის, სხვადასხვა სახის ფასდათმობისა და სხვა ანალოგიური მუხლების ღირებულებით. თუ გადახდა გადავადებულია (შემდგომი გადახდის პირობით) და შემდგომი გადახდის ფასი მეტია დაუყოვნებლივ

გადახდის ფასზე, მაშინ შეძენის დანახარჯებში ასახული შეძენის ფასი არის გარიგების თარიღისთვის ხელმისაწვდომი დაუყოვნებლივ გადახდის ფასი. სხვაობა შემდგომი გადახდის ფასსა და დაუყოვნებლივ გადახდის ფასს შორის უნდა აღირიცხოს მე-5 განყოფილების - „ფინანსური ინსტრუმენტები“ - შესაბამისად.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 20

7.9 საწარმომ არაფულადი აქტივ(ებ)ის, ან ფულადი და არაფულადი აქტივების ერთობლივად გაცვლის შედეგად შეძენილი გრძელვადიანი აქტივის თვითღირებულება უნდა შეაფასოს აღიარების თარიღის მდგომარეობით, საბაზრო ღირებულების ოდენობის საიმედოდ შეფასებით, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც (ა) გაცვლის ოპერაციას არ გააჩნია კომერციული შინაარსი, ან (ბ) არც მიღებული და არც გადაცემული აქტივის საბაზრო ღირებულება არ არის საიმედოდ შეფასებადი. ასეთ შემთხვევაში, აქტივის თვითღირებულება განისაზღვრება გადაცემული აქტივის საბალანსო ღირებულებით.

7.10 საწარმომ სახელმწიფო გრანტით შეძენილი გრძელვადიანი აქტივის თვითღირებულება უნდა შეაფასოს ამ აქტივის აღიარების თარიღის მდგომა რეობით, საბაზრო ღირებულების ოდენობის საიმედოდ შეფასებული თანხით (იხ. აგრეთვე მე-14 განყოფილება - „სახელმწიფო გრანტები“).

შეფასება თავდაპირველი აღიარების შემდეგ

7.11 საწარმომ გრძელვადიანი აქტივი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ უნდა შეაფასოს თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი ცვეთა/ამორტიზაცია და დაგროვილი გაუფასურების ზარალი, რაც განისაზღვრება მე-9 განყოფილების - „არაფინანსური აქტივების გაუფასურება“ - შესაბამისად.

7.12 ცვეთა/ამორტიზაცია უნდა ასახავდეს საწარმოს მიერ მოცემული აქტივის მომ

სახურების პოტენციალის მოხმარების ხასიათს, დანიშნულებისამებრ მისი გამოყენებისას. ცვეთის/ამორტიზაციის გაანგარიშება საჭიროებს მსჯელობასა და სააღრიცხვო შეფასებების გამოთვლას, მათ შორის:

(ა) ცვეთის/ამორტიზაციის დარიცხვის იმ მეთოდის განსაზღვრას, რომელიც ყველაზე უკეთესად ასახავს აქტივის მომსახურების პოტენციალის მოხმა რების ხასიათს, დანიშნულებისამებრ მისი გამოყენებისას. (საწარმომ არამატერიალური აქტივებისთვის უნდა გამოიყენოს მხოლოდ ცვეთის/ამორტიზაციის დარიცხვის წრფივი მეთოდი, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც აშკარაა, რომ სხვა მეთოდი უფრო შესაფერისია);

(ბ) აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის შეფასებას, ანუ იმ პერიოდის შეფასებას, რომლის განმავლობაში მოსალოდნელია, რომ აქტივი ხელმისაწვდომი იქნება გამოსაყენებლად საწარმოს მიერ, ან მოსალოდნელია, რომ აქტივიდან საწარმო მიიღებს წარმოებული პროდუქციის ან მსგავსი ერთეულების გარკვეულ რაოდენობას;

(გ) აქტივის ნარჩენი ღირებულების შეფასებას (თუმცა, საწარმომ ნარჩენი ღირებულება ნულის ტოლად უნდა მიიჩნიოს, თუ არ არსებობს ადვილად განსაზღვრადი ობიექტური მტკიცებულება იმ ფასისა, რა ფასადაც შესაძლებელი იქნებოდა აქტივის გაყიდვა, თუ მას უკვე ის ასაკი და მდგომარეობა ექნებოდა, რომელიც მოსალოდნელია მისი სასარგებლო მომსახურების ვადის ბოლოს).

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 21

7.13 აქტივზე ცვეთის/ამორტიზაციის დარიცხვა იწყება მაშინ, როდესაც აქტივი იმყოფება იმ ადგილას და მოყვანილია ისეთ მდგომარეობაში, რაც აუცილებელია აქტივის ექსპლუატაციისთვის ხელმძღვანელობის მიერ დასახული მიზნების შესაბამისად. აქტივზე ცვეთის/ამორტიზაციის დარიცხვა უნდა შეწყდეს, როდესაც აქტივის აღიარება შეწყდება ან სრულად გაცდება.

7.14 მიწას ცვეთა არ ერიცხება, გარდა იმ იშვიათი გარემოებებისა, როდესაც მისი მომსახურების პოტენციალი მცირდება შესაბამისი დანიშნულებით გამოყენებისას. საწარმომ ცვეთა/ამორტიზაცია უნდა დაარიცხოს ყველა სხვა გრძელვადიან აქტივს.

აღიარების შეწყვეტა

7.15 საწარმომ გრძელვადიანი აქტივის აღიარება უნდა შეწყვიტოს მისი გასვლისას, ან როდესაც მოსალოდნელი აღარ არის მისი გამოყენებიდან ან გასვლიდან მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მიღება.

7.16 გრძელვადიანი აქტივის აღიარების შეწყვეტიდან წარმოქმნილი ნებისმიერი შემოსულობა ან ზარალი მაშინვე უნდა აღიარდეს შემოსავლის ან ხარჯის სახით შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

მე-8 განყოფილება – ბიოლოგიური აქტივები სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში მოქმედების სფერო

8.1 წინამდებარე განყოფილება ეხება საწარმოს მიერ სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში გამოყენებული ბიოლოგიური აქტივების აღრიცხვას. ნაყოფის მიღების მომენტის შემდეგ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის აღრიცხვა განსაზღვრულია მე-6 განყოფილებაში - „მარაგები“.

8.2 ბიოლოგიური აქტივი არის ცხოველი ან მცენარე.

8.3 სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობა არის საწარმოს საქმიანობა, რომელიც მოიცავს ბიოლოგიური აქტივების ტრანსფორმაციას გაყიდვის მიზნით, ან სოფლის მეურნეობის პროდუქციის ან დამატებითი ბიოლოგიური აქტივების მიღების მიზნით.

8.4 სოფლის მეურნეობის პროდუქცია არის საწარმოს ბიოლოგიური აქტივებიდან მიღებული პროდუქცია.

აღიარება

8.5 საწარმომ სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში გამოყენებული ბიოლოგიური აქტივი უნდა აღიაროს მაშინ, როდესაც:

- (ა) საწარმო აკონტროლებს მოცემულ ბიოლოგიურ აქტივს;
- (ბ) შესაძლებელია ბიოლოგიური აქტივის ღირებულების საიმედოდ შეფასება;
- (გ) მოსალოდნელია ბიოლოგიურ აქტივთან დაკავშირებული მომავალი ეკონომიკური სარგებლის საწარმოში შემოსვლა.

მეთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 22

8.6 ნაყოფის მიღების მომენტში საწარმომ სოფლის მეურნეობის პროდუქცია მაშინვე უნდა აღიაროს იმ ბიოლოგიური აქტივისგან განცალკევებით, რომლისგანაც იგი წარმოიქმნა (იხ. მე-6 განყოფილება - „მარაგები“).

სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში გამოყენებული ბიოლოგიური აქტივის შეფასება

8.7 საწარმომ სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში გამოყენებული ბიოლოგიური აქტივი უნდა შეაფასოს თვითღირებულების მოდელის მეშვეობით, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც საწარმო დაადგენს, რომ თვითღირებულების მოდელის გამოყენების დანახარჯი აღემატება გასაყიდი ფასის მოდელის გამოყენების დანახარჯს. ასეთ ვითარებაში, მან გასაყიდი ფასის მოდელი უნდა გამოიყენოს. აღნიშნული დანახარჯის გაანგარიშება ხდება ცალ-ცალკე თითოეული ჯგუფის ბიოლოგიური აქტივებისთვის.

თვითღირებულების მოდელი

8.8 საწარმომ ბიოლოგიური აქტივი თავდაპირველი აღიარებისას თვითღირებულებით უნდა შეაფასოს, ხოლო ყოველი მომდევნო საანგარიშგებო თარიღისთვის – თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი ცვეთა/ამორტიზაცია და დაგროვილი გაუფასურების ზარალი, მე-9 განყოფილების - „არაფინანსური აქტივების გაუფასურება“ - შესაბამისად. ცვეთა/ამორტიზაცია

8.9 დარიცხული ცვეთა/ამორტიზაცია უნდა ასახავდეს საწარმოს მიერ ბიოლოგიური აქტივის მომსახურების პოტენციალის მოხმარების ხასიათს. ცვეთის/ამორტიზაციის გაანგარიშება საჭიროებს მსჯელობასა და სააღრიცხვო შეფასებებს, მათ შორის:

(ა) ცვეთის იმ მეთოდის განსაზღვრას, რომელიც ყველაზე უკეთ ასახავს ბიოლოგიური აქტივის მომსახურების პოტენციალის მოხმარების ხასიათს;

(ბ) ბიოლოგიური აქტივის მომსახურების ვადის შეფასებას, რაც, საზოგადოდ, განისაზღვრება პროდუქციის რაოდენობით, რომლის მიღებასაც საწარმო მოელის ბიოლოგიური აქტივიდან;

(გ) აქტივის ნარჩენი ღირებულების შეფასებას (თუმცა, საწარმომ ნარჩენი ღირებულება ნულის ტოლად უნდა მიიჩნიოს, თუ არ არსებობს ადვილად განსაზღვრადი ობიექტური მტკიცებულება იმ ფასისა, რა ფასადაც შესაძლებელი იქნებოდა ბიოლოგიური აქტივის გაყიდვა, თუ მას უკვე ის ასაკი და მდგომარეობა ექნებოდა, რომელიც მოსალოდნელია მისი სასარგებლო მომსახურების ვადის ბოლოს).

8.10 ბიოლოგიურ აქტივს ცვეთა უნდა დაერიცხოს იმ მომენტიდან, როდესაც მისგან პირველი ნაყოფი მიიღება. ბიოლოგიურ აქტივზე ცვეთის დარიცხვა უნდა შეწყდეს მისი აღიარების შეწყვეტისას ან, როდესაც აღარ არის მოსალოდნელი მისგან ნაყოფის მიღება.

გასაყიდი ფასის მოდელი

8.11 საწარმომ თავდაპირველი აღიარებისას და ყოველი მომდევნო საანგარიშგებო პერიოდისთვის, ბიოლოგიური აქტივი უნდა შეაფასოს გაყიდვისთვის აუცილებელი დანახარჯებით შემცირებული, საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით შეფასებული გასაყიდი ფასით და სხვაობა გაატაროს შემოსავლების, ხარჯების და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში, როგორც „ცვლილებები ბიოლოგიური აქტივის საიმედოდ შეფასებულ ღირებულებაში“.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 23

8.12 თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, აქტივის ბიოლოგიურ გარდაქმნასთან დაკავშირებული ყველა გაწეული დანახარჯი უნდა იქნეს აღიარებული როგორც ხარჯი შემოსავლების, ხარჯების და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

სოფლის მეურნეობის პროდუქციის შეფასება

8.13 საწარმომ ბიოლოგიური აქტივებიდან მიღებული სოფლის მეურნეობის პროდუქცია უნდა შეაფასოს ნაყოფის მიღების მომენტში, შეფასებული გასაყიდი ფასით, რომელსაც გამოკლებული აქვს პროდუქციის დასრულებისა და გაყიდვისთვის საჭირო დანახარჯები. ზემოაღნიშნული შეფასებით მიღებული სიდიდე წარმოადგენს თვითღირებულებას იმ თარიღისთვის, როდესაც საწარმო იწყებს წინამდებარე სტანდარტის მე-6 განყოფილების - „მარაგები“ - გამოყენებას. ზემოაღნიშნული შეფასებით მიღებული სიდიდე უნდა აღიარდეს შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში როგორც სხვა შემოსავალი.

მე-9 განყოფილება – არაფინანსური აქტივების გაუფასურება მოქმედების სფერო

9.1 წინამდებარე განყოფილება ეხება არაფინანსური აქტივების გაუფასურების აღრიცხვას, გარდა მარაგებისა (იხ. მე-6 განყოფილება – „მარაგები“).

აქტივების გაუფასურების შეფასება

9.2 საწარმომ ყოველი საანგარიშგებო თარიღისათვის უნდა განსაზღვროს, არსებობს თუ არა რაიმე ნიშანი იმისა, რომ არაფინანსური აქტივი შეიძლება გაუფასურებული იყოს. თუ არსებობს ამგვარი ნიშანი, საწარმომ საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით უნდა განსაზღვროს აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულება.

9.3 როდესაც საწარმო ადგენს აქტივის შესაძლო გაუფასურების ნიშნებს, მან უნდა გაითვალისწინოს, სულ მცირე, შემდეგი ნიშნები:

ინფორმაციის გარე წყაროები

(ა) მოცემული საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში აქტივის საბაზრო ღირებულება (ან საწარმოს მიერ საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით განსაზღვრული აქტივის საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასება) უფრო მეტად შემცირდა, ვიდრე მოსალოდნელი იქნებოდა ჩვეულებრივი გამოყენების ან დროის გასვლის შედეგად;

(ბ) მოცემულ პერიოდში მომხდარი ან ახლო მომავალში მოსალოდნელი მნიშვნელოვანი ცვლილებები იმ ტექნოლოგიურ, საბაზრო, ეკონომიკურ ან სამართლებრივ გარემოში, სადაც ფუნქციონირებს საწარმო, ან იმ ბაზარზე, რომლისთვისაც განკუთვნილია აქტივი, რამაც უარყოფითი გავლენა მოახდინა საწარმოზე, ან ახლო მომავალში მოახდენს;

მეთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 24

(გ) საწარმოს საკუთარი კაპიტალის საბალანსო ღირებულება მეტია ხელმძღვანელობის მიერ განსაზღვრულ, მთელი საწარმოს საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასებაზე (მაგალითად, საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასება ხელმძღვანელობას შეიძლება დასჭირდეს საწარმოს გასაყიდი ფასის განსაზღვრისთვის, მისი ნაწილობრივ ან მთლიანად გაყიდვის განზრახვის შემთხვევაში).

ინფორმაციის შიდა წყაროები

(ა) არსებობს აქტივის მოძველების ან მისი ფიზიკური დაზიანების ნიშანი;

(ბ) მოცემულ პერიოდში მოხდა ან ახლო მომავალში მოხდება მნიშვნელოვანი ცვლილებები, რომლებიც უარყოფითად მოქმედებს საწარმოზე იმ თვალსაზრისით, რომ გავლენას მოახდენს აქტივის მიმდინარე ან მოსალოდნელი გამოყენების ხარისხზე, ან მეთოდზე. ამგვარ ცვლილებებს განეკუთვნება აქტივის მოცდენა, იმ საქმიანობის შეწყვეტის ან ცვლილების გეგმები, რომლისთვისაც გამოიყენება აქტივი, ასევე ნავარაუდევ თარიღზე უფრო ადრე აქტივის ექსპლუატაციიდან ამოღების გეგმა;

(გ) შიდა ანგარიშგებიდან ჩანს, რომ აქტივის გამოყენების ეკონომიკური მაჩვენებლები ან წარმადობა მოსალოდნელზე უფრო მეტად გაუარესდა, ან მომავალში გაუარესდება. ამ კონტექსტში აქტივის ეკონომიკური მაჩვენებლები მოიცავს საოპერაციო შედეგებსა და ფულად ნაკადებს.

გაუფასურების ზარალის აღრიცხვა

9.4 როდესაც საანგარიშგებო თარიღისთვის აქტივის საბალანსო ღირებულება აღემატება საწარმოს მიერ საანგარიშგებო თარიღისთვის აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულების საიმედოდ შეფასებას, მაშინ საწარმომ აღნიშნული სხვაობით უნდა შეამციროს აქტივის საბალანსო ღირებულება და ამგვარი გაუფასურების ზარალი ხარჯის სახით მაშინვე უნდა აღიაროს შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

გაუფასურების ზარალის შემცირება

9.5 დაუშვებელია, რომ საწარმომ მოახდინოს ადრე აღიარებული გაუფასურების ზარალის შემცირება.

მე-10 განყოფილება – იჯარა

მოქმედების სფერო

10.1 წინამდებარე განყოფილება ეხება იჯარის ბუღალტრულ აღრიცხვას, გარდა სალიცენზიო ხელშეკრულებებისა, რომლებიც ეხება კინემატოგრაფიული ნაწარმოებების,

ვიდეოგრამების, შესრულების, ხელნაწერების, პატენტებისა და საავტორო უფლებებით დაცული ნაწარმოებების გამოყენებას. (იხ. არამატერიალური აქტივები მე-7 განყოფილებაში - „გრძელვადიანი აქტივები“).

10.2 იჯარა არის მხარეთა ურთიერთშეთანხმება, რომლის თანახმად მეიჯარე, საიჯარო გადახდის ან გადახდების მიღების მიზნით, მოიჯარეს გადასცემს აქტივის გამოყენების უფლებას, ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვადის განმავლობაში.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 25

იჯარის კლასიფიკაცია

10.3 იჯარა კლასიფიცირდება, როგორც იჯარა საკუთრების გადაცემის პირობით, თუ საიჯარო შეთანხმებაში მითითებულია, რომ საიჯარო ურთიერთობის საგნის საკუთრების უფლება მეიჯარისგან მოიჯარეს გადაეცემა იჯარის ვადის გასვლისას;

10.4 მარტივი იჯარა არის იჯარა, რომელიც არ არის კლასიფიცირებული, როგორც იჯარა საკუთრების გადაცემის პირობით.

მოიჯარე – საკუთრების გადაცემის პირობით იჯარის აღრიცხვა

10.5 თავდაპირველი აღიარება – იჯარის ვადის დასაწყისში მოიჯარემ იჯარის ფარგლებში თავისი უფლებები და ვალდებულებები ფინანსური მდგო მარეობის ანგარიშგებაში უნდა აღიაროს აქტივებისა და ვალდებულებების სახით იმ თანხით, რაც მათი დაუყოვნებლივ გადახდის ფასის ტოლია. დაუყოვნებლივ გადახდის ფასი არ უნდა აღემატებოდეს სახელშეკრულებო საიჯარო გადახდების ჯამს.

10.6 საიჯარო ვალდებულების შემდგომი შეფასება – შესაბამისი საპროცენტო ხარჯები უნდა აღიარდეს წრფივი მეთოდით. კერძოდ, მოიჯარემ სახელშეკრულებო საიჯარო გადახდები ისე უნდა გაყოს საპროცენტო ხარჯად და დასაფარი ვალდებულების ძირითადი თანხის შემცირებად, რომ ყოველ საანგარიშგებო პერიოდში აღიარებული შესაბამისი საპროცენტო ხარჯი თანაბარი იყოს.

10.7 საიჯარო აქტივის შემდგომი შეფასება – მოიჯარემ იჯარით აღებულ აქტივს ცვეთა უნდა დაარიცხოს წინამდებარე სტანდარტის შესაბამისი განყოფილების (როგორც წესი, მე-7 განყოფილება - „გრძელვადიანი აქტივები“) მიხედვით, ხოლო გაუფასურების ნიშნების შემთხვევაში უნდა შეაფასოს და, საჭიროების შემთხვევაში, აღრიცხოს გაუფასურების ზარალი მე-9 განყოფილების - „არაფინანსური აქტივების გაუფასურება“ - შესაბამისად.

მოიჯარე – მარტივი იჯარის აღრიცხვა

10.8 მოიჯარემ (იჯარის ხელშეკრულების ფარგლებში) საიჯარო გადახდები ხარჯის სახით უნდა აღიაროს წრფივი მეთოდით იჯარის ვადის განმავლობაში შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

10.9 როდესაც მარტივი იჯარა ზარალიანი ხელშეკრულება ხდება, საწარმომ ასევე უნდა გამოიყენოს მე-11 განყოფილება - „ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები“.

მეიჯარე – მარტივი იჯარის აღრიცხვა

10.10 მეიჯარემ შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში, იჯარის ვადის განმავლობაში, წრფივი მეთოდით უნდა აღიაროს მარტივი იჯარიდან მიღებული საიჯარო შემოსავალი.

მეთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 26

მეიჯარე – საკუთრების გადაცემის პირობით იჯარის აღრიცხვა

10.11 მეიჯარემ იჯარის ვადის დასაწყისში უნდა შეწყვიტოს იმ აქტივის აღიარება, რომელიც იჯარის საგანს წარმოადგენს და უნდა აღიაროს ფინანსური აქტივი (საიჯარო მოთხოვნა).

10.12 აღიარებაშეწყვეტილი აქტივის საბალანსო ღირებულებასა (იხ. პუნქტი 10.11) და საიჯარო მოთხოვნის თავდაპირველ შეფასებას (იხ. პუნქტი 10.13) შორის სხვაობიდან წარმოქმნილი შემოსულობა ან ზარალი, იჯარის ვადის დასაწყისში, შემოსავლის ან ზარალის სახით უნდა აღიარდეს შემოსავლების,

ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

10.13 საიჯარო მოთხოვნის შეფასება თავდაპირველი აღიარებისას – იჯარის ვადის დასაწყისში მეიჯარემ საიჯარო მოთხოვნა უნდა აღიაროს აქტივად იმ თანხით, რომელიც იჯარით გაცემული აქტივის დაუყოვნებლივ გადახდის ფასის ტოლია. საიჯარო აქტივის დაუყოვნებლივ გადახდის ფასი არ უნდა აღემატებოდეს სახელშეკრულებო საიჯარო გადასახდელების ჯამს.

10.14 საიჯარო მოთხოვნის შემდგომი შეფასება – ფინანსური შემოსავალი უნდა აღიარდეს წრფივი მეთოდით. კერძოდ, მეიჯარემ სახელშეკრულებო საიჯარო გადახდები ისე უნდა გაყოს საპროცენტო შემოსავლად და მისაღები საიჯარო მოთხოვნის შემცირებად, რომ ყოველ საანგარიშგებო პერიოდში აღიარებული შესაბამისი საპროცენტო შემოსავალი თანაბარი იყოს.

მე-11 განყოფილება – ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები მოქმედების სფერო

11.1 წინამდებარე განყოფილება ეხება ყველა სახის ანარიცხის, პირობითი ვალდებულებისა და პირობითი აქტივის აღრიცხვას. გარდა ამისა, წინამდებარე განყოფილება ვრცელდება ისეთ ხელშეკრულებებზეც, რომლებიც გახდა ზარალიანი, თუ სტანდარტის სხვა განყოფილებები არ შეიცავს ამგვარ ხელშეკრულებებთან დაკავშირებულ კონკრეტულ მოთხოვნებს.

11.2 ანარიცხი ისეთი ვალდებულებაა, რომლის დაფარვის ვადა ან ოდენობა განუსაზღვრელია.

11.3 ზარალიანი ხელშეკრულება ისეთი ხელშეკრულებაა, რომლის მიხედვით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესასრულებლად აუცილებლად გასაწევი დანახარჯი აღემატება მისაღებ მოსალოდნელ სარგებელს.

11.4 საწარმომ პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები არ უნდა ასახოს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

11.5 პირობითი ვალდებულება წარმოადგენს:

(ა) შესაძლო ვალდებულებას, რომელიც წარმოიქმნება წარსული მოვლენების შედეგად და მისი არსებობა დადასტურდება მხოლოდ ერთი ან მეტი განუსაზღვრელი მოვლენის მომავალში მოხდენით ან არმოხდენით, რომელიც არ ექვემდებარება საწარმოს სრულ კონტროლს; ან

ზუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 27

(ბ) არსებულ ვალდებულებას, რომელიც წარმოიქმნება წარსული მოვლენების შედეგად, მაგრამ არ აღიარდება ვალდებულებად ერთ-ერთი შემდეგი მიზეზის გამო:

(i) მოსალოდნელი არ არის, რომ ვალდებულების შესასრულებლად აუცილებელი გახდება ეკონომიკური სარგებლის შემცველი რესურსების გასვლა საწარმოდან; ან

(ii) შეუძლებელია ვალდებულების ოდენობის საკმარისად საიმედოდ შეფასება.

11.6 პირობითი აქტივი არის შესაძლო აქტივი, რომელიც წარმოიქმნება წარსულში მომხდარი მოვლენის შედეგად და მისი არსებობა დადასტურდება მხოლოდ ერთი ან მეტი ისეთი განუსაზღვრელი მოვლენის მომავალში მოხდენით ან არმოხდენით, რომელიც არ ექვემდებარება საწარმოს სრულ კონტროლს.

11.7 წინამდებარე განყოფილება არ ვრცელდება ფინანსურ ინსტრუმენტებზე, რომლებიც განეკუთვნება მე-5 განყოფილების - „ფინანსური ინსტრუმენტები“ - მოქმედების სფეროს, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ამგვარი ხელშეკრულებები წარმოადგენს ზარალიან ხელშეკრულებებს, ან საწარმოს მიერ გაცემულ ფინანსური გარანტიების ხელშეკრულებებს. ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულება ისეთი ხელშეკრულებაა, რომლის თანახმად გარანტიის გამცემი (გარანტორი) ვალდებულია წინასწარგანსაზღვრული თანხები გადაუხადოს გარანტიის მფლობელს (კრედიტორს) იმ შემთხვევაში თუ ხელშეკრულებით განსაზღვრულმა დებიტორმა არ შეასრულა/არა ჯეროვნად შეასრულა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებები.

11.8 ამ განყოფილების მოთხოვნები არ ვრცელდება ისეთ ხელშეკრულებებზე, რომელთა მონაწილე არც ერთ მხარეს არ შეუსრულებია ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებები, ან ორივე მხარეს ერთნაირად აქვს შესრულებული ვალდებულებები ნაწილობრივ, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ამგვარი ხელშეკრულება ზარალიანია.

ანარიცხების აღრიცხვა

11.9 საწარმომ ანარიცხი ვალდებულების სახით ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში უნდა აღიაროს იმ შემთხვევაში, თუ:

(ა) საწარმოს საანგარიშგებო თარიღისთვის გააჩნია არაფორმალური / არასამართლებრივი ვალდებულება და მას არ აქვს სხვა რეალური ალტერნატივა, გარდა ამ ვალდებულების შესრულებისა;

(ბ) მოსალოდნელია, რომ ამ ვალდებულების შესასრულებლად აუცილებელი იქნება ეკონომიკური სარგებლის გასვლა საწარმოდან;

(გ) შესაძლებელია ვალდებულების სიდიდის საიმედოდ შეფასება.

საწარმომ ანარიცხის სიდიდე უნდა განსაზღვროს იმ თანხის საიმედოდ შეფასებით, რომლის გადახდაც საწარმოს მოუწევდა ვალდებულების შესასრულებლად საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს.

11.10 საწარმომ შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში ანარიცხი ხარჯის სახით უნდა აღიაროს იმ პერიოდში, როდესაც იგი თავდაპირველად აღიარდა, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც წინამდებარე სტანდარტის სხვა განყოფილებით არ მოითხოვება მისი აქტივის თვითღირებულების ნაწილის სახით აღიარება. შემდგომ პერიოდებში საწარმომ ანარიცხის საპირისპიროდ (შესამცირებლად) უნდა ასახოს მხოლოდ ის დანახარჯები (გადახდები), რისთვისაც თავდაპირველად აღიარდა ანარიცხი. ანარიცხის საბალანსო ღირებულების ნებისმიერი სხვა შემცირება უნდა აღიარდეს შემოსავლად შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 28

ზარალიანი ხელშეკრულებების აღრიცხვა

11.11 როდესაც საწარმოს გააჩნია ზარალიანი ხელშეკრულება, მან ამ ხელშეკრულების ფარგლებში არსებული ვალდებულება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში უნდა აღიაროს ანარიცხად.

11.12 საწარმომ ზარალიანი ხელშეკრულებისთვის შესაქმნელი ანარიცხის ოდენობა უნდა განსაზღვროს იმ ნამეტი დანახარჯის ოდენობის საიმედოდ შეფასებით, რომლითაც სახელშეკრულებო ვალდებულებების შესასრულებლად აუცილებელი დანახარჯები აღემატება ეკონომიკურ სარგებელს, რომლის მიღებასაც საწარმო მოელის ამ ხელშეკრულებიდან.

ინფორმაციის ასახვა განმარტებით შენიშვნებში

11.13 საწარმომ უნდა განსაზღვროს ყველა ფინანსური ვალდებულების, გარანტიის, პირობითი ვალდებულების ოდენობა (თანხა), რომლებიც ასახული არ არის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში და შესაბამისი ჯამური თანხა ასახოს განმარტებით შენიშვნებში. საწარმოს არ ევალება პირობითი ვალდებულების განმარტებით შენიშვნებში ასახვა, როდესაც საწარმოდან რესურსების გასვლის ალბათობა ძალიან მცირეა.

მე-12 განყოფილება – საკუთარ კაპიტალთან დაკავშირებული ოპერაციები მესაკუთრეებთან მოქმედების სფერო

12.1 წინამდებარე განყოფილებაში განსაზღვრულია საკუთარ კაპიტალთან დაკავშირებით მესაკუთრეებთან განხორციელებული ოპერაციების აღრიცხვის პრინციპები. წინამდებარე განყოფილება არ ეხება ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებებს (იხ. მე-11 განყოფილება – „ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები“).

ფინანსური ინსტრუმენტის კლასიფიკაცია ვალდებულებად ან საკუთარ კაპიტალად

12.2 საწარმომ მის მიერ გამოშვებული ფინანსური ინსტრუმენტი თავდაპირველი აღიარებისას უნდა აღრიცხოს ფინანსურ ვალდებულებად ან საკუთარ კაპიტალად, სტანდარტში მოცემული განმარტებების შესაბამისად.

12.3 მე-5 განყოფილებაში – „ფინანსური ინსტრუმენტები“ – მოცემულია ფინანსური ინსტრუმენტისა და ფინანსური ვალდებულების განმარტებები და განსაზღვრულია ფინანსური ვალდებულების აღრიცხვის წესები.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 29

12.4 მე-2 განყოფილებაში – „დაშვებები და ძირითადი პრინციპები“ – მოცემულია საკუთარი კაპიტალის განმარტება.

საკუთარი კაპიტალის გამოშვების აღრიცხვა

12.5 საწარმომ აქციების, ან სხვა წილობრივი ინსტრუმენტების გამოშვება იმ შემთხვევაში უნდა აღიაროს, როგორც საკუთარი კაპიტალი, როდესაც გამოუშვებს ამ ინსტრუმენტებს და მეორე მხარე ვალდებული ხდება, განახორციელოს შესატანი ფულადი სახსრების ან სხვა სახით ამ ინსტრუმენტების მიღების სანაცვლოდ:

(ა) თუ წილობრივი ინსტრუმენტები გამოშვებულია ფულადი სახსრების ან სხვა სახის შენატანის განხორციელებამდე, მაშინ საწარმომ მისაღები თანხა უნდა ასახოს აქტივის სახით ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში შემდეგ მუხლად: კაპიტალი (გაუნაღდებელი ნაწილი);

(ბ) თუ საწარმო წილობრივი ინსტრუმენტების გამოშვებამდე მიიღებს ფულად სახსრებს ან სხვა რესურსს და საწარმოს არ მოეთხოვება მიღებული ფულადი სახსრების ან სხვა რესურსების დაბრუნება, მაშინ საწარმომ უნდა აღიაროს საკუთარი კაპიტალის შესაბამისი ზრდა, მიღებული ანაზღაურების ოდენობით;

(გ) თუ წილობრივი ინსტრუმენტები განთავსებულია, მაგრამ ჯერ არ არის გამოშვებული და საწარმოს არც ფულადი სახსრები და არც სხვა რესურსი არ მიუღია, მან არ უნდა აღიაროს საკუთარი კაპიტალის ზრდა.

12.6 საწარმომ თავდაპირველი აღიარებისას და შემდგომშიც წილობრივი ინსტრუმენტები უნდა შეაფასოს აღიარების თარიღისათვის განსაზღვრული მიღებული ან მისაღები ანაზღაურების საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასებით.

12.7 საწარმომ გარიგების დანახარჯები შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში უნდა აღრიცხოს ხარჯის სახით მათი გაწევისთანავე.

გამოსყიდული საკუთარი აქციების აღრიცხვა

12.8 გამოსყიდული საკუთარი აქცია არის საწარმოს წილობრივი ინსტრუმენტი, რომელიც საწარმომ გამოუშვა და შემდგომში თვითონვე შეისყიდა. საწარმომ გამოსყიდულ საკუთარ აქციებში გადახდილი ანაზღაურების საიმედოდ შეფასება უნდა ასახოს, როგორც გამოსყიდული საკუთარი აქციები. საწარმომ შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში არ უნდა აღიაროს საკუთარი აქციების გამოსყიდვიდან, გამოსყიდული აქციების გასხვისებიდან, ან გაუქმებიდან მიღებული შემოსულობა ან ზარალი. ნებისმიერი სხვაობა გამოსყიდული საკუთარი აქციების გაყიდვიდან მიღებულ შემოსულობასა და მათ საბალანსო ღირებულებას შორის უნდა აისახოს საემისიო კაპიტალის მუხლში ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 30**მესაკუთრეებზე გაცემული განაწილებების აღრიცხვა**

12.9 საწარმომ საკუთარი კაპიტალის ოდენობა უნდა შეამციროს მესაკუთრეებზე (მისი წილობრივი ინსტრუმენტების მფლობელებზე) გაცემული განაწილების საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასებული თანხით. მესაკუთრეებზე განაწილებულ თანხასთან დაკავშირებული მოგების გადასახადი უნდა აღირიცხოს მე-16 განყოფილების შესაბამისად.

მე-13 განყოფილება – ამონაგები მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მოქმედების სფერო

13.1 წინამდებარე განყოფილებაში მოცემულია მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მიღებული ამონაგების აღრიცხვის მოთხოვნები. აღნიშნული მოთხოვნები ცალ-ცალკეა განსაზღვრული ამონაგებისათვის, რომელიც წარმოქმნილია:

(ა) საქონლის გაყიდვიდან;

(ბ) მომსახურების (მათ შორის, სამშენებლო მომსახურების) გაწევიდან;

(გ) საწარმოს არაფინანსური აქტივების გამოყენებისთვის ან გამოყენების უფლების სხვა პირისთვის გადაცემის შედეგად (მათ შორის, როიალტები).

13.2 საპროცენტო შემოსავალი და დივიდენდის სახით მიღებული შემოსავალი არ განეკუთვნება წინამდებარე განყოფილების მოქმედების სფეროს. ისინი რეგულირდება მე-5 განყოფილებით - „ფინანსური ინსტრუმენტები“.

აღიარება

13.3 ამონაგები მომხმარებელთან გაფორმებული ხელშეკრულებიდან უნდა აღიარდეს:

(ა) საქონლის გაყიდვისას, როდესაც: (i) კონტროლი საქონელზე, რომელიც მომხმარე-

ბელთან გაფორმებული ხელშეკრულების საგანია, საწარმოდან გადადის მომხმარებელთან; (ii) შესაძლებელია გარიგების ფასის შეფასება გონივრული რწმუნებით; (iii) გარიგების ფასის მიღების გონივრული რწმუნება არსებობს;

(ბ) მომსახურების (მათ შორის, სამშენებლო მომსახურების) გაწევისას, როდესაც: (i) საწარმომ გასწია მომსახურება სრულად ან ნაწილობრივ, რაც დასტურდება მხარეთა ფორმალური შეთანხმებით (მაგ., მიღება ჩაბარების აქტით); (ii) შესაძლებელია გარიგების ფასის შეფასება გონივრული რწმუნებით; (iii) გარიგების ფასის მიღების გონივრული რწმუნება არსებობს.

თუ საწარმო გადაწყვეტს ამონაგების ეტაპობრივად აღიარებას, მან უნდა გამოიყენოს მომსახურების ეტაპობრივი შესრულების მეთოდი, რაც გულისხმობს ამონაგების აღიარებას შესრულებული სამუშაოს პროპორციულად. ზემოაღნიშნული მეთოდით აღიარებული ამონაგები უნდა განისაზღვროს რაციონალურ და თანმიმდევრულ საფუძველზე, როგორიცაა, მაგალითად შესრულებული სამუშაოს ღირებულება, დაკავშირებული დანახარჯები, შესრულებული სამუშაოს მდგომარეობა ან ეტაპების რაოდენობა.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 31

თუ მომსახურების გაწევა ხდება რეგულარულად ან უწყვეტად გარკვეული პერიოდის განმავლობაში, საწარმომ ამონაგები უნდა აღიაროს თანაბარზომიერად (წრფივი მეთოდით), მომსახურების გაწევის მთელი პერიოდის განმავლობაში, თუ არ არსებობს იმის საფუძველი, რომ რომელიმე სხვა მეთოდის გამოყენება უფრო ზუსტად ასახავს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული მომსახურების გაწევის ხასიათს. შესრულებული სამუშაოს მოცულობა უნდა შეფასდეს საკმიანობის შედეგების მაჩვენებლების გათვალისწინებით, რომლებიც გონივრულ ფარგლებში განსაზღვრადია და შეიძლება პირდაპირ იყოს დაკავშირებული ხელშეკრულების შესრულებისთვის მნიშვნელოვან აქტივობებთან. საკმიანობის შედეგების მაჩვენებლები მოიცავს შუალედური შედეგების მაჩვენებლებს, როგორიცაა, მაგალითად წარმოებული ერთეულების რაოდენობა და დასრულებული მნიშვნელოვანი ეტაპები, ან რესურსების მაჩვენებლები, როგორიცაა დანახარჯები, დახარჯული სამუშაო დრო ან გამოყენებული მანქანასათები. გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტები არ წარმოადგენს შეფასების სათანადო საფუძველს, იმ შემთხვევის გარდა, თუ ისინი არ ასახავს შესრულებულ სამუშაოს;

(გ) როიალტებთან დაკავშირებით, როდესაც: (i) დაარიცხავს როიალტს მომხმარებელთან გაფორმებული ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად; (ii) შესაძლებელია დარიცხული როიალტის გონივრული რწმუნებით შეფასება; (iii) არსებობს დარიცხული როიალტის მიღების გონივრული რწმუნება.

13.4 როდესაც შეუძლებელია გარიგების ფასის გონივრული რწმუნებით შეფასება, მაშინ საწარმომ ამონაგები უნდა აღიაროს მხოლოდ გაწეული დანახარჯების ფარგლებში, რომელიც ცალსახად ანაზღაურებადია, მომხმარებელთან გაფორმებული ხელშეკრულების შესაბამისად.

13.5 როდესაც მნიშვნელოვანი განუსაზღვრელობაა დაკავშირებული ამონაგების მიღებასთან, ამონაგები უნდა აღიარდეს მხოლოდ ფულადი სახსრების მიღებისას.

13.6 ამასთან, თუ ამგვარი განუსაზღვრელობა ამონაგების აღიარების შემდეგ წარმოიქმნება, საწარმომ ხარჯის სახით უნდა ასახოს გაუფასურების ზარალი შემოსავლების, ხარჯებისა და გაუნაწილებელი მოგების ანგარიშგებაში იმ საანგარიშგებო პერიოდში, როდესაც წარმოიქმნა განუსაზღვრელობა (იხ. მე-5 განყოფილება - „ფინანსური ინსტრუმენტები“). დაუშვებელია თავდაპირველად ასახული ამონაგების სიდიდის კორექტირება.

შეფასება

13.7 საწარმომ ამონაგები უნდა შეაფასოს გარიგების ფასით, რომელიც შემცირდება საწარმოს მიერ დაწესებული სავაჭრო დათმობის, დაუყოვნებლივ ანგარიშსწორებისთვის ფასდათმობისა და შენაძენის მოცულობაზე დამოკიდებული ფასდათმობის თანხებით.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 32

13.8 როდესაც საწარმო ყიდის საქონელს ან მომსახურებას შემდგომი გადახდის პირობით და შემდგომი გადახდის ფასი მეტია დაუყოვნებლივ გადახდის ფასზე, მაშინ ამონაგები აღიარდება დაუყოვნებლივ გადახდის ფასით, ხოლო სხვაობა შემდგომი გადახდის ფასსა და გარიგების ფასს შორის აღირიცხება წრფივი მეთოდით, მე-5 განყოფილების - „ფინანსური ინსტრუმენტები“ - შესაბამისად.

ზარალიანი ხელშეკრულება

13.9 როდესაც მომხმარებელთან გაფორმებული ხელშეკრულება ზარალიანი ხელშეკრულება ხდება, საწარმომ უნდა გამოიყენოს მე-11 განყოფილება – „ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები“.

მე-14 განყოფილება – სახელმწიფო გრანტები მოქმედების სფერო

14.1 წინამდებარე განყოფილება ეხება ყველა სახის სახელმწიფო გრანტის აღრიცხვის მოთხოვნებს. სახელმწიფო გრანტი არის სახელმწიფოს მიერ საწარმოსათვის გაწეული დახმარება, რესურსების გადაცემის სახით, საწარმოს საქმიანობასთან დაკავშირებული, წარსულში შესრულებული ან მომავალში შესასრულებელი გარკვეული პირობების სანაცვლოდ.

აღიარება

14.2 საწარმომ სახელმწიფო გრანტი უნდა აღიაროს შემდეგნაირად:

(ა) გრანტი, რომელიც არ ითვალისწინებს მომავალში გრანტის მიღებისთვის გარკვეული პირობების შესრულებას, შემოსავალში უნდა აღიარდეს გრანტის მიღების უფლების წარმოშობისთანავე;

(ბ) გრანტი, რომელიც ითვალისწინებს მომავალში გრანტის მიღებისთვის გარკვეული პირობების შესრულებას, შემოსავლად მხოლოდ მას შემდეგ უნდა აღიარდეს, როდესაც გრანტის მიღების პირობები შესრულდება;

(გ) თუ საწარმო მანამდე იღებს გრანტს, სანამ შემოსავლის აღიარების კრიტერიუმები დაკმაყოფილდება, ასეთი გრანტი უნდა აღიარდეს, როგორც ვალდებულება.

შეფასება

14.3 საწარმომ თავდაპირველი აღიარებისას გრანტი უნდა შეაფასოს მიღებული ან მისაღები აქტივების საიმედოდ შეფასებული საბაზრო ღირებულების ოდენობით.

14.4 სახელმწიფოსგან მიღებული, საბაზრო საპროცენტო განაკვეთზე დაბალი (მათ შორის, უპროცენტო) განაკვეთის მქონე სესხით განპირობებული შეღავათი წარმოადგენს სახელმწიფო გრანტს. თავდაპირველი აღიარებისას სასესხო ვალდებულება უნდა განისაზღვროს იმ თანხის საიმედოდ შეფასებით, რომელსაც საწარმო მიიღებდა კომერციული ბანკისგან, საბაზრო განაკვეთით სესხის აღების შემთხვევაში, იმ პირობით, რომ საწარმო ბანკს სესხის სანაცვლოდ გადაუხდიდა იმავე თანხებს იმავე პირობებით, რაც განსაზღვრულია სახელმწიფოსთან გაფორმებულ ხელშეკრულებაში. ამგვარი გრანტი უნდა შეფასდეს, როგორც სხვაობა სასესხო ვალდებულების თავდაპირველად აღიარებულ საბალანსო ღირებულებასა და სახელმწიფოსგან მიღებულ სესხის თანხას შორის. აღნიშნული გრანტი აღირიცხება სტანდარტის ამ განყოფილების შესაბამისად.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 33

მე-15 განყოფილება – დასაქმებულ პირთა გასამრჯელოები მოქმედების სფერო

15.1 წინამდებარე განყოფილება ეხება საწარმოს მიერ ყველა დასაქმებული პირის გასამრჯელოს აღრიცხვას. დასაქმებულ პირთა გასამრჯელოები მოიცავს საწარმოს მიერ გაცემულ ყველა სახის ანაზღაურებას, მათ შორის ხელმძღვანელ პირებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს.

აღიარება

15.2 საწარმომ დასაქმებულ პირთა ნებისმიერი სახის გასამრჯელოსთან დაკავშირებული დანახარჯი, რომლის მიღების უფლებაც დასაქმებულმა პირებმა მოიპოვეს საანგარიშგებო პერიოდში გაწეული მომსახურების სანაცვლოდ, უნდა აღიაროს:

(ა) ვალდებულების სახით, იმ თანხების გამოკლებით, რაც უკვე გადახდილია აღნიშნული ვალდებულების ანგარიშსწორებისათვის. თუ გადახდილი თანხა აღემატება ვალდებულების მოცულობას, რომელიც წარმოიშვა საანგარიშგებო თარიღამდე გაწეული მომსახურებიდან, საწარმომ ნამეტი თანხა უნდა აღიაროს აქტივად იმ ოდენობით, რა ოდენობითაც წინასწარ გადახდა გამოიწვევს მომავალში გადასახდელი თანხების შემცირებას, ან ფულადი სახსრების უკან დაბრუნებას;

(ბ) როგორც ხარჯი, თუ წინამდებარე სტანდარტის სხვა განყოფილება არ მოითხოვს, რომ ეს დანახარჯი აისახოს აქტივის, მაგალითად მარაგის, ან ძირითადი საშუალების ან სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში გამოყენებული ბიოლოგიური აქტივების თვითღირებულებაში.

შეფასება

15.3 საწარმომ დასაქმებულ პირთა გასამრჯელოებთან დაკავშირებული ყველა ვალდებულება უნდა შეაფასოს იმ თანხის საიმედო შეფასებაზე დაყრდნობით, რომელიც აუცილებელია საანგარიშგებო თარიღისათვის არსებული ვალდებულების შესასრულებლად.

მე-16 განყოფილება – მოგების გადასახადი**მოქმედების სფერო**

16.1 წინამდებარე განყოფილება ეხება საანგარიშგებო პერიოდის მოგების გადასახადის აღრიცხვას. მოგების გადასახადი მოიცავს ყველა ადგილობრივ და უცხოურ გადასახადს, რომლებიც გამოითვლება დასაბეგრი მოგების საფუძველზე.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 34

16.2 საანგარიშგებო პერიოდის მოგების გადასახადი განისაზღვრება საქართველოს საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად და, საჭიროების შემთხვევაში, სხვა იურისდიქციების საგადასახადო კანონმდებლობის მიხედვით.

აღიარება

16.3 საწარმომ იმ შემთხვევაში უნდა აღიაროს საგადასახადო ვალდებულება, თუ საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით იგი ვალდებულია, გადაიხადოს მოგების გადასახადი საქართველოს საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად და, საჭიროების შემთხვევაში, სხვა იურისდიქციების საგადასახადო კანონმდებლობის მიხედვით.

შეფასება

16.4 საწარმომ მოგების გადასახადის ვალდებულება უნდა შეაფასოს საქართველოს საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად და, საჭიროების შემთხვევაში, სხვა იურისდიქციების საგადასახადო კანონმდებლობის მიხედვით.

მე-17 განყოფილება –უცხოური ვალუტა**მოქმედების სფერო**

17.1 წინამდებარე განყოფილება ეხება უცხოურ ვალუტაში გამოსახული ოპერაციების აღრიცხვას.

17.2 საწარმოების სამუშაო ვალუტა და წარსადგენი ანგარიშგების ვალუტა არის ეროვნული ვალუტა.

17.3 უცხოური ვალუტით გამოსახული ოპერაცია არის საწარმოს მიერ შესრულებული ოპერაცია, რომელიც გამოსახული არ არის ეროვნულ ვალუტაში.

უცხოური ვალუტით წარმოებული ოპერაციების ანგარიშგება ეროვნულ ვალუტაში

17.4 საწარმომ უცხოური ვალუტით გამოსახული ოპერაცია თავდაპირველი აღიარებისას უნდა გადაიყვანოს ეროვნულ ვალუტაში, რისთვისაც თავდაპირველი აღიარების თარიღით უცხოურ ვალუტაში გამოსახული თანხის მიმართ უნდა გამოიყენოს ოპერაციის თარიღის მდგომარეობით არსებული საქართველოს ეროვნული ბანკის ოფიციალური სავალუტო კურსი. ოპერაციის თარიღად მიიჩნევა თარიღი, როდესაც ეს ოპერაცია პირველად დააკმაყოფილებს წინამდებარე სტანდარტის სხვა შესაბამისი განყოფილების აღიარების კრიტერიუმებს.

17.5 ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს, საწარმომ:

(ა) უცხოურ ვალუტაში გამოსახული ფულადი მუხლები ეროვნულ ვალუტაში უნდა გადაიყვანოს საანგარიშგებო თარიღისთვის არსებული საქართველოს ეროვნული ბანკის ოფიციალური სავალუტო კურსით;

(ბ) თვითღირებულებით აღრიცხული არაფულადი მუხლები, რომლებიც შეფასებულია უცხოური ვალუტით, უნდა გადაიყვანოს ეროვნულ ვალუტაში მათი აღიარების თარიღისათვის არსებული სავალუტო კურსით;

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 35

(გ) არაფულადი მუხლები, რომლებიც თავდაპირველი აღიარების შემდეგ გადაფასდა (ხელახლა შეფასდა) უცხოურ ვალუტაში, უნდა გადაიყვანოს ეროვნულ ვალუტაში, გადაფასების თარიღისათვის არსებული საქართველოს ეროვნული ბანკის ოფიციალური სავალუტო კურსით.

მე-18 განყოფილება – საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგი მოვლენები მოქმედების სფერო

18.1 საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგი მოვლენები არის როგორც ხელსაყრელი, ისე არა-ხელსაყრელი მოვლენები, რომლებიც მოხდება საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების შემდეგ და იმ თარიღამდე, როდესაც მოხდება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა სამსახურში.

18.2 ამ განყოფილებაში საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგი მოვლენები კლასიფიცირებულია შემდეგნაირად:

(ა) მაკორექტირებელი მოვლენები - საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგი მოვლენები, რომლებიც მტკიცებულებებს უზრუნველყოფს საანგარიშგებო პერიოდის დასრულებისთვის არსებულ გარემოებებზე;

(ბ) არამაკორექტირებელი მოვლენები - საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგი მოვლენები, რომლებიც მიანიშნებს იმ გარემოებებზე, რომლებიც წარმოიშვა საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების შემდგომ პერიოდში;

(გ) მოვლენები, რომლებიც განსაზღვრავს ფინანსური ანგარიშგების შედგენის საფუძველს - საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგი მოვლენები, რომლებიც იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ, საწარმოს ხელმძღვანელობის შეფასებით, მათ არ გააჩნიათ საწარმოს ლიკვიდაციის გარდა სხვა რეალური ალტერნატივა (ანუ საწარმო აღარ არის ფუნქციონირებადი საწარმო).

აღიარება და შეფასება

18.3 საწარმომ უნდა დააკორექტიროს ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებული თანხები (მათ შორის, შესაბამის განმარტებით შენიშვნებში წარმოდგენილი ინფორმაცია, თუ ასეთი არსებობს), საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების შემდეგ მომხდარი მაკორექტირებელი მოვლენების ასახვის მიზნით.

18.4 არამაკორექტირებელი მოვლენები ფინანსურ ანგარიშგებაში არ აღიარდება.

18.5 თუ სამსახურისთვის ფინანსური ანგარიშგების წარდგენამდე მოხდება მოვლენა, რომელიც განსაზღვრავს საწარმოს ფინანსური ანგარიშგების შედგენის საფუძველს, მან ფინანსური ანგარიშგება უნდა მოამზადოს ისეთი საფუძველით, რომელიც ასახავს იმ ფაქტს, რომ საწარმო არ არის ფუნქციონირებადი საწარმო.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 36**მე-19 განყოფილება – წინამდებარე სტანდარტზე გადასვლა მოქმედების სფერო**

19.1 საწარმომ, რომელიც პირველად იყენებს მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტს, წინამდებარე განყოფილება უნდა გამოიყენოს პირველი ფინანსური ანგარიშგების შედგენისას, რომელშიც განაცხადებს ამ სტანდარტთან შესაბამისობას.

19.2 საწარმოსთვის წინამდებარე სტანდარტზე გადასვლის თარიღი არის ყველაზე ადრინდელი პერიოდის დასაწყისი, რომლისთვისაც საწარმო ამ სტანდარტის შესაბამისად წარადგენს სრულ შესადარის ინფორმაციას პირველ ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომელშიც განაცხადებს ამ სტანდარტთან შესაბამისობას.

19.3 წინამდებარე განყოფილება ვრცელდება იმ საწარმოებზეც, რომლებიც გასულ საანგარიშგებო პერიოდში იყენებდნენ წინამდებარე სტანდარტს, მაგრამ მათი უახლესი წლიური ფინანსური ანგარიშგება არ შეიცავდა ცალსახა და უპირობო განცხადებას მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტთან შესაბამისობის შესახებ.

გადასვლის პრინციპი

19.4 საწარმო მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის შესაბამის ფინანსურ ანგარიშგებას ამზადებს ისე, თითქოს იგი ყოველთვის ამ სტანდარტს იყენებდა. სხვა სიტყვებით, საწარმომ წინამდებარე სტანდარტზე გადასვლის თარიღით:

(ა) უნდა აღიაროს ყველა აქტივი და ვალდებულება, რომელთა აღიარებაც მოითხოვება მოცემული სტანდარტით;

(ბ) არ უნდა აღიაროს ისეთი მუხლები აქტივებად ან ვალდებულებებად, რომელთა აღიარებაც ნებადართული არ არის ამ სტანდარტით;

(გ) უნდა მოახდინოს ფინანსური ანგარიშგების ყველა იმ ელემენტის რეკლასიფიკაცია, რომლებიც, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის ადრინდელი საფუძველების თანახმად, აღიარებული იყო ერთი ტიპის აქტივად, ვალდებულებად, ან საკუთარი კაპიტალის კომპონენტად, მაგრამ წინამდებარე სტანდარტის შესაბამისად წარმოადგენს სხვა ტიპის აქტივს, ვალდებულებას ან საკუთარი კაპიტალის კომპონენტს;

(დ) მოცემული სტანდარტი გამოიყენოს ყველა აღიარებული აქტივისა და ვალდებულების შესაფასებლად.

ამ სტანდარტზე გადასვლის წესებიდან ნებაყოფლობითი გამონაკლისები (სტანდარტის პირველად გამოყენებისას)

19.5 მხოლოდ იმ საწარმოს, რომელიც პირველად იყენებს წინამდებარე სტანდარტს, სტანდარტზე გადასვლის თარიღით შეუძლია გადასვლის წესების ქვემოთ ჩამოთვლილი შედეგებიდან ერთ-ერთის არჩევა:

(ა) არ წარადგინოს შესადარისი ინფორმაცია მოცემული სტანდარტის შესაბამისად შედგენილ ფინანსურ ანგარიშგებაში. საწარმოსთვის, რომელიც აირჩევს ამ გამონაკლისის გამოყენებას, ამ სტანდარტზე გადასვლის თარიღი არის მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის შესაბამისად შედგენილი პირველი ფინანსური ანგარიშგების მიმდინარე წლის დასაწყისი;

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 37

(ბ) წარადგინოს მხოლოდ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება (და სამი სავალდებულო განმარტებით შენიშვნა) მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის შესაბამისად შედგენილ პირველ ფინანსურ ანგარიშგებაში. საწარმოსთვის, რომელიც აირჩევს ამ გამონაკლისის გამოყენებას, მოცემულ სტანდარტზე გადასვლის თარიღი არის მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის შესაბამისად შედგენილი პირველი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების თარიღი, რომელიც ამასთანავე არის მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის შესაბამისად შედგენილი მისი პირველი ფინანსური ანგარიშგება.

19.6 წინამდებარე სტანდარტზე გადასვლის თარიღით საწარმოს შეუძლია აირჩიოს ნებისმიერი ძირითადი საშუალებების (მათ შორის, საინვესტიციო ქონების), ან სასოფლო-სამეურნეო საკმიანობაში გამოყენებული ბიოლოგიური აქტივის შეფასება ამ სტანდარტის გადასვლის თარიღისთვის მისი საბაზრო ღირებულების ოდენობის საიმედოდ შეფასებით (ე.ი. იმ ოდენობით, რა ფასადაც შეუძლია მას აქტივის გაყიდვა) და შეუძლია ეს ღირებულება გამოიყენოს, როგორც დასაშვები საწყისი ღირებულება ზემოაღნიშნული თარიღით.

ამ სტანდარტზე გადასვლის წესებიდან ნებაყოფლობითი გამონაკლისები (სტანდარტის ხელახალი გამოყენებისას)

19.7 საწარმომ, რომელმაც მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი გამოიყენა გასულ პერიოდში, მაგრამ მისი უახლესი წლიური ფინანსური ანგარიშგება შედგენილ იქნა ბუღალტრული აღრიცხვის სხვა საფუძვლების შესაბამისად (მაგალითად, ფასს სტანდარტი მცირე და საშუალო საწარმოებისათვის):

(ა) რეტროსპექტულად უნდა გამოიყენოს წინამდებარე სტანდარტი მე-4 განყოფილების - „სააღრიცხვო პოლიტიკა, შეფასებები და შეცდომები“ - შესაბამისად ისე, თითქოს საწარმოს არასდროს შეუწყვეტია ამ სტანდარტის გამოყენება; ან

(ბ) რეტროსპექტულად უნდა გამოიყენოს წინამდებარე სტანდარტი მე-4 განყოფილების - „სააღრიცხვო პოლიტიკა, შეფასებები და შეცდომები“ - შესაბამისად ისე, თითქოს საწარმოს არასდროს შეუწყვეტია ამ სტანდარტის გამოყენება, ერთადერთი გამონაკლისის დაშვებით, რომ მას შეუძლია აირჩიოს 19.6 პუნქტით გათვალისწინებული ნებაყოფლობითი შედეგადად.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 38

შეტყობინება

მე-4 კატეგორიის ქართული საწარმოების გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი შეიცავს საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტების ფონდის (ფონდი) საავტორო მასალებს, რომლებიც დაცულია.

რეპროდუცირებულია და გავრცელებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის მიერ ფონდის ნებართვით მხოლოდ საქართველოში. მესამე პირებს არ გააჩნიათ არანაირი უფლება ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურისა და ფონდის მიერ წინასწარ წერილობითი თანხმობის გარეშე, თუ ასეთი გათვალისწინებული არაა გამოყენების უფლების პირობებით (შენიშვნა - გადამისამართება უნდა მოხდეს ამ პირობებზე).

საქართველოს მე-4 კატეგორიის საწარმოების გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი გამოშვებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ზედამხედველობით საქართველოში და არ არის მომზადებული ან დამტკიცებული საერთაშორისო საბუღალტრო სტანდარტების საბჭოს მიერ.

საქართველოს მე-4 კატეგორიის საწარმოების გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი არ უნდა გავრცელდეს საქართველოს ფარგლებს გარეთ.

სავაჭრო ნიშნები

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 39

ფონდს მთელს მსოფლიოში აქვს რეგისტრირებული სავაჭრო ნიშნები, მათ შორის 'IAS®', 'IASB®',

'IFRIC®', 'IFRS®', the IFRS® logo, 'IFRS for SMEs®', IFRS for SMEs® logo, the 'Hexagon Device',

'International Accounting Standards®', 'International Financial Reporting Standards®', ['NIIF®'], და 'SIC®'. დამატებითი დეტალების მიღება ფონდის სავაჭრო ნიშნების შესახებ შესაძლებელია ლიცენზიის გამცემისგან, მოთხოვნის შემთხვევაში.

მომხმარებელთა მიერ გამოყენების პირობები

1. საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტების ფონდი და ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური საქართველოს მე-4 კატეგორიის საწარმოების გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის მომხმარებლებს (მომხმარებლები) აძლევენ უფლებას საქართველოს მე-4 კატეგორიის საწარმოების გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი გამოიყენონ:

(i) მომხმარებელთა პროფესიული გამოყენებისათვის, ან

(ii) კერძო სწავლებისა და განათლებისათვის

პროფესიული გამოყენება: ნიშნავს საქართველოს მე-4 კატეგორიის საწარმოების გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის გამოყენებას მომხმარებლის პროფესიულ საქმიანობაში, რომელიც უკავშირდება საბუღალტრო მომსახურების მიწოდებას, რაც გულისხმობს საქართველოს მე-4 კატეგორიის საწარმოების გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის შესაბამისად

ფინანსური ანგარიშგების ან/და ფინანსური ანგარიშგების ანალიზის მომზადებას მომხმარებლების კლიენტთათვის ან იმ საქმიანობისთვის, რომელშიც მომხმარებელი დასაქმებულია, როგორც ბუღალტერი.

გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად, ზემოხსენებული გამოყენება არ გულისხმობს ისეთ მოქმედებას, როგორიცაა საქართველოს მე-4 კატეგორიის საწარმოების გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის (კომერციული მიზნით) გამოყენება, გარდა საქართველოს მე-4 კატეგორიის საწარმოების გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის პირდაპირი ან არაპირდაპირი გამოყენებისა, როგორიცაა, მათ შორის, კომერციული სემინარები, კონფერენციები, კომერციული ტრენინგები ან მსგავსი აქტივობები.

2. ნებისმიერი სხვა გამოყენებისას, რომელიც სცდება პროფესიული გამოყენების ფარგლებს, მომხმარებლები უნდა დაუკავშირდნენ ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურსა და საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტების ფონდს ცალკე ლიცენზიის მიღებისათვის, იმ პირობებითა და იმ ვადით, რომელზეც ორმხრივად შეთანხმდებიან.

მეოთხე კატეგორიის საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტი 40

3. გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ეს პირდაპირაა ნებადართული ამ შეტყობინებაში, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურისა და ფონდის წინასწარი წერილობითი თანხმობის გარეშე, მომხმარებელს არ აქვს უფლება გასცეს ლიცენზია, ქველიცენზია,

გადასცეს, გაგზავნოს, გაყიდოს, გააქირავოს ან სხვაგვარად მიაწოდოს მესამე პირებს საქართველოს მე-4 კატეგორიის საწარმოების გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის რომელიმე ნაწილი ნებისმიერი ფორმით ან საშუალებით, იქნება ეს ელექტრონული, მექანიკური თუ სხვა ცნობილი ან ჯერ კიდევ არ გამოგონებული.

4. მომხმარებელი არაა უფლებამოსილი გადააკეთოს, შეიტანოს ცვლილებები, დამატებები ან შექმნას საქართველოს მე-4 კატეგორიის საწარმოების გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის მსგავსი ნაშრომი, თუ ეს პირდაპირ არაა ნებადართული ამ შეტყობინებაში.

5. საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტების ფონდის ინტელექტუალური საკუთრების ლიცენზიასთან დაკავშირებით დამატებითი ინფორმაციისთვის, გთხოვთ დაგვიკავშირდეთ: licences@ifrs.org-ზე.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური (SARAS) 41

რედაქციაში შემოსულ კითხვაზე პასუხები მოამზადა ზაფის საგადასახადო კომიტეტმა

კითხვა:

შპს-მ, რომელსაც იჯარით აქვს აღებული ფართობი, საკუთარი ძალებით ჩაატარა რემონტი, რისთვისაც შევისყიდეთ სარემონტოდ მასალები და მომსახურება.

შრომითი მომსახურების გარდა, გვანტერესებს, რამდენად არის შესაძლებელი დღგ-ის ანგარიშ-ფაქტურების ჩათვლა და დღგ-ის დეკლარაციაში უნდა ვაჩვენოთ, როგორც საკუთარი ძალებით ჩატარებული რემონტის დასაბეგრი გადასახადი და ასევე, იმავე თანხით მისი ჩათვლა?

პასუხი:

1. თუ დღგ-ის ჩათვლაზე რაიმე შეზღუდვა არ გაქვთ, ამ დღგ-ის ჩათვლა შეგიძლიათ.
2. თქვენ მიერ აღწერილი შემთხვევა არ წარმოადგენს საკუთარი ძირითადი საშუალების (შენობის/ნაგებობის) რემონტს. აქედან გამომდინარე, არ ექცევა საგადასახადო კოდექსის 160¹¹-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის ფარგლებში და, შესაბამისად, არ წარმოადგენს დასაბეგრი ოპერაციას. ცხადია, თუ საქმე არ გვაქვს რაიმე განსაკუთრებულ შემთხვევასთან, მაგალითად აღნაგობასთან, როცა სხვის მიწის ნაკვეთზე თქვენ აშენებთ შენობას, რომელიც თქვენს საკუთრებაშია და შემდეგ ამ შენობის რემონტს აწარმოებთ. ამ შემთხვევაშიც კი, ეს ოპერაცია დასაბეგრი მხოლოდ იმ შემთხვევაში იქნებოდა, თუ თქვენ დღგ-ის ჩათვლა რაიმე ფორმით შეზღუდული გაქვთ.

კითხვა:

მცირე მეწარმე, რომელიც 1%-დან 3%-მდე გადასახადს (მოჭრილად) იხდის, არარეზიდენტი ფიზიკური პირის ანგარიშზე მომსახურების საფასური (თარგმნაზეა საუბარი) გადარიცხა საბანკო ოპერაციით.

რა გადასახადებით დაიბეგრება მცირე მეწარმე არარეზიდენტ ფიზიკურ პირთან მიმართებაში?

რა დეკლარაცია უნდა გაავზავნოს შემოსავლების სამსახურში?

პასუხი:

თუ სწორად გავიგეთ, საუბარია მცირე ბიზნესის სტატუსის მქონე ინდემწარმეზე. ამ შემთხვევაში, არარეზიდენტს უნდა დაუკავოთ საშემოსავლო გადასახადი (თქვენი კითხვიდან არ ჩანს, სად ასრულებს თარჯიმანი სამუშაოს – ვაკეთებთ დაშვებას, რომ შემოსავალი მიეკუთვნება სსკ-ის 104-ე მუხლით განსაზღვრულ შემოსავალს (10%), ასევე ვაკეთებთ დაშვებას, რომ არ მოქმედებს ორმაგი დაბეგვრისგან თავის აცილების შეთანხმება) და ასევე უნდა გადაიხადოთ უკუდაბეგვრის დღგ (თუ არ ხართ დღგ-ის გადამხდელი, ან რაიმე ფორმით შეზღუდული გაქვთ ჩათვლა). შესაბამისად, ამ შემთხვევებში, წარადგენთ გადახდის წყაროსთან დაკავებული გადასახადებისა და უკუდაბეგვრის დღგ-ის დეკლარაციას.

კითხვა:

გთხოვთ განგვიმარტოთ, მაღალმთიან დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირი, რომელსაც სამი ან მეტი შვილი ჰყავს, რომელი შელავათით ისარგებლებს საშემოსავლო გადასახადის ნაწილში სსკ-ის 82-ე მუხლის მე-2 ა.ვ. პუნქტით, თუ ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის გ პუნქტით? საუბარია, რომ დამქირავებელი არის საწარმო და არა საბიუჯეტო ორგანიზაცია.

პასუხი:

თუ ფიზიკურ პირს აქვს მაღალმთიან დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირის სტატუსი და შემოსავალს იღებს არასაბიუჯეტო ორგანიზაციიდან, მას საშემოსავლო გადასახადში აქვს შელავათი წლიურ 6000 ლარამდე (შვილების რაოდენობის მიუხედავად). 82-ე მუხლის მე-2 ა.ვ. პუნქტით თავისუფლდება საბიუჯეტო ორგანიზაციიდან მიღებული შემოსავალი.

კითხვა:

როდესაც პირი რეგისტრირებულია გადასახადის გადამხდელ ფიზიკურ პირად და ეწევა სახელოვნებო, საადვოკატო, არქიტექტურულ, სააუდიტო და ა. შ. საქმიანობას, რომელიც კანონის თანახმად არ ითვლება სამეწარმეო საქმიანობად, როგორ ხდება დაბეგვრა, საშემოსავლოს გადახდა, რამდენი პროცენტი, როდის?

პასუხი:

მიაქციეთ ყურადღება – „ინდივიდუალური მეწარმე“ (მეწარმეთა შესახებ კანონის ტერმინია) და „მეწარმე ფიზიკური პირი“ (საგადასახადო კოდექსის ტერმინი) სხვადასხვა შინაარსის მქონე ტერმინებია. კერძოდ, ტერმინი „მეწარმე ფიზიკური პირი“ მოიცავს თქვენ მიერ აღნიშნული საქმიანობის განმახორციელებელ ფიზიკურ პირებსაც (იხ. საგადასახადო კოდექსის 36.1-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტი). შესაბამისად, თქვენი დაბეგვრა მოხდება მეწარმე ფიზიკური პირებისთვის დადგენილი საერთო წესებით.

ზოგადად, მეწარმე ფიზიკური პირების საშემოსავლო გადასახადით დაბეგვრა ხდება კალენდარული წლის ჩრილში დასაბეგრი შემოსავლიდან (ერთობლივ შემოსავალს – გამოქვითვები) 20%-იანი განაკვეთით. დეკლარირება ხდება მომდევნო წლის 1 აპრილამდე, ხოლო გადახდა ასევე მომდევნო წლის 1 აპრილამდე, ან ე.წ. საავანსოების სახით (იხ. სსკ-ის 155-ე მუხლი).

კითხვა:

შემოსავლების სამსახური, შემოწმების ფარგლებში, შპს-გან ითხოვს, რომ მივანოდოთ შეძენილ საქონელზე გადახდილი თანხის ქვითრები და იმ დღის მდგომარეობით გამყიდველთან დავალიანების შესახებ ინფორმაცია, მაგრამ პრობლემა ისაა, რომ ძველი პერიოდია და ქვითრების ნაწილზე წარწერებიც გამქრალია და არც ურთიერთშედეგების აქტი არსებობს, მით უმეტეს ოპერაციის პერიოდისათვის.

რა უნდა გავაკეთოთ ასეთ დროს და რა შეიძლება გამოინვიოს მიუწოდებლობამ?

პასუხი:

1. თერმოქალაქდზე წარწერების გაქრობა არ არის მათ ნამდვილობაში ეჭვის შეტანისთვის საკმარისი საფუძველი (თუ აღრიცხვა მოწესრიგებულია და აშკარაა შესაბამისი დოკუმენტაციის ბმა ბუღალტრულ გატარებებთან). აუცილებლობის შემთხვევაში, შესაძლებელია ექსპერტიზის ჩატარებაც.

2. ურთიერთშეძარების აქტის გაფორმება სასურველია, მაგრამ სავალდებულო არ არის. სავარაუდოდ, საგადასახადო ორგანო თქვენი აღრიცხვის მონაცემებს ითხოვს.

3. დოკუმენტების წარუდგენლობამ შეიძლება გამოიწვიოს საგადასახადო კოდექსის 73-ე მუხლის მე-5 ნაწილით (აგრეთვე, სხვა მუხლებით) დადგენილი შედეგები და შესაბამისი საფუძვლების არსებობისას – საგადასახადო სანქციები.

კითხვა:

გვანტერესებს, სადმე წერია თუ არა, რომ ვირტუალური ზონის იურიდიული პირი მოგებისაგან გათავისუფლებულ პროდუქტს „მაინცდამაინც“ საქართველოს ტერიტორიაზე უნდა ქმნიდეს. საგადასახადო კოდექსში უბრალოდ წერია „ვირტუალური ზონის იურიდიული პირის მიერ შექმნილი საინფორმაციო ტექნოლოგიების საქართველოს ფარგლების გარეთ მიწოდებით მიღებული მოგება (მოგების განაწილება)“.

გთხოვთ განგვიმარტოთ თქვენი მოსაზრება ვირტუალური ზონის პირობებში შექმნილ საქონელზე.

პასუხი:

საგადასახადო კოდექსში ამგვარი მოთხოვნა არ არის. სსკ-ის მე-2 მუხლის მიხედვით დაბეგვრის მიზნებისთვის გამოიყენება ტერმინების ის მნიშვნელობა რაც მათ გააჩნიათ შესაბამის კანონმდებლობაში. შემოსავლის სამსახურისვე მიდგომებით იმ შემთხვევაში, თუ ტერმინი განმარტებულია საგადასახადო კოდექსში აღნიშნული ტერმინის კიდეც უფრო დასაზუსტებლად, სხვა კანონმდებლობის ჩანაწერებისთვის მიმართვა და დაბეგვრის მიზნებისთვის მათი პრაქტიკაში გამოყენება არ ხდება. სსკ-ის ტერმინების მუხლში ანუ იმ მუხლში, რომელიც გამოიყენება დაბეგვრის მიზნებისთვის (სსკ-ის მუხლი 8) სავალდებულო წესით არ მოითხოვება ის, რომ ასეთი ხარჯის ძირითადი ნაწილი გაწეული უნდა იყოს საქართველოში. გარდა ამისა, სფეროს მარეგულირებელ სხვა კანონშიც, რომელზეც შემოსავლების სამსახური აპელირებს მინიშნებულია ის, რომ დაბეგვრის მიზნებისთვის გამოიყენება სსკ-ის დებულებები. აქედან გამომდინარე, ჩვენი აზრით, არასწორია გავრცელებული მოსაზრება იმის შესახებ, რომ ასეთი ხარჯის საქართველოში გაწევის ვალდებულება კომპანიებს გააჩნიათ. შინაარსობრივად თუ მიუდგებით, შესაძლოა არასწორი იყოს ასეთი კომპანიების არდაბეგვრა, რომლებსაც არ უწევთ ხარჯის გაღება საქართველოში, თუმცა საგადასახადო კანონმდებლობის დღევანდელი რედაქცია ამ კომპანიების დაბეგვრას არ ითვალისწინებს.

კითხვა:

რეგისტრირებული ვარ როგორც ინდივიდუალური მენარმე, მაინტერესებს საქმიანობის შეჩერებისა და სტატუსის გაუქმების შემდგომ, როგორ იბეგრება ინდივიდუალური მენარმის ბალანსზე არსებული ძირითადი საშუალებები (საკუთრებაში არსებული კომერციული ფართობი), დებიტორები (ნისიად მიწოდებულ საქონელზე ფული მერგება) და ბოლოს, სასაქონლო-მატერიალური მარაგები, საქონლის ნაშთები?

პასუხი:

თქვენი კითხვიდან გამომდინარე, საშემოსავლო გადასახადით დაბეგვრის საფუძველს ვერ ვხედავთ. ქონების გადასახადს (როგორც აქტიური, ისე გაუქმებული სტატუსის შემთხვევაში) იხდით ფიზიკური პირისთვის დადგენილი საერთო წესით. რაც შეეხება დღგ-ს, ამ კუთხით პასუხის გაცემა გვიჭირს, ვინაიდან საჭირო ნიუანსები თქვენს კითხვაში აღწერილი არ არის. მაგალითად, იყავით თუ არა დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებული, გქონდათ თუ არა ჩათვლილი დღგ, გქონდათ თუ არა დღგ-გან ჩათვლის უფლების გარეშე გათავისუფლებული ბრუნვები და ა.შ. ამ კითხვებზე პასუხის მისაღებად გთხოვთ, გაეცნოთ „გადასახადების ადმინისტრირების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის №996 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციის 73¹-ე მუხლს ან მიმართოთ კონსულტანტს.

კითხვა:

რეგისტრირებულ ააიპ-ში შპს-თან დადებული იჯარის ხელშეკრულება დამხვდა, სადაც გადასახდელ იჯარის თანხაში არაა მითითებული ტერმინი: „საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადების ჩათვლით“ და არც ის, თუ რომელმა მხარემ უნდა გადაიხადოს საშემოსავლო გადასახადი. ამიტომ მეიჯარე წინა პერიოდში არ იხდიდა იჯარის საშემოსავლოს. ახლა აღმოჩნდა, რომ არც მოიჯარე იხდიდა საშემოსავლოს. მაინტერესებს, ვინ უნდა გადაიხადოს გადასახადი?

პასუხი:

თუ, როგორც თქვენ აღწერთ, გარიგება არსებობს იურიდიულ პირებს (ააიპ და შპს) შორის, მაშინ თითოეული მხარე იხდის თავის კუთვნილ გადასახადს და ერთმანეთს არაფერს უკავებს. ამ შემთხვევაში, საიჯარო თანხაში გადასახადების შესახებ მითითების არარსებობა ნიშნავს, რომ ეს თანხა მოიცავს გადასახადებს. ანუ, არანაირი საშემოსავლო გადასახადის დაკავება ან მეორე მხარის მიერ გადახდა, ამ შემთხვევაში, არ მოხდება.

კითხვა:

საწარმომ, რეგისტრაციის მიზნით, მიმართა შემოსავლების სამსახურს და საწარმოს მიენიჭა არაკვალიფიციური დღგ-ის გადამხდელის სტატუსი. ვალდებულია თუ არა საწარმო, ისევ ჩააბაროს დღგ-ის დეკლარაციები?

პასუხი:

დეკლარაციის ჩაბარება სავალდებულო არ არის, თუ პირს შესაბამის პერიოდში არა აქვს შესაბამისი ბრუნვა.

კითხვა:

კომპანიის უწყვეტი 12 თვის ბრუნვები რამდენიმე წელია არ აღემატება 100 000 ლარს. რა პროცედურებია საჭირო დღგ-ის რეგისტრაციის გასაუქმებლად, იმ შემთხვევაში, თუ 2015-2018 წლებში საკუთარი შენობა-ნაგობობის აშენების დროს ჩათვლილი აქვს დღგ-ის თანხები. გვაინტერესებს, ეს გარკვეულ პრობლემებს წარმოშობს თუ არა, რა სახის პრობლემები შეიძლება შემექმნას?

პასუხი:

ეს საკითხი უამრავ ნიუანსს შეიცავს, რომელთა ცოდნის გარეშეც გაგვიჭირდება სწორი პასუხის გაცემა. შეგიძლიათ გაეცნოთ „გადასახადების ადმინისტრირების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის №996 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციის 73¹-ე მუხლს ან მიმართოთ კონსულტანტს.

ასევე შეგიძლია გაეცნოთ მეთოდურ მითითებას აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით:
<https://rs.ge/Media/Default>

საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ლარის გაცვლითი
კურსები უცხოური ვალუტების მიმართ 2021 წლის მაისში

თარიღი	ბუმბარული ლარი	დანიშნული კრონა	ეგრო	ფუნტი სტიმლინი	ისლანდიური კრონა	სერბული დინარი	ნორვეგიული კრონა	კოლუმბიური გლონი	რუმინული ლეი	უნგრული ფორინტი	შვედური კრონა	შვეიცარიული ფრანკი	ჩეხური კრონა	ამერიკული დოლარი
	1	10	1	1	100	100	10	10	10	100	10	1	10	1
01.05.21	2,1389	5,6238	4,1818	4,8076	2,8180	3,5553	4,2086	9,1411	8,4905	1,1602	4,1294	3,7940	1,6165	3,4503
02.05.21	2,1389	5,6238	4,1818	4,8076	2,8180	3,5553	4,2086	9,1411	8,4905	1,1602	4,1294	3,7940	1,6165	3,4503
03.05.21	2,1389	5,6238	4,1818	4,8076	2,8180	3,5553	4,2086	9,1411	8,4905	1,1602	4,1294	3,7940	1,6165	3,4503
04.05.21	2,1389	5,6238	4,1818	4,8076	2,8180	3,5553	4,2086	9,1411	8,4905	1,1602	4,1294	3,7940	1,6165	3,4503
05.05.21	2,1138	5,5566	4,1319	4,7751	2,7563	3,5138	4,1314	9,0734	8,3865	1,1473	4,0648	3,7598	1,5994	3,4398
06.05.21	2,1106	5,5586	4,1334	4,7873	2,7410	3,5145	4,1425	9,0352	8,3912	1,1488	4,0551	3,7644	1,6004	3,4399
07.05.21	2,1196	5,5776	4,1474	4,7889	2,7485	3,5265	4,1314	9,0448	8,4179	1,1581	4,0728	3,7877	1,6066	3,4430
08.05.21	2,1192	5,5742	4,1450	4,7776	2,7541	3,5243	4,1317	9,0452	8,4132	1,1563	4,0873	3,7777	1,6106	3,4324
09.05.21	2,1192	5,5742	4,1450	4,7776	2,7541	3,5243	4,1317	9,0452	8,4132	1,1563	4,0873	3,7777	1,6106	3,4324
10.05.21	2,1192	5,5742	4,1450	4,7776	2,7541	3,5243	4,1317	9,0452	8,4132	1,1563	4,0873	3,7777	1,6106	3,4324
11.05.21	2,1256	5,5931	4,1590	4,8182	2,7562	3,5369	4,1615	9,1014	8,4428	1,1631	4,1098	3,7971	1,6234	3,4174
12.05.21	2,1296	5,6024	4,1656	4,8418	2,7605	3,5428	4,1572	9,1470	8,4549	1,1617	4,1186	3,7973	1,6305	3,4271
13.05.21	2,1296	5,6024	4,1656	4,8418	2,7605	3,5428	4,1572	9,1470	8,4549	1,1617	4,1186	3,7973	1,6305	3,4271
14.05.21	2,1153	5,5626	4,1366	4,8054	2,7486	3,5186	4,0758	9,0888	8,3949	1,1584	4,0610	3,7752	1,6174	3,4283
15.05.21	2,1161	5,5664	4,1392	4,8110	2,7467	3,5208	4,1332	9,1323	8,4024	1,1635	4,0861	3,7770	1,6223	3,4186
16.05.21	2,1161	5,5664	4,1392	4,8110	2,7467	3,5208	4,1332	9,1323	8,4024	1,1635	4,0861	3,7770	1,6223	3,4186
17.05.21	2,1161	5,5664	4,1392	4,8110	2,7467	3,5208	4,1332	9,1323	8,4024	1,1635	4,0861	3,7770	1,6223	3,4186
18.05.21	2,1125	5,5572	4,1325	4,7938	2,7349	3,5150	4,1142	9,1006	8,3888	1,1721	4,0721	3,7738	1,6218	3,3979
19.05.21	2,1174	5,5688	4,1411	4,8154	2,7480	3,5225	4,1321	9,1456	8,4054	1,1797	4,0825	3,7766	1,6280	3,3899
20.05.21	2,1083	5,5424	4,1213	4,7832	2,7458	3,5048	4,0795	9,1135	8,3635	1,1733	4,0533	3,7464	1,6195	3,3770
21.05.21	2,0908	5,4998	4,0895	4,7378	2,7391	3,4779	4,0234	9,0621	8,2986	1,1685	4,0171	3,7218	1,6043	3,3537
22.05.21	2,0665	5,4349	4,0414	4,7019	2,7106	3,4371	3,9787	9,0014	8,2033	1,1585	3,9905	3,6881	1,5887	3,3056
23.05.21	2,0665	5,4349	4,0414	4,7019	2,7106	3,4371	3,9787	9,0014	8,2033	1,1585	3,9905	3,6881	1,5887	3,3056
24.05.21	2,0665	5,4349	4,0414	4,7019	2,7106	3,4371	3,9787	9,0014	8,2033	1,1585	3,9905	3,6881	1,5887	3,3056
25.05.21	2,0628	5,4424	4,0473	4,6820	2,6803	3,4420	3,9637	9,0127	8,2160	1,1642	3,9833	3,6926	1,5924	3,3126
26.05.21	2,0668	5,4360	4,0420	4,6735	2,7220	3,4378	3,9613	9,0150	8,2078	1,1610	3,9927	3,6868	1,5885	3,2993
27.05.21	2,0668	5,4360	4,0420	4,6735	2,7220	3,4378	3,9613	9,0150	8,2078	1,1610	3,9927	3,6868	1,5885	3,2993
28.05.21	2,0357	5,3556	3,9824	4,6117	2,7130	3,3872	3,9040	8,8844	8,0984	1,1449	3,9311	3,6330	1,5647	3,2635
29.05.21	2,0413	5,3683	3,9922	4,6471	2,7250	3,3952	3,9249	8,8972	8,1150	1,1476	3,9459	3,6437	1,5690	3,2779
30.05.21	2,0413	5,3683	3,9922	4,6471	2,7250	3,3952	3,9249	8,8972	8,1150	1,1476	3,9459	3,6437	1,5690	3,2779
31.05.21	2,0413	5,3683	3,9922	4,6471	2,7250	3,3952	3,9249	8,8972	8,1150	1,1476	3,9459	3,6437	1,5690	3,2779

თარიღი	კანადური დოლარი	ავსტრალიური დოლარი	ევროპული დოლარი	თურქული ლირა	იაპონური იენი	აშშ დოლარი	ირანული რიალი	ისრაელის შიკელი	სინგაპური დოლარი	შვეიცარი ფრანკი	ჩინური იუანი	ჰონგკონგური დოლარი	ინდური რუპია	ახალზელანდიური დოლარი
	1	1	10	1	100	10	10000	10	1	1	10	10	100	1
01.05.21	2,8033	2,6861	2,2033	0,4214	3,1651	9,3937	0,8215	10,6300	2,6022	11,4590	5,3343	4,4448	4,6600	2,5022
02.05.21	2,8033	2,6861	2,2033	0,4214	3,1651	9,3937	0,8215	10,6300	2,6022	11,4590	5,3343	4,4448	4,6600	2,5022
03.05.21	2,8033	2,6861	2,2033	0,4214	3,1651	9,3937	0,8215	10,6300	2,6022	11,4590	5,3343	4,4448	4,6600	2,5022
04.05.21	2,8033	2,6861	2,2033	0,4214	3,1651	9,3937	0,8215	10,6300	2,6022	11,4590	5,3343	4,4448	4,6600	2,5022
05.05.21	2,7918	2,6541	2,1982	0,4126	3,1440	9,3651	0,8190	10,5775	2,5759	11,4090	5,3125	4,4285	4,6572	2,4550
06.05.21	2,8028	2,6618	2,1946	0,4114	3,1466	9,3654	0,8190	10,5321	2,5767	11,4169	5,3127	4,4278	4,6540	2,4733
07.05.21	2,8120	2,6694	2,1944	0,4140	3,1555	9,3738	0,8198	10,5513	2,5796	11,4234	5,3192	4,4321	4,6677	2,4827
08.05.21	2,8178	2,6694	2,1901	0,4147	3,1450	9,3449	0,8172	10,5156	2,5786	11,3920	5,3204	4,4193	4,6692	2,4761
09.05.21	2,8178	2,6694	2,1901	0,4147	3,1450	9,3449	0,8172	10,5156	2,5786	11,3920	5,3204	4,4193	4,6692	2,4761
10.05.21	2,8178	2,6694	2,1901	0,4147	3,1450	9,3449	0,8172	10,5156	2,5786	11,3920	5,3204	4,4193	4,6692	2,4761
11.05.21	2,8196	2,6943	2,1768	0,4143	3,1430	9,3041	0,8137	10,5225	2,5809	11,3610	5,3302	4,4003	4,6593	2,4923
12.05.21	2,8297	2,6862	2,1820	0,4136	3,1522	9,3305	0,8160	10,4568	2,5845	11,3933	5,3339	4,4122	4,6729	2,4929
13.05.21	2,8297	2,6862	2,1820	0,4136	3,1522	9,3305	0,8160	10,4568	2,5845	11,3933	5,3339	4,4122	4,6729	2,4929
14.05.21	2,8212	2,6381	2,1866	0,4034	3,1272	9,3338	0,8163	10,4023	2,5667	11,3821	5,3094	4,4135	4,6691	2,4471
15.05.21	2,8178	2,6453	2,1830	0,4052	3,1251	9,3074	0,8140	10,4394	2,5621	11,3575	5,3104	4,4018	4,6642	2,4638
16.05.21	2,8178	2,6453	2,1830	0,4052	3,1251	9,3074	0,8140	10,4394	2,5621	11,3575	5,3104	4,4018	4,6642	2,4638
17.05.21	2,8178	2,6453	2,1830	0,4052	3,1251	9,3074	0,8140	10,4394	2,5621	11,3575	5,3104	4,4018	4,6642	2,4638
18.05.21	2,8059	2,6344	2,1628	0,4064	3,1136	9,2510	0,8090	10,3708	2,5449	11,2887	5,2759	4,3746	4,6406	2,4485
19.05.21	2,8167	2,6445	2,1590	0,4067	3,1109	9,2292	0,8071	10,3683	2,5488	11,2734	5,2755	4,3655	4,6409	2,4594
20.05.21	2,7972	2,6172	2,1543	0,4017	3,0916	9,1941	0,8040	10,3487	2,5353	11,2267	5,2454	4,3493	4,6154	2,4294
21.05.21	2,7662	2,5991	2,1341	0,4003	3,0779	9,1307	0,7985	10,2736	2,5161	11,1493	5,2081	4,3202	4,5875	2,4073
22.05.21	2,7439	2,5691	2,1081	0,3950	3,0421	8,9997	0,7870	10,1686	2,4854	10,9967	5,1404	4,2571	4,5382	2,3830
23.05.21	2,7439	2,5691	2,1081	0,3950	3,0421	8,9997	0,7870	10,1686	2,4854	10,9967	5,1404	4,2571	4,5382	2,3830
24.05.21	2,7439	2,5691	2,1081	0,3950	3,0421	8,9997	0,7870	10,1686	2,4854	10,9967	5,1404	4,2571	4,5382	2,3830
25.05.21	2,7461	2,5600	2,1129	0,3947	3,0424	9,0188	0,7887	10,1604	2,4911	11,0126	5,1531	4,2656	4,5400	2,3778
26.05.21	2,7398	2,5603	2,1069	0,3922	3,0288	8,9826	0,7855	10,1752	2,4895	10,9721	5,1500	4,2503	4,5335	2,3851
27.05.21	2,7398	2,5603	2,1069	0,3922	3,0288	8,9826	0,7855	10,1752	2,4895	10,9721	5,1500	4,2503	4,5335	2,3851
28.05.21	2,6973	2,5286	2,0807	0,3865	2,9891	8,8851	0,7770	10,0468	2,4673	10,8530	5,1199	4,2047	4,4960	2,3846
29.05.21	2,7088	2,5296	2,0913	0,3824	2,9823	8,9243	0,7805	10,0812	2,4771	10,8937	5,1501	4,2231	4,5252	2,3771
30.05.21	2,7088	2,5296	2,0913	0,3824	2,9823	8,9243	0,7805	10,0812	2,4771	10,8937	5,1501	4,2231	4,5252	2,3771
31.05.21	2,7088	2,5296	2,0913	0,3824	2,9823	8,9243	0,7805	10,0812	2,4771	10,8937	5,1501	4,2231	4,5252	2,3771

თარიღი	რუსული რუბლი	ამერიკული დოლარი	ბელარუსული რუბლი	თურქმენული მანათი	მოლდავეური ლელი	სომხური დრამი	თაჯიკური სომონი	უზბეკური სუმი	უკრაინული გრივნა	ყაზახური თენგე	ყირგიზული სომი	საზნეფო აფრიკული რანდი	ბრაზილიური რეალი
	100	1	10000	10	10	1000	10	1000	10	100	100	10	1
01.05.21	4,6439	2,0276	1,3495	9,8580	1,9430	6,6374	3,0507	0,3281	1,2434	0,8059	4,0700	2,4270	0,6456
02.05.21	4,6439	2,0276	1,3495	9,8580	1,9430	6,6374	3,0507	0,3281	1,2434	0,8059	4,0700	2,4270	0,6456
03.05.21	4,6439	2,0276	1,3495	9,8580	1,9430	6,6374	3,0507	0,3281	1,2434	0,8059	4,0700	2,4270	0,6456
04.05.21	4,6439	2,0276	1,3495	9,8580	1,9430	6,6374	3,0507	0,3281	1,2434	0,8059	4,0700	2,4270	0,6456
05.05.21	4,5912	2,0214	1,3414	9,8280	1,9360	6,6118	3,0414	0,3269	1,2372	0,8033	4,0577	2,3783	0,6320
06.05.21	4,6010	2,0217	1,3458	9,8283	1,9293	6,6072	3,0415	0,3271	1,2410	0,8069	4,0581	2,3860	0,6320
07.05.21	4,6139	2,0284	1,3537	9,8371	1,9321	6,5958	3,0443	0,3279	1,2412	0,8065	4,0617	2,4113	0,6429
08.05.21	4,6319	2,0170	1,3556	9,8069	1,9264	6,5755	3,0349	0,3271	1,2367	0,8047	4,0490	2,4099	0,6506
09.05.21	4,6319	2,0170	1,3556	9,8069	1,9264	6,5755	3,0349	0,3271	1,2367	0,8047	4,0490	2,4099	0,6506
10.05.21	4,6319	2,0170	1,3556	9,8069	1,9264	6,5755	3,0349	0,3271	1,2367	0,8047	4,0490	2,4099	0,6506
11.05.21	4,6231	2,0118	1,3493	9,7640	1,9180	6,5525	3,0216	0,3252	1,2311	0,8016	4,0324	2,4400	0,6526
12.05.21	4,6357	2,0175	1,3531	9,7917	1,9286	6,5653	3,0302	0,3254	1,2390	0,8031	4,0429	2,4532	0,6555
13.05.21	4,6357	2,0175	1,3531	9,7917	1,9286	6,5653	3,0302	0,3254	1,2390	0,8031	4,0429	2,4532	0,6555
14.05.21	4,6046	2,0182	1,3542	9,7951	1,9328	6,5645	3,0313	0,3253	1,2408	0,7999	4,0488	2,4201	0,6460
15.05.21	4,6170	2,0072	1,3551	9,7674	1,9265	6,5420	3,0227	0,3244	1,2379	0,7987	4,0392	2,4210	0,6440
16.05.21	4,6170	2,0072	1,3551	9,7674	1,9265	6,5420	3,0227	0,3244	1,2379	0,7987	4,0392	2,4210	0,6440
17.05.21	4,6170	2,0072	1,3551	9,7674	1,9265	6,5420	3,0227	0,3244	1,2379	0,7987	4,0392	2,4210	0,6440
18.05.21	4,5918	1,9969	1,3487	9,7083	1,9130	6,5055	3,0044	0,3224	1,2336	0,7946	4,0166	2,4002	0,6444
19.05.21	4,6003	1,9982	1,3478	9,6854	1,9058	6,5034	2,9986	0,3209	1,2361	0,7946	4,0153	2,4199	0,6426
20.05.21	4,5801	1,9892	1,3433	9,6486	1,9007	6,4787	2,9869	0,3194	1,2310	0,7888	4,0033	2,4056	0,6419
21.05.21	4,5552	1,9699	1,3353	9,5820	1,8913	6,4414	2,9670	0,3170	1,2207	0,7814	3,9826	2,3841	0,6315
22.05.21	4,5017	1,9426	1,3207	9,4446	1,8676	6,3467	2,9235	0,3119	1,2047	0,7714	3,9256	2,3711	0,6255
23.05.21	4,5017	1,9426	1,3207	9,4446	1,8676	6,3467	2,9235	0,3119	1,2047	0,7714	3,9256	2,3711	0,6255
24.05.21	4,5017	1,9426	1,3207	9,4446	1,8676	6,3467	2,9235	0,3119	1,2047	0,7714	3,9256	2,3711	0,6255
25.05.21	4,4992	1,9468	1,3204	9,4646	1,8742	6,3612	2,9305	0,3135	1,2065	0,7747	3,9427	2,3665	0,6173
26.05.21	4,4922	1,9379	1,3186	9,4266	1,8690	6,3387	2,9180	0,3119	1,2013	0,7729	3,9463	2,3857	0,6203
27.05.21	4,4922	1,9379	1,3186	9,4266	1,8690	6,3387	2,9180	0,3119	1,2013	0,7729	3,9463	2,3857	0,6203
28.05.21	4,4459	1,9179	1,2924	9,3243	1,8529	6,2669	2,8859	0,3078	1,1860	0,7610	3,9179	2,3816	0,6144
29.05.21	4,4555	1,9289	1,2931	9,3654	1,8622	6,2982	2,8971	0,3096	1,1922	0,7650	3,9062	2,3725	0,6257
30.05.21	4,4555	1,9289	1,2931	9,3654	1,8622	6,2982	2,8971	0,3096	1,1922	0,7650	3,9062	2,3725	0,6257
31.05.21	4,4555	1,9289	1,2931	9,3654	1,8622	6,2982	2,8971	0,3096	1,1922	0,7650	3,9062	2,3725	0,6257

ნაჩვევები წარსულიდან

ებრაელმა საქმე წააგო სასამართლოში. გამოვიდა სასამართლოდან, ქუჩაზედ დადგა და დაუწყო თვალიერება გარედან გაკეთებულს თემიდის ქანდაკებას.

ეს რა ქანდაკებაა? ჰკითხა იქვე მდგომთ, ეგ თვით სამართალიაო უპასუხეს.

– სამართალი? ეხლა-კი აღარ მიკვირს, შიგნით რატომ აღარ არის სამართალი, რაკი ქუჩაში აყუდებულაო.

ერთი ვაჭარი მივიდა ვექილთან და შესჩივლა, რომ ამ-და-ამ კაცმა საქონელი წაიღო და ფული არ მომცაო.

ვექილი. ანგარიში სახლში უნდა მიგეტანა.

ვაჭარი. მეც სწორედ აგრე მოვიქეცი.

ვექილი. რა გითხრა?

ვაჭარი. გამომისტუმრა, ეშმაკისკენამცა გქონია გზაო.

ვექილი. მერე?

ვაჭარი. მეც ავდექი და თქვენსკენ გამოვწიე.

იმერელი მოდიოდა თბილისს. ზემოქართლის მინდორზე ჩამოხტა, ცხენი გაუშვა საძოვარზედ, თვითონ უღვაშები აიკრა საულვაშეთი და წამოწვა დასაძინებლად. როცა დრო მოვიდა წასვლისა, ცხენი მოათვალიერა. ვეღარ ნახა და მგზავრს გლეხსა ჰკითხა:

– ცხენი ხომ არ გინახავსო?

– დალოცვილო, ცხენი დაგება და უღვაშები აგეშო, უკეთესი არ იქნებოდაო, მიუგო გლეხმა.

ქალაქის ბულვარზე ორი კაცი მასლა-ათობდა. ამ დროს წინ გამოუტარეს მიცვალებული ქართველი თავადიშვილი. პატარა ხანს შემდეგ სომხის მიცვალებულიც გაატარეს. ერთმა მეორეს უთხრა:

– უთუოდ იმ კნიაზს ამ სომხის ვალი ჰმართებია, რომ უკან გამოსდგომიაო.

ერთს დედაკაცს გაეგონა, რომ გურულებმა მოსწრებული სიტყვა-პასუხი იციან. ამაში გამოსაცდელად ყირიმის ომების დროს ერთს გურულს გაეხუმრა თურმე – „საიქიო შორს არისო?“

– შორს უნდა იყოს ბატონო! მამა-ჩემი ოცი წელიწადია რაც წასულა და ჯერაც არ დაბრუნებულაო, უპასუხა გურულმა.

თქვენი თავდაპირველი მტერი სასმელიაო, უთხრა მოძღვარმა ერთ კაცს.

დიახ, ბატონო, მართალს ჰბრძანებთ, მაგრამ სახარებაში ხომ სწერია: „გიყვარდეთ მტერი თქვენიო“.

მართალია, სწერია, ხოლო ის კი არსად არის ნათქვამი, რომ „ჩაყლაპეთ მტერი თქვენიო“.

სასტუმროში ბუზებისგან შეწუხებულმა მეგრელმა გურულს ჰკითხა:

– რა ოხრობაა, პატენი ამდენი ბუზი...

– ჩვენში ერთსაც ვერ დეინახავ!

– დედავ, და თქვენში რომ საჭმელი არ არის, რას უნდა მიაჯდეს ბუზი? – სხაპა-სხუპით მიახალა გურულმა.

ფინანსური მართვა აუდიტი და მარნეულებელი მომსახურება საწარმოს სტრატეგიული ანგარიშგება

ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბუღალტერი, რომელიც პასუხისმგებელია დამქირავებელი ორგანიზაციის საერთო დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე ან დამტკიცებაზე, დარწმუნებული უნდა იყოს, რომ ფინანსური ანგარიშგება წარდგენილია ფინანსური ანგარიშგების წარდგენისთვის დადგენილი სათანადო საფუძვლების შესაბამისად.

პროფესიონალმა ბუღალტერმა არ უნდა დაუშვას, რომ ინტერესთა კონფლიქტმა გამოიწვიოს მისი პროფესიული ან საქმიანი გადანაცვლებების კომპრომენტირება.

